

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

JOURNAL OF MANAGEMENT SCIENCE SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ISSN (Print) 2774-0072

ISSN (Online) 2774-0390

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2566

Volume 3 No.1 January–April 2023

จัดทำโดย งานวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เลขที่ 680 ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

โทร. 081-596 5492, 094-649 6174

เว็บไซต์ www.fmsjournal.snru.ac.th

E-mail: jmssnru@gmail.com

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

JOURNAL OF MANAGEMENT SCIENCE SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2566

Volume 3 No.1 January–April 2023

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การบริหารการศึกษา และสาขาอื่น ๆ ทางสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน	เผยแพร่ 30 เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม	เผยแพร่ 30 สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม	เผยแพร่ 30 ธันวาคม

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่นชัย สมปอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา จันทนนท์

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ อินทนนท์	มหาวิทยาลัยนครพนม
อาจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เรืองศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วดีน เพชรพงศ์พันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวดี ยอดนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
วาทีร้อยตรี ดร.พิศดาร แสนชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์โธสง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรดร จันวันดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติยา เนตรวงษ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บุปผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร	ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมชุมชนฯ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ อินทนนท์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.จักรี ศรีจารเมธีญาณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.เดชทัช คลายโคก	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เลขานุการวารสาร

นายชิษณุทัศน์ พิษยประภาพัตมน์ นางสาวพ้องมณี ชีแก้ว

หมายเหตุ: บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ เป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน

หน่วยงาน

งานวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เลขที่ 680 ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

โทร. 081-596 5492, 094-649 6174

เว็บไซต์ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU> E-mail: jmssnru@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – เมษายน 2566 จัดทำขึ้นโดยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่วาทกรรมวิชาการ บทความวิจัย รวมถึงบทความจากวิทยานิพนธ์ในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยบริหารธุรกิจ การบัญชี นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ทางสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ แนวคิด ประสบการณ์และสร้างเครือข่ายทางวิชาการและงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองและตรวจประเมินบทความ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้การประเมินแบบไม่เห็นกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน (Double-blinded)

สาระสำคัญในฉบับนี้ประกอบด้วยประเด็นหัวข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาวิจัยเป็นฐาน รายวิชาพลเมืองที่เข้มแข็งของนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, การบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มกาวปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2, ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4, การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

วารสารฯ ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นวารสารที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติ ตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กองบรรณาธิการฯ มีความยินดีรับบทความวิจัย (Research article) บทความวิชาการ (Academic article) บทความปริทัศน์ (Review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) และขอพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งให้กับผู้เขียนจนทำให้บทความมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงผู้ส่งบทความทุกท่านที่มีส่วนร่วมส่งบทความเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการและงานวิจัยของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร	ก
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	จ
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาวิจัยเป็นฐาน รายวิชาพลเมืองที่เข้มแข็งของนักศึกษา สาขา วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	
ศิริชัย เพชรรักษ์.....	1
ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3	
พรสุตา สิทธิพรหม และอมรทิพย์ เจริญผล.....	9
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1	
สฤณี แสนรัตน์ และอมรทิพย์ เจริญผล.....	23
ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	
ศิรินทิพย์ เทพวงษ์, ศศิกันต์ ไชยทิพย์, ธนาชัย หัสกรรจ.....	39
การบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2	
อภิวัฒน์ พูลทรัพย์ และอมรทิพย์ เจริญผล.....	57
ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	
รัฐธรรมนุญ โมลาแสง และณัฐธิดา ตรงดี.....	69
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1	
อรทัย พรหมทา และอมรทิพย์ เจริญผล.....	77
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4	
กิตติกรณ จอมทรัพย์ และอมรทิพย์ เจริญผล.....	97
การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรี เชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1	
ธิดารัตน์ บุญศรีฤกษ์ และสุรางคณา มั่นทยานนท์.....	111
การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1	
อุไรพร นครธรรม และสุรางคณา มั่นทยานนท์.....	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	145
หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.....	147

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาวิจัยเป็นฐาน รายวิชาพลเมืองที่เข้มแข็งของนักศึกษา
สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
RESEARCH PROBLEM BASED LEARNING MANAGEMENT USING AS A BASIS
STUDENTS' STRONG CITIZENSHIP COURSE GENERAL SCIENCE FACULTY
OF SCIENCE AND TECHNOLOGY THEPSATRI RAJABHAT UNIVERSITY

ศิริชัย เพชรรักษ์¹

SIRICHA PHETCHARAK¹

Received: November 30, 2022 Revised: December 21, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาผู้เรียนจากประสบการณ์จริงโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ศึกษารายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสังเกตทางการเรียน 2) แบบบันทึกทางการเรียน และ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความตั้งใจ สนใจ กระตือรือร้นในการเรียน ทำงานภาคปฏิบัติโดยลงพื้นที่เก็บข้อมูล ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการสอน โดยเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถสอบผ่านทุกคน และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชา ศท 0022307 วิชาพลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ต่อการสอนแบบออนไลน์ โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 90

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาวิจัยเป็นฐาน, รายวิชาพลเมืองที่เข้มแข็ง

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี / Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri

Rajabhat University

อีเมลผู้ติดต่อ: lover_2199@hotmail.com

ABSTRACT

This study aimed to investigate learner development from real-life experiences using a research-based process with undergraduate students in the field of general science. The Faculty of Science and Technology at Thepsatri Rajabhat University studied TS 0022307, "Strong Citizenship." In the second semester of the academic year 2019, there were 54 students. The research tools were a learning observation form, a learning record form, and a learning achievement test. The researcher found that students attend classes regularly and are determined, interested, and enthusiastic about learning. Do practical work by going to the storage area. Cooperate in teaching activities, especially group work. Everyone can pass the exam, and the student's satisfaction with studying the subject is THR 0022307, "Strong Citizenship." The second semester of the academic year 2019 continues online teaching. accounted for 90% of the total.

Keywords: Research problem-based learning, intense citizenship course

บทนำ

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา รวมถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ซึ่งนำมาเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้เกิดความรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาของสังคมและประเทศชาติอย่างมาก เปรียบเสมือนการทำสงครามด้านปัญญาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ โดยเป้าหมายของวิทยาศาสตร์ศึกษาในอนาคต คืออาชีพที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐาน เช่น ครูวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์นักวิจัย แพทย์ วิศวกร เกษตรกร เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ขยายตัวออกไปอย่างไม่จำกัด ซึ่งโลกปัจจุบันต้องการสังคมความรู้ที่มีความเป็นมนุษย์ มีคุณธรรม การเข้าใจผู้อื่น ให้อภัยและเท่าทันกับปัญหาที่เกิดขึ้น (จรัส สุวรรณเวลา, 2558, ออนไลน์) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นคนมีปัญญาเพราะปัญญาคือเป็นทรัพยากรที่ไม่มีวันหมดไปซึ่งจะช่วยสร้างและพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างชาญฉลาดและรวดเร็วกว่าทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน เป็นต้น ฉะนั้น การศึกษาในยุคนี้เน้นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูง คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ หรือคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้ โดยที่ผู้เรียนจะต้องยึดความถูกต้องและเป็นธรรม ถึงจะได้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียว ยินดีสุข, 2557, หน้า 43) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22, 23 และ 24 ได้กล่าวไว้เรื่องการเรียนรู้ของเด็กที่เกิดจากกิจกรรมที่เน้นกระบวนการ มีการจัดการด้านเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนโดยต้องมีการผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งเนื้อหาทางวิชาการ กระบวนการใช้ชีวิต อย่างมีระเบียบแบบแผน มีคุณธรรม และให้ผู้เรียนรู้จักคิด สามารถรับมือกับปัญหา สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นการฝึกให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

อย่างเต็มความสามารถ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, และเพียว ยินดีสุข, 2557, หน้า 5) สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับคนไทยในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพโดยการสร้างแรงบันดาลใจใฝ่เรียนใฝ่รู้ให้แก่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้รวมถึงการสร้างคุณสมบัติความเป็นมนุษย์คือการเป็นคนดีมีน้ำใจ มีคุณธรรม ช่วยเหลือสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือพื้นฐานชีวิตที่จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญ โดยที่ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากเดิมที่ให้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นผู้ที่คอยให้คำชี้แนะและนำศิษย์แทน ทักษะศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่แค่ต้องการให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับทักษะ 3 กลุ่ม คือ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน การเรียนรู้วัฒนธรรมและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 11-13)

การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ในอดีตที่ผ่านมาไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ในการปฏิรูปการศึกษาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered, Student-centered หรือ Child-centered) โดยมีหลักการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียน สามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความสามารถได้ตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคม ได้เรียนรู้จากหลาย ๆ สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเพียงเนื้อหา ผู้เรียนจึงมีอิสระในการเรียนมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับ “การเรียนรู้” มากกว่า “การสอน” จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว นักการศึกษาจึงได้พัฒนาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการเรียนที่ใช้ปัญหาคือพื้นฐาน (Research-based learning หรือ RBL) ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นทักษะกระบวนการค้นคว้า พัฒนาการคิดวิเคราะห์และบูรณาการเนื้อหาความรู้ อาจารย์ผู้สอนจำนวนมากให้ความสนใจกับวิธีการสอนแบบนี้เนื่องจากสามารถนำไปใช้ได้ทุกระดับวิชาในหลายระดับการศึกษา (เสาวภา วิชาดี, 2554)

การเรียนการสอนปัจจุบันต้องจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีการเรียนการสอนแบบแบบอาศัยการวิจัยเป็นฐานการเรียนรู้เป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนด้วยวิธีการกำหนดประเด็นปัญหาหัวข้อเนื้อหา มาแสดงความคิดเห็นร่วมกันทำให้เกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายการเรียนการสอนและครูหรืออาจารย์เป็นผู้ชี้แนะอำนวยความสะดวกและให้ข้อคิดเห็นให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนโดยให้บทบาทในการเรียนการสอนเน้นที่ผู้เรียนเป็นได้ศึกษาค้นคว้า การทำแบบฝึกหัดทำรายงานตามแบบแผนการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนในการเรียนการสอนซึ่งเป็นแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันโดยหลักการการปฏิรูปการศึกษาต้องปฏิรูปการเรียนรู้ กล่าวคือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 3) การเรียนการสอนที่เน้นการวิจัยหรือใช้วิจัยเป็นฐานถือเป็นวิธีการสอนที่สนับสนุนแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยอาศัยการวิจัยเป็นฐานเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับดำเนินการวิจัย ด้วยการนำเนื้อหาที่ได้จากการวิจัยมาใช้ควบคู่กับการสอนกระบวนการวิจัยที่ละขั้นตอนอย่างเป็นลำดับ จนผู้เรียน

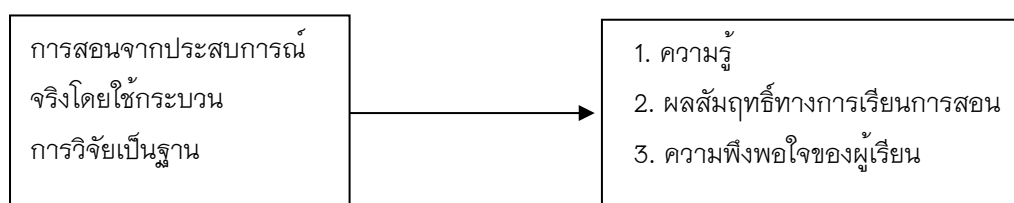
เกิดทักษะในการดำเนินการทำวิจัยอย่างถูกต้อง (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, 2555) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับผิดชอบในการสอนรายวิชา พลเมืองที่เข้มแข็งของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ซึ่งผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนโดยใช้การบรรยาย การนำตัวอย่างการวิจัยมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาในชั้นเรียน แต่จากประเมินผลการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยได้พบเจอปัญหาจากการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้เรียนเข้าใจแต่เพียงความรู้เชิงทฤษฎีไม่สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้ จึงทำให้ไม่เข้าใจความสำคัญและแนวคิดทางการศึกษาได้ และจากการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนผลอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 70 เท่านั้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นได้ว่าการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในอดีตยังพบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพของผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศการเรียนการสอนได้ตามเนื้อหาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมและประกอบกับการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีมีความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีการเรียนการสอนแบบแบบอาศัยการวิจัยเป็นฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดในการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพัฒนาผู้เรียนจากประสบการณ์จริงโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีว่าเป็นอย่างไร มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร และนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาวิจัยเป็นฐาน รายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็งของนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ศึกษารายวิชา รายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็งภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 54 คน

ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ผู้เรียนเลือกพื้นลงไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นของตนเองหรือใกล้เคียง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคือจะต้องเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจมีจุดเด่น เช่น การจัดการปัญหาของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน เศรษฐกิจชุมชน วิถีชีวิตชุมชน การจัดการความขัดแย้ง เป็นต้น

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสังเกตแบบบันทึกทางการเรียน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารตำรา หนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหาวิชาในแผนการสอนรายวิชา ศท 0022307 วิชาพลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 2) การสร้างแบบสังเกต แบบบันทึกทางการเรียน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน กับคำนิยามศัพท์ปฏิบัติการ 3) การหาคุณภาพของแบบสังเกตแบบบันทึกทางการเรียน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบข้อคำถาม คำตอบด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ว่ามีความสมบูรณ์ ถูกต้องเพียงใด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจให้คะแนนของแต่ละข้อคำถามด้วยการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละข้อ โดยให้ +1 หมายถึง ถูกต้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ และ -1 หมายถึง ไม่ถูกต้อง จากนั้นนำค่าที่ได้มาคำนวณและเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยจัดสภาพห้องเรียนในรูปแบบของโต๊ะเรียนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการสอนแต่ละครั้ง 2) นักศึกษาเข้าห้องเรียนตามวันเวลาในช่วงสอนตามตารางสอนของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 3) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนรายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 และชี้แจงรายละเอียดการเรียนการสอนและสอนเนื้อหาวิชาในห้องเรียน 4) ให้นักศึกษาเข้าห้องเรียนจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาวิจัยเป็นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 5) ผู้วิจัยบรรยายภาคทฤษฎี 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 10 สัปดาห์ จากนั้นให้ผู้เรียนเลือกพื้นไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาภายในชุมชนท้องถิ่นของตนเองหรือใกล้เคียง โดยจะต้องเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง 6) เมื่อได้ข้อมูลภาคสนามแล้ว นักศึกษาจัดทำรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ 7) จัดสัมมนาเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน รายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง โดยนักศึกษาจะต้องนำเสนอข้อมูลจากการลงพื้นที่ในการวิจัย ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ โดยให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาร่วมกันอภิปราย และ 8) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบบันทึกการเรียนจากการเก็บข้อมูลของนักศึกษาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปจากแบบสังเกตและแบบบันทึกทางการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและแบบบันทึกทางการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้จากการวิจัยเป็นฐาน พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตทางการเรียน นักศึกษาเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษามีความตั้งใจ มีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน นักศึกษาให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่ม
2. ผลการวิเคราะห์จากแบบบันทึกทางการเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยอย่างดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการลงเก็บข้อมูลภาคสนามได้
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน พบว่า ในการสอบปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จากการลงทะเบียน 54 คน ในการสอบปลายภาคของนักศึกษาสามารถสอบผ่านทุกคน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาผู้เรียนจากประสบการณ์จริงโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ศึกษารายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสังเกตทางการเรียน 2) แบบบันทึกทางการเรียน และ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ผลการวิจัยได้ดังนี้ นักศึกษาเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความตั้งใจ สนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการทำงานภาคปฏิบัติโดยลงพื้นที่เก็บข้อมูล นักศึกษาให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาสามารถสอบผ่านทุกคน และจากการทำแบบประเมินผลความพึงพอใจในระบบออนไลน์ของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชา ศท 0022307 วิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 90

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นให้นักศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ศึกษารายวิชา ศท 0022307 วิชาพลเมืองที่เข้มแข็ง ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 ได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบการวิจัยเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนแบบการวิจัยเป็นฐาน เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 12-16) และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานและสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม หลากหลาย (พันศักดิ์ พลสารัมย์, วลัยภา เทพหัสติน ณ อยู่ธยา, และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง, 2543, หน้า 39) จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์ผู้สอนได้บรรยาย ภาคทฤษฎีแล้วได้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจาก

ของจริงทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง โดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอนภาคทฤษฎีแล้ว ได้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง โดยอาจารย์สอนเป็นผู้ควบคุมดูแล ชี้แนะให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกให้ตามหลักการของเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากการสังเกตและบันทึกการเรียนรู้และการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบการวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา พลเมืองที่เข้มแข็ง นักศึกษาสามารถอธิบายหลักการความสำคัญกระบวนการได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้นักศึกษายังได้เรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม การวางแผนและการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดีเยี่ยม สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในเรื่อง “Learning by doing” “หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” เป็นวลีที่ถูกอ้างอิงอย่างแพร่หลายในหมู่นักการศึกษา เขาได้เสนอแนวคิดที่ว่า “เหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อมเกิดและดำเนินอยู่แน่นอน แต่สิ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงก็คือความหมายที่แฝงอยู่ในสิ่งนั้นนั่นเอง เขาชี้ให้เห็นความสำคัญของประสบการณ์ที่มนุษย์มีอยู่อย่างหลากหลายแตกต่างกันและสนับสนุนความคิดของนักการศึกษาที่ว่าประสบการณ์นั้นไม่สำคัญเท่ากับว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง จากประสบการณ์นั้น ๆ เลวิน (Kurt Lewin) มีความคิดคล้าย ๆ กับ ดิวอี้ (John Dewey) เขาเชื่อว่าประสบการณ์จะนำไปสู่การเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าใจความหมายของประสบการณ์นั้น และสามารถนำออกไปใช้ในการพัฒนาตนเองหรือกลุ่มซึ่งจะต้องมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายอย่างมาสนับสนุนให้เกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบการเรียนรู้โดยการวิจัยเป็นฐาน โดยคำนึงถึงนักศึกษา เวลา เนื้อหาวิชา งบประมาณ และความปลอดภัยในการลงเก็บข้อมูลภาคสนามให้เหมาะสม

1.2 ผู้บริหาร นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยการวิจัยเป็นฐาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาเห็นคุณค่าในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยการวิจัยเป็นฐาน ซึ่งเป็นการเรียนการสอนของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.3 นักศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนแบบวิธีการเรียนรู้แบบการวิจัยเป็นฐานซึ่งทำให้นักศึกษาเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ได้ความรู้เพิ่มเติม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยกับประชากรที่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอื่น ๆ เช่น พลศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ ควบคู่เชิงปริมาณ และศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะเป็นกรณีศึกษาในชั้นเรียนเท่านั้น ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่ควรศึกษา เช่น ทักษะคิดต่อการเรียน และการพัฒนาโมเดลการเรียนรู้แบบการวิจัยเป็นฐาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑา ธรรมชาติ. (2552). *การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาวิจัยทางการศึกษา*. ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี: สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://dcms.thailis.or.th/dcms/browse.php>.
- ทัศนีย์ บุญเติม. (2546). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 27(2), 64 – 76.
- ทิตนา แคมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญ์ ลิทธิจินดา. (2552). *ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนด้วยวิจัยนอกชั้นเรียน*. สืบค้นวันที่ 16 ตุลาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.node.rbru.ac.th/article/article31.pdf>.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2545). “หลักการสอนแบบเน้นการวิจัย (Research-Based Teaching)” ในไพฑูรย์ ลินลารัตน์, *การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน*, 1-7. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). *หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2549). การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน: การพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 27(3-4), 17-26.
- สินธะวา คามดิษฐ์. (2557, มกราคม – มีนาคม). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในระดับอุดมศึกษา Research- Based Learning (RBL) in Higher Education. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 28(85), 9 – 12.
- เสาวภา วิชาดี. (2554, กรกฎาคม – กันยายน). การศึกษาในกระบวนทัศน์ใหม่: การเรียนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน = Education in the new paradigm: research-based learning. *วารสารนักบริหาร*, 31(3), 26 – 30.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2552). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรทิทการกราฟฟิค.
- Mark Mossuto. (2008). *Problem-based learning: Student. engagement, learning and contextualized problem solving*. NCVER. Australia. http://www.thaigoodview.com/node/60470http://www.qa.kmutnb.ac.th/ qa_news/2545/QANEWS18_25450216.pdf

ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
DESIRABLE LEADERSHIP FOR THE ADMINISTRATORS IN NONG-HAN DISTRICT
UNDER THE OFFICE UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

พรสุดา สิทธิพรหม¹, อมรทิพย์ เจริญผล²

PORNSUDA SITTIPOM¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: November 30, 2022 Revised: December 21, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ และเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 244 คน จาก 68 โรงเรียน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผู้วิจัยพบผลดังนี้ 1. ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมุ่งความสำเร็จ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี เพศและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ความคิดเห็น, ผู้บริหาร, ครู

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: surimat2538@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study desirable leadership. Moreover, to compare the desirable leadership of school administrators in Nong Han District Schools Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area, three were classified by gender, work experience, and education level. The sample group consisted of school administrators and teachers in Nong Han District Schools. Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3, in the academic year 2021, 244 students from 68 schools were obtained by simple random sampling. The tool used was a 5-level estimation scale questionnaire with an IOC between 0.67 and 1.00, and the questionnaire's confidence was 0.89. The statistics used in the data analysis are percentage, mean, standard deviation, and t-test. One-way ANOVA. The study results were as follows: 1. Desirable Leadership of School Administrators in Nong Han District Schools Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3, the overall level was at its highest. When considering each aspect, the one with the highest average was success-oriented. Moreover, in morality and ethics, the aspect with the lowest mean was personality. 2. Comparison of Desirable Leadership among School Administrators in Nong Han District Schools Primary Educational Service Area 3 under the Office of Udon Thani demonstrated that administrators and teachers differ in gender and work experience. Overall and individual opinions on desirable leadership were similar. Furthermore, school administrators and teachers with different educational levels have different opinions on desirable leadership overall and in individual areas. At the .05 level, the difference is statistically significant.

Keywords: Leadership, Opinions, Executives, Teachers

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกภายใต้สังคมที่เป็นพลวัต ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านวัฒนธรรมส่งผลให้เป็นโลกที่ไร้พรมแดนในยุคของศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและระบบเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ กระบวนการการศึกษาจึงนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาและสร้างสรรค์เยาวชนที่จะเติบโตและนำไปสู่การสร้างความสำเร็จก้าวหน้าแก่สังคมและประเทศชาติได้ในอนาคต เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้คนได้รับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ไปจนตลอดพัฒนาการของช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงการพัฒนาความสามารถศักยภาพของตนเองได้อย่างมีคุณภาพ ไปจนสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพหากประเทศใดที่มีประชากรได้รับการศึกษาที่ดีอย่างเหมาะสมแล้วจะเป็นผลให้การพัฒนาทุกด้านประสบความสำเร็จ ซึ่งการจัดการศึกษาจะเป็นลักษณะโดยอ้อมขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นสำคัญ หากสถานศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพก็จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนด้วย บุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ ผู้บริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงในบริบทที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยจึงควรเป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัยเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีความเข้าใจในการทำหน้าที่สำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาโดยเน้นการสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพให้เกิดคุณภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าและยังเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึงดูแล ควบคุม กำกับส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดจากบทบาทของผู้บริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น คุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2557, หน้า 1)

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะในหน่วยงานใดย่อมมีบทบาทหน้าที่ที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ว่าการจัดองค์กรจะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง แต่อาจได้ผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อบุคคลในหน่วยงาน และในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ แม้การจัดองค์กรจะถูกต้องหรือดีเพียงใดก็ตาม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรย่อมสมบูรณ์ได้ยากและอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรหรือประสิทธิภาพต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอันเนื่องมาจากคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่เป็นเหตุทำให้บุคคลในหน่วยงานไม่มีความตั้งใจหรือเต็มใจในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนรับผิดชอบ หรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่หรือเต็มความสามารถ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางด้านลบให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือหัวหน้างานจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับบุคลากรในหน่วยงาน มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และมีภาวะผู้นำที่ถูกต้อง เพื่อขับเคลื่อนงานขององค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จ เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่จะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (บุษบา คำนันท, 2559, หน้า 2)

การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง สำหรับความสำเร็จในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้นำสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ว่าจะไรคือความสำคัญให้เห็นภาพความเป็นจริงขององค์กรแก่ผู้อื่นช่วยให้มองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนภายใต้ภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เหมาะสมที่สุด ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปรับเปลี่ยนหรือลดขั้นตอนและ

กระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุซึ่งประสิทธิผลซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานจะเป็นผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้แบบภาวะผู้นำเป็นทางเลือกในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม ปัจจุบันการจะบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคล่องตัวและดียิ่งขึ้น องค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ต่างเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องทำการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะเป็นผลดีแล้วนั้นยังเป็นการส่งผลให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวเพื่อรับกับสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารยุคใหม่ที่มีภาวะผู้นำจะเป็นผู้ท้าทายกำพgangที่มีการแบ่งแยกกันภายในองค์กร เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกของความเป็นทีมเดียวกันมีความทัดเทียมกันเพื่อที่จะช่วยให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 45)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลทัศนคติต่อทัศนคติของครูไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบต่อผู้บริหารนั้น คือ พฤติกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและเกิดความรู้สึกเชิงบวก ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและจะเป็นแรงจูงใจแก่ครูและบุคลากรในการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือประสพกับความล้มเหลวได้ (พรนิภา ลิ้มพะยอม, 2552, หน้า 8) และกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพครูนั้นย่อมต้องการผู้บริหารที่มีคุณภาพมีทักษะที่เหมาะสม ดังนั้นการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารจึงต้องอาศัยความกล้าหาญในการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้นำที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์จะเป็นผู้บริหารที่ดี ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่อยู่ในตัวผู้บริหารตามตำแหน่ง ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านคุณวุฒิและคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี เป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ จึงจะนำไปสู่การจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 7)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ปัญหาที่มีในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการโรงเรียนที่แตกต่างกันจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้มีการพัฒนาระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล จากการศึกษา รายงานวิจัย พบว่า ยังไม่มีการศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อเป็นสารสนเทศพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นการเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับ

มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, 2565, หน้า 10)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งการพัฒนาตนเอง การพัฒนาคน และการพัฒนางาน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสทางการศึกษาและให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

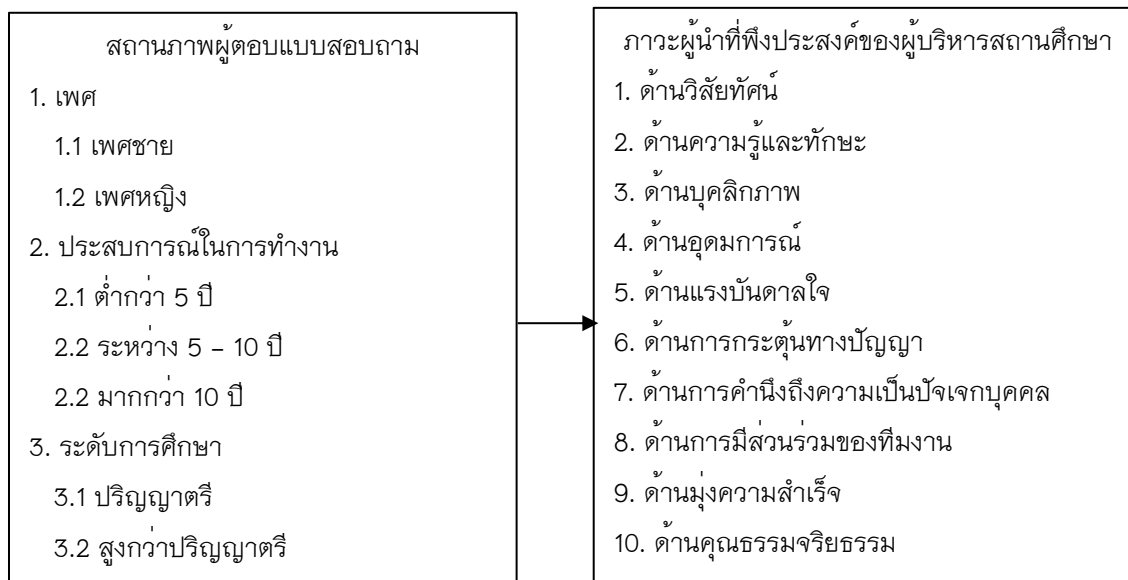
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

เพื่อแสดงถึงภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน จากนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน (Dubrin, 1995, p.2), (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 265–266), (ชาจิตตร วุฒิคัคคี, 2552, หน้า 12–18), (พัชรานิษฐ์ พักทองพรรณ, 2553, หน้า 10–16), (มนูญ พรหมรักษา, 2554, หน้า 8–12), (เฟาซี วงศ์ภักดี, 2554, หน้า 96), (สำเนา หมั่นแจ่ม, 2555, หน้า 63), (วิระวรรณ พรหมทองดี, 2556, หน้า 15–36), (กาญจนา ศิลา, 2556, หน้า 21–37), (พิมพ์พลัญช์ นันทยทวิกุล, 2557, หน้า 21–40), (ดุขฤ์ เย็นใจ, 2558, หน้า 20), (สาพิช จันทรักษ์, 2558, หน้า 17–28) แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 68 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2564 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ทั้งหมด 635 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 68 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607–610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 244 คนได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – list) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านวิสัยทัศน์ 2. ด้านความรู้และทักษะ 3. ด้านบุคลิกภาพ 4. ด้านอุดมการณ์ 5. ด้านแรงบันดาลใจ 6. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา

7. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 8. ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน 9. ด้านมุ่งความสำเร็จ และ 10. ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) คือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 73) 2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 2.1 ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือ 2.2 สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นางสาวสิริรัตน์ ทวีทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กแดงเรือง นายยุทธศักดิ์ หินนันทน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาปูนากลาง และนางสาววาสนา ธนูนิล ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ ตรวจสอบเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และการใช้ภาษา (Wording) และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of Item objective: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยให้ค่าความสอดคล้อง ดังนี้ + 1 หมายถึง เห็นด้วย ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 และ 2.5 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขอขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการโดยใช้โปรแกรม Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับอีเมลแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 244 คน คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2. ข้อมูลภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 2.1) สถิติทดสอบ t-test แบบ independent samples และ 2.2) สถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันก็ได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	($\bar{X}$)	S.D.	ความหมาย
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.51	0.51	มากที่สุด
2. ด้านความรู้และทักษะ	4.51	0.53	มากที่สุด
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.49	0.58	มาก
4. ด้านอุดมการณ์	4.52	0.56	มากที่สุด
5. ด้านแรงบันดาลใจ	4.53	0.60	มากที่สุด
6. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.52	0.56	มากที่สุด
7. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.50	0.58	มาก
8. ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน	4.53	0.58	มากที่สุด
9. ด้านมุ่งความสำเร็จ	4.54	0.58	มากที่สุด
10. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.54	0.57	มากที่สุด
รวม	4.52	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.57) และด้านมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ด้านแรง

บันดาลใจ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.60) และด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.58) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.58)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในครั้งนี้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล เพื่อให้เกิดความชัดเจนดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมุ่งความสำเร็จ และด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านแรงบันดาลใจ และด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีคุณลักษณะมุ่งความสำเร็จและคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการสร้างความร่วมมือร่วมใจพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลและได้ประสิทธิภาพเป็นอย่างดี และผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการพูดโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานมีความเห็นคล้อยตามและปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นผู้ที่ยึดถือความถูกต้องและผลประโยชน์ของนักเรียน บุคลากร สถานศึกษา และชุมชน เป็นหลัก ด้วยความมุ่งมั่นและเด็ดเดี่ยว มีความซื่อสัตย์สุจริต และอุทิศตนต่อผู้เรียน ครู สถานศึกษา และต่อหน้าที่ของตนเองด้วยจิตวิญญาณของการเป็นผู้นำ ส่งผลให้ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา คำนันท (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมุ่งความสำเร็จ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปาซี วงศ์ภักดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านมุ่งความสำเร็จ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้และทักษะ ด้าน

อุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างอย่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระหว่างเพศชาย และเพศหญิง มีความเท่าเทียมกันในการทำงาน และมีความสามารถในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 โดยภาพรวมจึงไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้และทักษะ ด้านอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ถึงจะมีความเท่าเทียมกันในการทำงานในหน้าที่การงานแต่เพศหญิงและเพศชาย ในบางเรื่องจะมีทัศนคติที่ต่างกัน รูปแบบการทำงานและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ต่างกัน เพศชายจะมีความกล้าตัดสินใจกล้าได้กล้าเสีย คล่องแคล่วในงานบริหารและการเป็นผู้นำ ส่วนเพศหญิงจะมีความละเอียดอ่อนในการคิดและตัดสินใจทุกครั้งก่อนทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ชาเชียง (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 จัดให้มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประจำทุกเดือน รวมถึงการจัดประชุมกลุ่มหนองหาน 4 ทุกเดือนส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูทุกคน ได้รับทราบแนวการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่พร้อมกันและเป็นการสร้างความเข้าใจให้ไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจึงต้องปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บุคลากรทุกคนได้เข้ารับการพัฒนาตามโครงการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฟาชี วงค์ภักดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจจะทำให้มีวุฒิภาวะทางความคิดเห็นและมุมมองที่ต่างกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง หมายถึงผู้ที่ได้รับการศึกษาค้นคว้าความรู้ สามารถรับฟังคำวิจารณ์ได้โดยไม่โกรธเคืองคนวิจารณ์ หรือรู้สึกแสบกับตัวเอง แต่มาสังเกตว่าคนที่เรียนสูงเวลานี้มักจะฉุนเฉียว โมโห เมื่อถูกวิจารณ์ ยิ่งเรียนสูงมากเท่าไร ก็ยิ่งทนฟังคำวิจารณ์ไม่ได้ ดังนั้น การเข้าอบรมหรือทำกิจกรรมละลายพฤติกรรมจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน สามารถปรับพฤติกรรมและความคิดของตนเองอย่างเป็นกลางพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งยังการอบรมยังช่วยให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพาซี วงศ์ภักดี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครูที่วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารมุ่งมั่นให้ครูจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมนำความรู้ บนพื้นฐานการเรียนรู้รูปแบบเทคโนโลยีควบคู่กับการมีทักษะการช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านความรู้และทักษะ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูให้สามารถทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยการวัดประเมินผล นิเทศ กำกับ ติดตาม การเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดการและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ สังคม และชุมชน

1.3 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพด้านกายภาพเป็นปกติและน่าศรัทธา น่านับถือมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม มีอารมณ์มั่นคง เสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นทางสีหน้า แววตา ท่าทาง และวาจาให้ผู้เรียนได้รับรู้ได้ ควบคุมอารมณ์ได้ดี

1.4 ด้านอุดมการณ์ ผู้บริหารต้องตรงต่อเวลา การไปถึงโรงเรียนแต่เช้า การแต่งกายสุภาพ การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักและศรัทธาในวิชาชีพ สร้างองค์กรวิชาชีพให้แข็งแกร่งสมาชิกในวงวิชาชีพร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ ตั้งใจถ่ายทอดวิชาการ รักและเข้าใจเพื่อนร่วมงาน

1.5 ด้านแรงบันดาลใจ ผู้บริหารกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทีมงานทั้งขวัญและกำลังใจจนกลายเป็นแรงผลักดันให้งานที่รับผิดชอบไปสู่เป้าหมาย และยังผลักดันให้ทีมงานสร้างแรงบันดาลใจดี ๆ และสภาพแวดล้อมดี ๆ กับเพื่อนร่วมงาน

1.6 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของครู มีการประชุมประจำเดือนเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้รายงานปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

1.7 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารต้องใช้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างความเป็นกันเองเพื่อกระตุ้น จูงใจ ให้ผู้ตามเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมหรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อการบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน

1.8 ด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ผู้บริหารและครูมีการแลกเปลี่ยนโครงการและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน หรือการจัดกิจกรรมประชุม/สัมมนาร่วมกัน ทำให้รู้จักซึ่งกันและกันมากขึ้น รู้ว่าสมาชิกแต่ละคนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ซึ่งกันและกันสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม

1.9 ด้านมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารควรมีการแนะนำให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ควรมีการจัดเตรียม/จัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนงานวิชาการของโรงเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา

1.10 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมขั้นพื้นฐาน 8 ประการ คือ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ เพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานสู่ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ชุมชน การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คีลา. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต บางเขน*. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขำจิตร วุฒิศักดิ์. (2552). *พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดุขฎิ เอ็นใจ. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 6 ภาคเหนือตอนบน*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นรมน ชาติเชียง. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 1 อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษบา คำนันท. (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชรานิษฐ์ พักทองพรรณ. (2553). *แนวโน้มคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรีเอกชน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พัลลภ นันทยทวิกุล. (2557). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพาซี วงศ์ศักดิ์. (2554). *ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. ค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- มัญญ พรรักษ. (2554). *พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1*. การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วีระวรรณ พรหมทองดี. (2556). พฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2557). คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี 2565. อุดรธานี: ผู้แต่ง.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะผู้นำ: ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเซียเพลส (1989) จำกัด.
- สำเนา หมั่นแจ่ม. (2555). องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ฮาพิช ขำนุรักษ์. (2558). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Dubrin, A. J. (1998). *Leadership: Research findings, Practice, and Skill*. Boston: Houghton Mifflin.

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ETHICAL LEADERSHIP OF INSTITUTION ADMINISTRATORS AFFILIATED
WITH NONG KHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1สฤษฎี แสงรัตน์¹, อมรทิพย์ เจริญผล²PRAKRIT PILAKHONG¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: December 1, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เปรียบเทียบภาวะผู้นำและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 295 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนจำนวนประชากรตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทดสอบโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความยุติธรรม รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจ และด้านความซื่อสัตย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการเอาใจใส่ ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม คือ ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน วางตัวเป็นกลาง โดยปราศจากอคติความชอบส่วนตัว ควรศึกษาข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วนเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการตัดสินใจในเรื่องความยุติธรรมในโรงเรียน และมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถและความสมัครใจ

คำสำคัญ: ผู้นำเชิงจริยธรรม, ผู้บริหารโรงเรียน

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: sarit.rtu@gmail.com

ABSTRACT

The research objectives were as follows: 1) to investigate the level of ethical leadership and compare leadership and ethical leadership development guidelines among institution administrators affiliated with the Nong Khai primary educational service area office. The sample groups used in this research were administrators and teachers. Two hundred ninety-five were chosen randomly based on the school's number of students. The research tool was a 5-level estimation scale questionnaire with an IOC of 0.67 to 1.00 and a reliability of 0.86. Statistics like percentages, means, standard deviations, and one-way ANOVA were used to gather and analyze the data. When it found a difference, it was tested by Scheffe's Method. The study's results found that: the "ethical leadership level is at a high level." The side with the highest mean was justice, followed by trust and honesty. The side with the least meanness is an aspect of empathy. When the ethical leadership of big and small school administrators was compared, it was found that there was a statistically significant difference of 0.05 between the two groups. The other pairs were not statistically significant at 0.05. ethical leadership development guidelines, executives must also perform their duties. Objectivity has no conflicts of interest. Be neutral, without bias. The facts should be carefully studied to prevent mistakes in school justice decisions. and assign tasks to subordinates according to their knowledge, abilities, and voluntary.

Keywords: Ethical leader, Administrator

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลทั้งทางบวกและทางลบที่ผ่านมามีได้เผชิญกับสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงและยังมีผลกระทบต่อเนื่องหากมองในระดับองค์การทุกองค์การทั้งในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้เห็นความสำคัญและความเร่งด่วน ในการที่จะต้องปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อไปสู่สิ่งที่ดีกว่า (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2555, หน้า 21) การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้มีศักยภาพ ซึ่งการศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยตรง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะคติ ตลอดจนเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวในทุก ๆ ด้านให้กับบุคคล ซึ่งมาตรฐานการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 บัญญัติว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และ

ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต เพื่อนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานয়รัฐมนตรี, 2553, หน้า 3)

การจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีผู้บริหารจะต้องช่วยพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้าเป็นผู้นำมีความสามารถด้านการบริหารจัดการคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา มี บุคลิกภาพที่ดี และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่สามารถกระตุ้น จูงใจ เป็นแบบอย่าง ให้บุคคลอื่นเชื่อถือ ยอมรับ ทำให้เกิดความพยายามและแสดงความสามารถให้สูงขึ้น ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับความรู้ ความสามารถ และความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence quotient: IQ) ผู้บริหารมีอาชีพต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral quotient: MQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional quotient: EQ) จึงจะสามารถยืนหยัดในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะผู้บริหารเป็นทั้งหัวและหน้าตาของสถานศึกษาที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกสถานศึกษา พฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สุรัตน์ ไชยชมภู, 2557, หน้า 1) ตามการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

จากข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับวิกฤต เรื่องจริยธรรมของผู้นำ ซึ่งพบว่าปัญหาเรื่องผู้นำหรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรมจำนวนมาก (รัตติกรณ จงวิศาล, 2556, หน้า 111) นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และสามารถสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำด้วยการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจ ชักจูง ให้ผู้อื่นปฏิบัติตามมีการตัดสินใจที่เป็นไปตามหลักของการมีเหตุผล มีความเสียสละ แสดงออกถึงความรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหาหรือแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง รวมถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม คือ 1) การปฏิบัติและการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม (Act and make decisions ethically) 2) มีการนำอย่างมีจริยธรรม (Leadethically) ทั้งส่วนที่มองเห็นได้และในส่วนที่มองเห็นไม่ได้ (Invisible) เช่น ลักษณะพิเศษของผู้นำที่แสดงให้เห็นในกระบวนการตัดสินใจในชุดความคิด (Mindset) หรือในค่านิยมและหลักการที่ยึดถือ เป็นต้น ซึ่งทั้งสองกรณีต้องแสดงออกให้เห็นทุกเวลา (All time) ให้เป็นปกติวิสัยทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้คน เพื่อเป็นตัวแบบเชิงบทบาท (Role model) เพื่อสร้างความไว้วางใจ (Build trust) เพื่อนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือและความเคารพ (Credibility and respect) ทั้งตัวองค์กร เพื่อสร้างความร่วมมือ (Collaboration) เพื่อสร้างบรรยากาศองค์กรที่ดี (Creates a good climate) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นคุณธรรม (Moral) และเพื่อความเคารพในตนเอง (Self-respect) (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557, หน้า 47) การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมนั้น เป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมการบริหารที่เหมาะสม ซึ่ง Brown, Trevino and Harrison (2005, pp. 117–134, อ้างถึงใน สุรัตน์ ไชยชมภู, 2557, หน้า 10) การบริหารงานของผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามกฎ ระเบียบ และผลสัมฤทธิ์ของงาน ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และข้าราชการครูมีภาระงานมาก อีกทั้งยังไม่ได้ได้รับการช่วยเหลือจากผู้บริหารที่เป็นการแสดงออกถึง

การเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งอาจส่งผลต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารในด้านความยุติธรรม ทำให้การยอมรับและความไว้วางใจของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์จึงเป็นไปได้ยาก เกิดปัญหาการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างๆ เช่น บางสถานศึกษาดำเนินการไม่เป็นระบบมอบหมายงานไม่ถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่จากผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำไม่มากนัก มีการะงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากหรือไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันภายในองค์กรทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อยลง เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงานโดยย้ายเปลี่ยนโรงเรียนสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสร้างแรงผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้กลไกขับเคลื่อนพัฒนาสถานศึกษาสู่เป้าหมายความสำเร็จ เพราะแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ถ้าบุคลากรในสถานศึกษามีแรงจูงใจที่ดีก็จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทุก ๆ ด้าน (สุริวัลย์ ดาราพงษ์, 2557, หน้า 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นองค์กรทางการศึกษาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 33 วรรคสอง “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา” และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2560 ขอ 5 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมาย วาดวยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) จัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น (2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว (3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (4) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา (5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่ จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา (9) ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา (11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้

รับมอบหมาย จากรายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่าเกิดปัญหาการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น บางสถานศึกษา ดำเนินการไม่เป็นระบบมอบหมายงานไม่ถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่จากผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำไม่มากนัก มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนมาก ขาดความสามัคคีหรือไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันภายในองค์กรทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อยลง เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงานโยกย้ายเปลี่ยนโรงเรียนสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสร้างแรงผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้กลไกขับเคลื่อนพัฒนาสถานศึกษาสู่เป้าหมายความสำเร็จ เพราะแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ถ้าบุคลากรในสถานศึกษามีแรงจูงใจที่ดีก็จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2565, หน้า 2-12)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมและประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ต่อไป

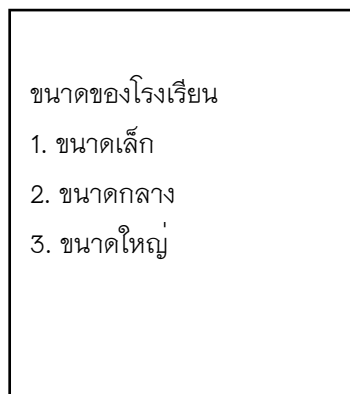
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

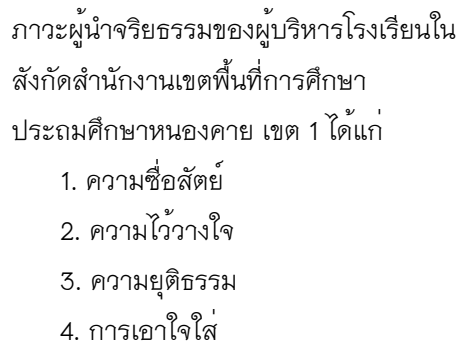
กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความไว้วางใจ 3) ความยุติธรรม และ 4) การเอาใจใส่ ของ Brown, Trevino and Harrison (2005, pp. 117-134) และกำหนดขนาดของโรงเรียนเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2564, หน้า 72) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent variables)

ตัวแปรตาม (Dependent variables)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จาก 159 โรงเรียน รวมจำนวน 1,824 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 120 คน ครู จำนวน 1,704 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จาก 159 โรงเรียน จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Kerjcie & Morgan. (1970, p. 608) โดยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนจำนวนประชากรของโรงเรียนแต่ละขนาด (Simple random sampling) ขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย ขนาดเล็ก จำนวน 107 คน ขนาดกลาง จำนวน 135 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 78 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา เอกสารงานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ซึ่งมีจำนวน 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสำรวจรายการ (Check list) มีจำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) จำนวน 40 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาและภาษา ไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 320 ฉบับ และติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.19 ผู้วิจัยนำไปดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการคำนวณร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าเอฟ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม

ด้าน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านความซื่อสัตย์	3.81	0.17	มาก
2	ด้านความไว้วางใจ	3.87	0.14	มาก
3	ด้านความยุติธรรม	3.94	0.12	มาก
4	ด้านเอาใจใส่	3.77	0.22	มาก
รวม		3.84	0.08	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความยุติธรรม ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.12) รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = 0.14) และด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.17) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเอาใจใส่ ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.22)

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ภาพรวมใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	ss	df	MS	F	p
1. ด้านความซื่อสัตย์	0.36	2	0.18	6.94	0.24
ระหว่างกลุ่ม	11.01	752	0.23		
ภายในกลุ่ม	11.37	754			
2. ด้านความไว้วางใจ	3.75	2	1.88	5.34*	0.00*
ระหว่างกลุ่ม	4.80	752	0.01		
ภายในกลุ่ม	8.55	754			
3. ด้านความยุติธรรม	1.49	2	0.75	2.84	0.06
ระหว่างกลุ่ม	4.82	752	0.21		
ภายในกลุ่ม	6.31	754			
4. ด้านการเอาใจใส่	0.94	2	0.48	9.59*	0.00*
ระหว่างกลุ่ม	20.89	752	0.50		
ภายในกลุ่ม	21.84	754			
ภาพรวม	0.94	2	0.47	4.40*	0.04*
ระหว่างกลุ่ม	2.35	752	0.21		
ภายในกลุ่ม	3.28	754			

*p < 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านความไว้วางใจ ด้านการเอาใจใส่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สามารถสรุปดังนี้

1. **ด้านความซื่อสัตย์** คือ ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และผู้บริหารอธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการเปิดเผยกระบวนการที่สามารถตรวจสอบและติดตามอย่างต่อเนื่อง
2. **ด้านความไว้วางใจ** คือ ผู้บริหารต้องวางตัวเป็นกลางโดยปราศจากอคติ ความชอบส่วนตัว และผู้บริหารควรมีความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ไม่ยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก
3. **ด้านความยุติธรรม** คือ ผู้บริหารควรศึกษาข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วนเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการตัดสินใจในเรื่องความยุติธรรมในโรงเรียน และผู้บริหารควรมีความยุติธรรมในเรื่องการประเมินพิจารณาความดีความชอบอย่างตรงไปตรงมา
4. **ด้านการเอาใจใส่** คือ ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถและความสมัครใจ และผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ กล้าวยกย่อง ชมเชย ต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา ทั้งการปฏิบัติงานการปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สลิลทิพย์ ชูชาติ (2556, หน้า 116) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ดวงทิพา พุ่มไม้ (2557, หน้า 11-12) ที่ได้ศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่าสภาพภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ เศรษฐ์ คุณทาบุตร (2556, หน้า 12) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเลย พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเลย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แสงสุริยา ศรีพูน (2563, หน้า 205) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านความซื่อสัตย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ต่อการปฏิบัติงาน และต่อใต้บังคับบัญชา รองลงมาคือ ผู้บริหารเห็นแก่ประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าประโยชน์ส่วนตน และผู้บริหารเคารพความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่น ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ มีผู้บริหารอธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารแสดงออกถึงการยึดมั่นใน ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความซื่อสัตย์ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีความซื่อตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ผู้บริหารแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจบริหารงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารเห็นแก่ประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าประโยชน์ส่วนตน

1.2 ด้านความไว้วางใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมาคือ ผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง และผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำและคำพูด ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารแสดงออกถึงความเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน การควบคุมอารมณ์ ตลอดจน แสดงออกถึงความจริงใจ และคำนึงถึงการประสานความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐ์ คุณทาบุตร (2556, หน้า 12) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเลย เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความไว้วางใจ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านความไว้วางใจอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความยุติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา อย่างถูกต้อง

ตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้ใช้เหตุผลในการบริหารจัดการบุคลากร และการดำเนินงาน และผู้บริหารให้ความสำคัญและกระตือรือร้นในการค้นหา ข้อเท็จจริงเพื่อการแก้ปัญหา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม ไม่เอนเอียงไปยังบุคคลใด บุคคลหนึ่ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนเป็นกลางต่อการปฏิบัติงานและต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดหลักของความเสมอภาคเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านความยุติธรรม ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรม อยู่ในระดับ มาก

1.4 ด้านการเอาใจใส่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารบริหารสถานศึกษาโดยคำนึงถึง ผู้ใต้บังคับบัญชา นักเรียน และ ชุมชนเป็นสำคัญ รองลงมาคือผู้บริหารมีการวางแผน ประชุม แก้ปัญหาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ ผู้บริหารให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา แสดงออกถึงการเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานตลอดจนสุขทุกข์ของผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการเอาใจใส่ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านการเอาใจใส่ อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 ของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน อาจมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ที่แตกต่างกัน กล่าวคือผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาทั้งต่อตนเองต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านความไว้วางใจของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 ของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย คู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86-88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาตราด พบว่า โรงเรียนโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ด้านการเอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ของโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86–88) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านความซื่อสัตย์ คือ ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และผู้บริหารอธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการเปิดเผยกระบวนการที่สามารถตรวจสอบและติดตามอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารบริหารงานยึดหลักประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องขาดความโปร่งใสใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ (2560, หน้า 170–175) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามทัศนะของผู้บริหารและครู พบว่า แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม คือ ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรงเที่ยงธรรม ไม่มีผลประโยชน์ ไม่ยกยอเกียรติยศสมบัติของส่วนรวมหรือผู้อื่น

3.2 ด้านความไว้วางใจ คือ ผู้บริหารต้องวางตัวเป็นกลางโดยปราศจากอคติ ความชอบส่วนตัว และผู้บริหารควรมีความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรไม่ยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารบริหารงานภายในองค์กรด้วยความเอื้อเอียง ปกป้องพวกพ้อง ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความเชื่อมั่น ขาดความไว้วางใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ (2560, หน้า 170–175) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามทัศนะของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารต้องวางตัวเป็นกลาง คัดวิเคราะห์ก่อนลงมือปฏิบัติมอบหมายงานแก่บุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถและหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยปราศจากอคติความชอบส่วนตัว

3.3 ด้านความยุติธรรม เรียงลำดับจากแนวทางพัฒนาที่มีค่าความถี่มากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารควรศึกษาข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วนเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการตัดสินใจในเรื่องความยุติธรรมในโรงเรียน และผู้บริหารควรมียุติธรรมเรื่องการประเมินพิจารณาความดีความชอบอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่มีความยุติธรรมและไม่มีความเสมอภาค มีความผิดพลาดในการบริหารงานภายในองค์กรและเรื่องการประเมินพิจารณาความดีความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ (2560, หน้า 170–175) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามทัศนะของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารต้องบริหารงานด้วยความเป็นกลาง เที่ยงธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานอย่างเสมอภาคทุกโอกาสด้วยความเมตตากรุณาเอื้ออาทรต่อ

ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกันทั่วถึง และประเมินพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในองค์กรด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงไม่ลำเอียง

3.4 ด้านการเอาใจใส่ คือ ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถและความสมัครใจ และผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ กล่าวยกย่อง ชมเชยต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารบริหารงานโดยไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพ ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความไม่เข้าใจและเกิดความกดดันในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 86–88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ผู้บริหารมอบหมายงานตามความสามารถและความสมัครใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ร่วมทำงาน ติดตามตรวจสอบและประเมินผลร่วมกันในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนงาน/นโยบาย ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนำมาสู่การปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

1.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้ Google apps for education มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เป็นต้น

1.3 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และระบบทางเทคโนโลยีโดยจัดให้มีบุคลากรประจำที่มีความชำนาญในการดูแลระบบเทคโนโลยีของสถานศึกษาพร้อมจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูและบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพโดยสร้างแพลตฟอร์มการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยี เช่น การประชุมออนไลน์ การมอบหมาย และติดตามผลการปฏิบัติงานแบบเรียลไทม์ แบบฟอร์มเอกสารต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้เกิดความคล่องตัวหลากหลายเกิดความสะดวก และความทันสมัยต่อสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลาสอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ (New normal)

1.4 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ควรมีการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลและการสื่อสารให้มากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลและการสื่อสาร และสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ โดยส่งเสริมให้ครูสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (Learning platform) ที่สามารถช่วยพัฒนาองค์ความรู้แก่ตนเองและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศได้ผ่านเทคโนโลยี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

เอกสารอ้างอิง

- ดวงทิพา พุ่มไม้. (2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- เศรษฐ์ คุณทาบุตร. (2556). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สลลิตพิพ ชูชาติ. (2556). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย; กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานฯ. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี 2565. หนองคาย: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ; สำนักงานกฤษฎีกา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- แสงสุริยา ศรีพูน. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรธานี: วิทยาลัยสันติพล.
- สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 8(2), 1-15.
- สุริวัลย์ ดาราพงษ์. (2557). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). *Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing*. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(10).
- Krejcie, R. V., & D. W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

FACTORS AFFECTING SATISFACTION TOWARD QUALITY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT OF SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ศิรินทิพย์ เทพวงษ์¹, ศศิกันต์ ไชยทิพย์², ธนาชัย หัตถกรรจ์³

SIRINTHIP THEPWONG¹, SASIKAN CHAITHIP², THANACHAI HATSAKAN³

Received: December 1, 2022 Revised: December 21, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติและภาคพิเศษ จำนวน 251 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และประเภทนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ คณะที่กำลังศึกษาและชั้นปีการศึกษา ที่พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, คุณภาพการจัดการการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร/ Student of Master of Public Administration Program Sakon Nakhon Rajbhat University

อีเมลผู้ติดต่อ: sirinthip.th63@snru.ac.th

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of satisfaction with the quality of education at Sakon Nakhon Rajabhat University and 2) compare satisfaction with the quality of education at Sakon Nakhon Rajabhat University according to personal factors. The sample group is made up of 251 students from both the regular and special sectors at Sakon Nakhon Rajabhat University. They stratified the sampling method. A questionnaire is a tool to collect data and statistics used in data analysis, such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. t-test, One-way ANOVA, The results of the research, were as follows: 1) The level of satisfaction with the educational quality of Sakon Nakhon Rajabhat University. Overall, eight aspects were at a high level. 2) The level of satisfaction with the educational quality of Sakon Nakhon Rajabhat University. Except for gender, faculty under study, and academic year, personal factors such as age, occupation, and type of student differ with statistical significance at the .05 level. Found no difference.

Keywords: Satisfaction, Quality of education management

บทนำ

คุณภาพของการศึกษาเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามปณิธานและภารกิจของการจัดการศึกษา ตามนโยบายการพัฒนาการศึกษาของแต่ละสถาบัน คำว่า "คุณภาพการศึกษา" เป็นนามธรรม หากเข้าใจ ความหมายไม่ตรงกันแล้ว เมื่อนำลงมาสู่การปฏิบัติก็จะแตกออกไปแต่ละทิศทางสุดท้ายก็อาจวนอยู่ในสังคม ยังมีความสับสนระหว่างคำว่า "คุณภาพคน" กับคำว่า "คุณภาพการศึกษา" ที่ผ่านมาสังคมมักจะกล่าวโทษ กันว่า คนดีหรือคนไม่ดีเป็นเพราะการศึกษา แท้จริงแล้ว การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้าง คุณภาพคน เนื่องจาก คุณภาพคนเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัยที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงต้องทำให้สังคมเข้าใจประเด็นนี้ให้ชัดเจนและแยกแยะให้ถูกต้อง คือ กระบวนการสร้างคน ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ แต่ที่ผ่านมามาประเทศไทยทำแบบแยกส่วนต่างฝ่ายต่างพัฒนาในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง ส่งต่อสถานศึกษาที่รับช่วงในการสร้างคนให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ จนกระทั่ง เข้าสู่ระบบการทำงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เป็นคนคุณภาพของสังคม ก็จะต้องมีระบบการสร้างคน สร้าง ค่านิยมและวัฒนธรรมในการทำงานที่ถูกต้องด้วยเช่นกัน (สาลิณี จงจิราธรรม, 2553)

นอกจากนี้คุณภาพการจัดการศึกษายังมีสาเหตุมาจากคุณภาพผู้สอนด้วย ปกติคนที่จะมีอาชีพ สอนหนังสือจะต้องเป็นคนที่มีการเรียนดีหรือเป็นคนเรียนเก่ง สถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงทั่วโลก ทุกระดับจะพยายามคัดเลือกคนเก่งให้เป็นผู้สอน ในอดีตประเทศไทยเราใครจะเรียนครูต้องเป็นคนเก่งจึงจะเข้า เรียนได้ แต่ในระยะหลังนี้เราไม่สามารถดึงดูดให้คนเก่งมาเรียนครูได้ โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานหาคน เก่งมาเป็นครูยาก ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเรามาโดยตลอด ในขณะที่ประเทศเกาหลีใต้ ประสบความสำเร็จมากในการดึงดูดคนเก่งมาสอนหนังสือหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน กล่าวคือ หลักสูตรต้องเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีระบบการเรียนการสอนที่

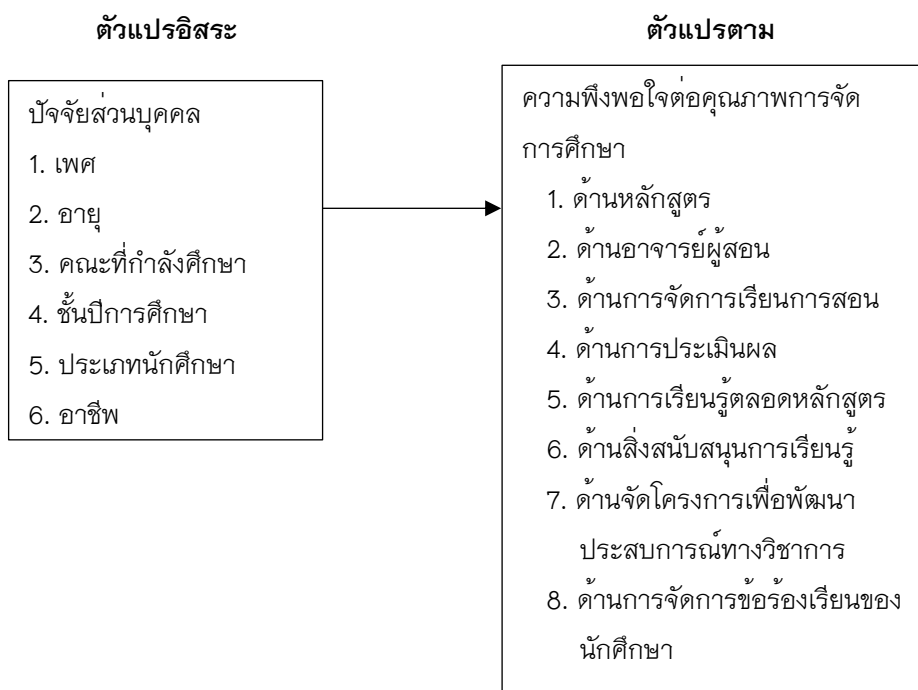
เสริมสร้างทักษะการคิด การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ปัญหาหลักของระบบการเรียนการสอนของไทยคือการสอนให้ท่องจำ ไม่มีทักษะในการคิดและวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนไม่มีความคิดสร้างสรรค์ โดยธรรมชาติคนเราเกิดมามีภูมิปัญญาต่างกัน แต่ปรัชญาการศึกษาถือว่าคนเราทุกคนที่เกิดมามีความสามารถทั้งสิ้น เป็นหน้าที่ของครอบครัวและโรงเรียนที่จะต้องค้นหาค้นคว้าเด็กมีทักษะในด้านใด แล้วส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสได้พัฒนาตามทักษะของตนให้เต็มความสามารถ เด็กทุกคนก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จตามความสามารถของตนได้ แต่ปัญหาหลักของเราคือเด็กจำนวนมากไม่มีโอกาสได้พัฒนาตามทักษะที่ตนถนัด ทำให้กลายเป็นคนด้อยความสามารถไปโดยปริยาย ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการฝึกงาน ห้องปฏิบัติการระบบสารสนเทศ อุปกรณ์กีฬา และดนตรี เป็นต้น สถาบันการศึกษาที่มีปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างครบถ้วนทุกด้านจะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง แต่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจำนวนมากไม่สามารถจัดหาปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอนดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ทำให้การจัดการศึกษาไม่มีคุณภาพ การจัดการศึกษา ประเด็นนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะผู้บริหารสถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งเรื่องการจัดให้มีผู้สอนที่มีคุณภาพ การจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่ปัญหาหลักของไทยคือมีสถาบันการศึกษาจำนวนมากที่ผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำและไม่ใส่ใจในการพัฒนาให้การศึกษาที่มีคุณภาพ (ทะเนต วงศ์นาม, 2557)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งพบว่ามีหลายตัวแปรหรือหลายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล ด้านการเรียนรู้ ตลอดจนหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา และด้านการจัดการซ่อมเรียนของนักศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างกันในแต่ละด้านตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่กำลังศึกษา ชั้นปี การศึกษา ประเภทนักศึกษา และอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่กำลังศึกษา ชั้นปีการศึกษา ประเภทนักศึกษา และอาชีพ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ภาคปกติและภาคพิเศษ จำนวน 7,855 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ณ เดือน กันยายน พ.ศ. 2565) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 251 คน ตามแนวคิดของเครจซี่ และมอร์แกน (โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple sampling))

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบออนไลน์โดยใช้ Google form ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้ Google Form แบบสอบถามออนไลน์กระจายผ่านทางสื่อออนไลน์ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 251 คน พร้อมทั้ง

ชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม และ 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม 2) ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form) 3) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 3.1) การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage) 3.2) การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) 3.3) การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยใช้สถิติค่า t ชนิด Independent sample t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test เพื่อทดสอบสมมติฐานถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยสำรวจความคิดเห็นจากแบบสำรวจ Google form จำนวน 251 ราย ผลการวิจัยนำเสนอในรูปแบบตารางคำบรรยายตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=251)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	133	53.00
2. หญิง	118	47.00
2. อายุ		
3. 18 – 20 ปี	87	34.70
4. 21 – 23 ปี	106	42.20
5. 24 – 26 ปี	28	11.10
6. มากกว่า 27 ปีขึ้นไป	30	12.00
3. คณะที่กำลังศึกษา		
7. คณะเทคโนโลยีการเกษตร	29	11.60
8. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	36	14.30

ตาราง 1 (ต่อ)

(n=251)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	40	15.90
10. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	44	17.60
11. คณะครุศาสตร์	10	15.90
12. คณะวิทยาการจัดการ	62	24.70
4. ชั้นปี		
13. ชั้นปีที่ 1	39	15.50
14. ชั้นปีที่ 2	62	24.70
15. ชั้นปีที่ 3	77	30.70
16. ชั้นปีที่ 4	64	25.50
17. มากกว่า 4 ปีขึ้นไป	9	3.60
5. ประเภทนักศึกษา		
18. ภาคปกติ	199	79.30
19. ภาคพิเศษ	52	20.70
6. อาชีพ		
20. นักศึกษา	217	86.50
21. ข้าราชการ	16	6.40
22. ธุรกิจส่วนตัว	18	7.10
รวม	251	100.00

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 251 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 เพศหญิง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 อายุระหว่าง 18–20 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 อายุระหว่าง 21–23 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 อายุระหว่าง 24–26 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 อายุมากกว่า 27 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 สังกัดคณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 สังกัดคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 สังกัดคณะครุศาสตร์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 สังกัดคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 30.70 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 มากกว่าชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ภาคปกติ จำนวน 199 คน คิดเป็น

ร้อยละ 79.30 ภาคพิเศษ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 เป็นนักศึกษา จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 86.50 เป็นข้าราชการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านหลักสูตร

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	$S. D$	ความหมาย
1	การจัดการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.09	0.751	มาก
2	มีการจัดแผนการศึกษาตลอดหลักสูตรอย่างชัดเจน	4.11	0.792	มาก
3	ปฏิทินการศึกษาแต่ละภาคการศึกษาอย่างชัดเจน	4.04	0.801	มาก
4	วิชาเรียนหมวดวิชาเลือกเสรี เหมาะสม สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน	4.08	0.818	มาก
5	จำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละวิชาเหมาะสม	4.24	0.730	มาก
รวม		4.11	0.544	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 5 จำนวนชั่วโมงเรียนแต่ละวิชา ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 การจัดแผนการศึกษาตลอดหลักสูตรอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.11$) ข้อที่ 1 การจัดการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$) ข้อที่ 4 วิชาเรียนหมวดวิชาเลือกเสรี ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 3 ปฏิทินการศึกษาแต่ละภาคการศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอน

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอน	$\bar{X}$	$S. D$	ความหมาย
1	อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและประสบการณ์ในรายวิชาที่สอนเหมาะสม	4.12	0.868	มาก
2	อาจารย์สอนโดยวิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.22	0.787	มาก
3	อาจารย์สอนตรงตามเนื้อหา และเวลาที่กำหนด	4.05	0.823	มาก
4	อาจารย์สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ	4.09	0.792	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอน	$\bar{X}$	<i>S. D</i>	ความหมาย
5	อาจารย์ให้การศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนานักศึกษาได้เหมาะสม	4.13	0.824	มาก
6	ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยรวม	4.18	0.756	มาก
รวม		4.13	0.575	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 2 อาจารย์สอนโดยวิธีการที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.22) รองลงมาคือ ข้อที่ 6 ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยรวม ($\bar{X}$ = 4.18) ข้อที่ 5 อาจารย์ให้การศึกษาด้านวิชาการและการพัฒนานักศึกษาได้เหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.13) ข้อที่ 1 อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและประสบการณ์ในรายวิชาที่สอนเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.12) ข้อที่ 4 อาจารย์สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.09) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 2.3 อาจารย์สอนตรงตามเนื้อหาและเวลาที่กำหนด ($\bar{X}$ = 4.05)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	<i>S. D</i>	ความหมาย
1	การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.10	0.773	มาก
2	กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ	4.14	0.772	มาก
3	มีการนำผลงานวิจัยหรือองค์ความรู้ใหม่มาใช้	4.08	0.856	มาก
4	วิธีการสอนกระตุ้นการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา	4.15	0.752	มาก
5	การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม	4.12	0.770	มาก
6	ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดศาสตร์ทางวิชาชีพและ/หรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้	4.20	0.792	มาก
รวม		4.13	0.522	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 6 ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ประยุกต์แนวคิด ศาสตร์ทางวิชาชีพและ/หรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.20) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 วิธีการสอนกระตุ้นการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ($\bar{X}$ = 4.15) ข้อที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ($\bar{X}$ = 4.14) ข้อที่ 5

การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.12$) ข้อที่ 1 การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X}=4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 3 มีการนำผลงานวิจัย หรือ องค์ความรู้ใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.08$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการวัดประเมินผล

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านการวัดประเมินผล	$\bar{X}$	<i>S. D</i>	ความหมาย
1	วิธีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ กิจกรรมการเรียนการสอน	4.09	0.787	มาก
2	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบและ กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า	4.24	0.747	มาก
3	ระบบการวัดและประเมินผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา	4.26	0.807	มาก
รวม		4.20	0.623	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความพึงพอใจด้านการวัดประเมินผลของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 3 ระบบการวัดและ ประเมินผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา ($\bar{X}=4.26$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 การวัดและประเมินผลเป็นไป ตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ($\bar{X}=4.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 1 วิธีการ ประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.09$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร	$\bar{X}$	<i>S. D</i>	ความหมาย
1	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.13	0.750	มาก
2	ด้านความรู้	4.22	0.664	มาก
3	ด้านทักษะทางปัญญา	4.18	0.738	มาก
4	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.23	0.704	มาก
5	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.14	0.772	มาก
6	ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	4.16	0.742	มาก
รวม		4.17	0.543	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ความพึงพอใจด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 4 ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.23$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ด้านความรู้ ($\bar{X}=4.22$) ข้อ

ที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 4.18) ข้อที่ 6 ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.16) ข้อที่ 5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.14) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.13)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	$\bar{X}$	<i>S. D</i>	ความหมาย
1	อาคารเรียน ห้องเรียน มีความพร้อมต่อการจัดการศึกษาและเอื้อต่อการเรียนรู้	4.14	0.708	มาก
2	มีอุปกรณ์และเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมในการเรียนรู้	4.21	0.764	มาก
3	มีการดูแล รักษาสภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.18	0.756	มาก
4	เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับยุคสมัย	4.10	0.774	มาก
5	การจัดพื้นที่/สถานที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยนสนทนา หรือทำงานร่วมกัน	4.18	0.772	มาก
6	มีระบบสารสนเทศเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.16	0.756	มาก
7	มีจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีครอบคลุมทั่วถึงและสะดวกในการใช้งาน	4.16	0.779	มาก
8	มีการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทั้งภายในและภายนอก	4.24	0.703	มาก
รวม		4.16	0.497	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความพึงพอใจด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อที่ 8 มีการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวทั้งภายในและภายนอก ($\bar{X}$ = 4.24) ข้อที่ 2 มีอุปกรณ์และเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมในการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.21) ข้อที่ 5 การจัดพื้นที่/สถานที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยนสนทนา หรือทำงานร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.18) ข้อที่ 3 มีการดูแล รักษาสภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 4.18) ข้อที่ 6 มีระบบสารสนเทศเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.16) ข้อที่ 7 มีจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีครอบคลุมทั่วถึงและสะดวกในการใช้งาน ($\bar{X}$ = 4.16) ข้อที่ 1 อาคารเรียน ห้องเรียน มีความพร้อมต่อการจัดการศึกษาและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.14) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 4 เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับยุคสมัย ($\bar{X}$ = 4.10)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1	มีโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ	4.18	0.735	มาก
2	มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษามีความเหมาะสม	4.16	0.744	มาก
3	ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา	4.13	0.745	มาก
4	มีโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมในการทำงาน	4.16	0.756	มาก
5	มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพกีฬาและนันทนาการ	4.22	0.747	มาก
6	มีโครงการ/กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	4.17	0.724	มาก
7	มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.14	0.761	มาก
8	มีกิจกรรม/โครงการที่ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	4.12	0.758	มาก
9	มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้กับนักศึกษา	4.24	0.720	มาก
รวม		4.16	0.493	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ความพึงพอใจด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 9 มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้กับนักศึกษา ($\bar{X}=4.24$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพ กีฬาและนันทนาการ ($\bar{X}=4.22$) ข้อที่ 1 มีโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ ($\bar{X}=4.18$) ข้อที่ 6 มีโครงการ/กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.17$) ข้อที่ 2 มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษามีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.16$) ข้อที่ 4 มีโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมในการทำงาน ($\bar{X}=4.16$) ข้อที่ 7 มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.14$) ข้อที่ 3

ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา ($\bar{X}=4.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 8 มีกิจกรรม/โครงการ ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X}=4.12$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

ข้อที่	ความพึงพอใจด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา	$\bar{X}$	$S.D$	ความหมาย
1	มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถส่งข้อร้องเรียนต่าง ๆ ได้	4.07	0.761	มาก
2	มีการชี้แจงเกี่ยวกับคำร้องเรียนของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษารับทราบ	4.13	0.774	มาก
3	มีการดำเนินงานตามคำร้องเรียนของนักศึกษาในกรณีที่สามารถดำเนินการได้	4.06	0.795	มาก
4	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและชี้แจงเหตุผลที่มีการร้องเรียนเกิดขึ้น	4.08	0.794	มาก
5	มีการตรวจสอบข้อร้องเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน	4.14	0.790	มาก
รวม		4.09	0.592	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ความพึงพอใจด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อที่ 5 มีการตรวจสอบข้อร้องเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.14$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 มีการชี้แจงเกี่ยวกับคำร้องเรียนของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษารับทราบ ($\bar{X}=4.13$) ข้อที่ 4 เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและชี้แจงเหตุผลที่มีการร้องเรียนเกิดขึ้น ($\bar{X}=4.08$) ข้อที่ 1 มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถส่งข้อร้องเรียนต่าง ๆ ได้ ($\bar{X}=4.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 3 มีการดำเนินงานตามคำร้องเรียนของนักศึกษาในกรณีที่สามารถดำเนินการได้ ($\bar{X}=4.06$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	$S.D$	ความหมาย
1	หลักสูตร	4.11	0.544	มาก
2	อาจารย์ผู้สอน	4.13	0.575	มาก
3	การจัดการเรียนการสอน	4.13	0.522	มาก
4	การวัดประเมินผล	4.20	0.623	มาก
5	การเรียนรู้ตลอดหลักสูตร	4.17	0.543	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านที่	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
6	สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.16	0.497	มาก
7	การจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา	4.16	0.493	มาก
8	การจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา	4.09	0.592	มาก
รวม		4.14	0.549	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านที่ 4 การวัดประเมินผล ($\bar{X}=4.20$) รองลงมาคือ ด้านที่ 5 การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ($\bar{X}=4.17$) ด้านที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.16$) ด้านที่ 7 มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา ($\bar{X}=4.16$) ด้านที่ 2 อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=4.13$) ด้านที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.13$) ด้านที่ 1 หลักสูตร ($\bar{X}=4.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านที่ 8 การจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา ($\bar{X}=4.09$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ประเภทนักศึกษา อายุ คณะที่กำลังศึกษา ชั้นปีการศึกษา และอาชีพ พบผลดังตาราง 11-13

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามเพศ

ข้อที่	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t	Sig.
		ชาย (133 คน)	หญิง (118 คน)		
1	ด้านหลักสูตร	4.162	4.058	1.525	.866
2	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.183	4.072	1.530	.595
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.185	4.075	1.678	.325
4	ด้านการวัดประเมินผล	4.195	4.223	-.341	.030
5	ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน	4.199	4.148	.742	.408
6	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.188	4.148	.631	.310
7	ด้านมีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา	4.179	4.157	.346	.626
8	ด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา	4.160	4.022	1.846	.232
รวม		4.181	4.112	1.212	.545

จากตาราง 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครตามประเภทนักศึกษา

ข้อที่	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t	Sig.
		ภาคปกติ (199 คน)	ภาคพิเศษ (52 คน)		
1	ด้านหลักสูตร	4.032	4.423	-4.806	.005
2	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.053	4.429	-4.350	.017
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.067	4.384	-4.006	.000
4	ด้านการวัดประเมินผล	4.148	4.437	-3.040	.771
5	ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร	4.112	4.416	-3.689	.019
6	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.089	4.476	-5.248	.018
7	ด้านมีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่นักศึกษา	4.099	4.433	-4.517	.002
8	ด้านการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา	4.041	4.300	-2.842	.003
รวม		4.080	4.412	-4.970	.000

จากตาราง 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบของความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านประเภทนักศึกษา โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ คณะที่กำลังศึกษา ชั้นปีการศึกษา อาชีพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	4.612	3	1.537	8.286	.000
	ภายในกลุ่ม	45.825	247	.186		
	รวม	50.437	250			

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัจจัยส่วน บุคคล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
คณะที่กำลัง ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.805	5	.361	1.819	.110
	ภายในกลุ่ม	48.631	245	.198		
	รวม	50.437	250			
ชั้นปีการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.868	4	.467	2.365	.054
	ภายในกลุ่ม	48.569	246	.197		
	รวม	50.437	250			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.127	2	1.563	8.195	.000*
	ภายในกลุ่ม	47.310	248	.191		
	รวม	50.437	250			

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบของระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและอาชีพ มีความแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนด้านคณะที่กำลังศึกษาและชั้นปีการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครโดยสรุปมีดังต่อไปนี้ 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.00 มีอายุระหว่าง 21-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.20 สังกัดคณะวิทยาการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 24.70 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.70 ภาคปกติ คิดเป็นร้อยละ 79.30 อาชีพนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.50 2) จากผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผู้วิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเมื่อนำข้อมูลมาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ อายุ และประเภทนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีนักศึกษาที่ประกอบอาชีพที่หลากหลาย มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีนักศึกษา 2 ประเภทได้แก่ ภาคปกติ และภาคพิเศษ ทำให้นักศึกษามีทัศนคติและมุมมองที่หลากหลายมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน จึงอาจจะทำให้ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ คณะที่กำลังศึกษา และชั้นปีการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีการกำหนดหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนที่ชัดเจน จึงทำให้เพศ คณะที่กำลัง

ศึกษา และชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร ควรจัดการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการจัดแผนการศึกษาตลอดหลักสูตรอย่างชัดเจน ปฏิทินการศึกษาแต่ละภาคการศึกษาอย่างชัดเจน วิชาเรียนหมวดวิชาเลือกเสรี เหมาะสม สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน 2) ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยอาจารย์สอนตรงตามเนื้อหา และเวลาที่กำหนด 3) ด้านสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ พัฒนาอาคารเรียน ห้องเรียน ให้มีความพร้อมต่อการจัดการศึกษาและเอื้อต่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับยุคสมัย 4) การจัดการเรียนการสอน โดยการจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และมีกิจกรรม/โครงการที่ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 5) ด้านการจัดการข้อร้องเรียน โดยการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถส่งข้อร้องเรียนต่าง ๆ ได้ มีการดำเนินงานตามคำร้องเรียนของนักศึกษาในกรณีที่สามารถดำเนินการได้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและชี้แจงเหตุผลที่มีการร้องเรียนเกิดขึ้น ทั้งนี้อาจคำนึงถึงปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาด้านอาชีพ อายุ และประเภทนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ทะเนศ วงศ์นาม. (2557). *ประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา (5 ปี) คณะศึกษาศาสตร์. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- สาลินี จงใจสุธรรม. (2553). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- Krejcie, R. V., & D. W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.

การบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มหวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

PARCEL MANAGEMENT OF KUMPHAWAPI NETWORK UNDER THE OFFICE OF UDON THANI PRIMARY EDUCATION AREA 2

อภิวัฒน์ พูลทรัพย์¹, อมรทิพย์ เจริญผล²

APIWAT POOLSAP¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: December 1, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุโรงเรียนเครือข่ายกุ่มหวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 96.90 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารงานพัสดุของโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย รองลงมาคือ ด้านการยืม ด้านการจำหน่ายพัสดุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบำรุงรักษา และการตรวจสอบ 2. ปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มหวาปี เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่ายแต่ละครั้งไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ การติดตามทวงพัสดุที่ยืมผู้ยืมคืนไม่ครบและไม่ตามกำหนด ไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาพัสดุ ครูภัณฑ์กับบุคลากรในโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาขาดการสนับสนุนส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่ายพัสดุ 3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนในเครือข่ายกุ่มหวาปี เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ เห็นควรตรวจสอบครุภัณฑ์เป็นประจำและทำการซ่อมแซมบำรุงรักษาก่อนใช้งาน จัดระบบสารสนเทศทะเบียนคุมวัสดุครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน จัดหาสถานที่ในการจัดเก็บครุภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพไม่สามารถใช้งานได้และจำหน่ายในระยะเวลาที่กำหนด และให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบพัสดุ

คำสำคัญ: การบริหารงานพัสดุ, ผู้บริหารโรงเรียน

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: appoolsap@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to explore the conditions, problems, and guidelines for developing school parcel management in the Kumphawapi network under the office of Udon Thani's primary education area. 2 Purposively selected samples consisted of 269 informants. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire, whose reliability was 0.86. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research results found that: 1. There are conditions for managing supplies. Overall, at a high level. The side with the most is storage, recording, and disbursement, followed by borrowing and selling supplies, and the side with the least is maintenance and inspection. 2. Problems in parcel management of Kumphawapi network schools Sort the frequency in descending order. Recording and disbursement are not strictly in compliance with supply regulations. tracking and collecting parcels that borrowers need fully returned and on time. There needs to be training to educate people about the maintenance of supplies and equipment. Furthermore, educational institute administrators need more support to promote training. 3. Guidelines for developing school supply management in the Kumphawapi network should check the equipment and repair it regularly. Maintenance before using registration control provides a place to store equipment and knowledge development training about procurement regulations.

Keywords: Supplies management, School administrator

บทนำ

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หมวด 13 การบริหารพัสดุ มาตรา 112 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการควบคุม และดูแลพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ให้มีการใช้และการบริหารพัสดุที่เหมาะสม คัดค้านและเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐมากที่สุด และมาตรา 113 การดำเนินการตามมาตรา 112 ซึ่งรวมถึงการเก็บ การบันทึก การเบิก จ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด สำหรับแนวทางหลักของการจัดซื้อจัดจ้างที่ระบุไว้ในกฎหมาย มาตรา 8 การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการดังต่อไปนี้ 1) คัดค้าน โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองของวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน 2) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมมีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน 3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและ

การบริหารพัสดุล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสมโดยมีการประเมิน และเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 4) ตรวจสอบได้โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้าง และการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ (พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, หน้า 13)

ในการบริหารพัสดุตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ การบริหารพัสดุของภาครัฐให้ดำเนินการตาม หมวด 9 การบริหารพัสดุ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ส่วนที่ 2 การยืม ส่วนที่ 3 การบำรุงรักษา การตรวจสอบ ส่วนที่ 4 การจำหน่ายพัสดุ (ชุดิมา สรรพโส, 2562, หน้า 49) ได้กล่าวถึงปัญหาในการบริหารงานพัสดุ เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การจัดซื้อเกือบเป็นวิธีเดียวในการให้ได้มาซึ่งพัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีหน่วยงานกลางในการจัดหาพัสดุ ไม่มีการสำรวจความสามารถของผู้ขายหรือตรวจสอบเทคนิคการผลิต ไม่รับผิดชอบในด้าน การบำรุงรักษา เจ้าหน้าที่พัสดุขาดความรู้ความเข้าใจในปรัชญาการบริการงานพัสดุ ทำให้การบริหารงานพัสดุไม่มีประสิทธิภาพ (ธีรพงษ์ ภูธร, 2555, หน้า 95) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานพัสดุไว้ดังนี้ การตรวจสอบพัสดุประจำปีและการจำหน่ายพัสดุนั้นมีหลายประเด็นซึ่งเกิดจากความบกพร่อง ความขาดแคลน ความล่าช้า ทำให้การบริหารงานพัสดุไม่มีประสิทธิภาพสรุปได้ 10 ประเด็น ดังนี้ 1) ไม่มีการตรวจสอบพัสดุประจำปี 2) การจัดเก็บเอกสาร บัญชีวัสดุ ทะเบียนครุภัณฑ์และหลักฐานการรับจ่ายพัสดุไม่เป็นระบบ ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ 3) คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี ไม่รายงานผลการตรวจสอบต่อผู้แต่งตั้ง 4) การรายงานผลล่าช้า หรือรายงานผลไม่ครบถ้วน 5) มีปัญหาในการปฏิบัติตามขั้นตอนการขอจำหน่ายครุภัณฑ์ประจำปี 6) ไม่ได้ดำเนินการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดเสื่อมสภาพ หรือสูญหายหรือไม่จำเป็นต้องใช้ในราชการอีกต่อไป 7) ขาดความเข้าใจในการดำเนินการกับซากพัสดุที่จำหน่ายแล้ว 8) ไม่มีราคากลางพัสดุที่จำหน่าย 9) ไม่มีคู่มือเกี่ยวกับการจำหน่ายพัสดุ 10) ไม่มีการจำหน่ายพัสดุดอกจากบัญชี

การบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ขาดบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัสดุไว้ปฏิบัติงานเป็นการเฉพาะโรงเรียนหลายแห่งต้องแต่งตั้งครูผู้สอนมาทำหน้าที่เจ้าหน้าที่พัสดุ ทำให้เกิดอุปสรรคในการบริหารงานพัสดุ ครูที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่เกี่ยวกับพัสดุยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบงานพัสดุ จึงต้องเริ่มศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นภาระค่อนข้างหนักสำหรับครูที่ต้องสอนไปพร้อมกันด้วย ดังนั้นพบว่าโรงเรียนมักประสบปัญหาการบริหารงานพัสดุ การติดต่อเอกสารและการขนส่งสินค้าในการจัดซื้อจัดจ้างไม่สะดวกในเรื่องการคมนาคม การควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุขาดความไม่รัดกุม ทำให้เกิดการสูญหาย และไม่มีการจัดเก็บพัสดุครุภัณฑ์ที่เป็นระเบียบ ซึ่งปัญหาข้อบกพร่องเหล่านี้ ทำให้การบริหารงานพัสดุของโรงเรียนดำเนินไปอย่างขาดความมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2; กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ งานบริหารงานพัสดุ, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยศึกษาจาก

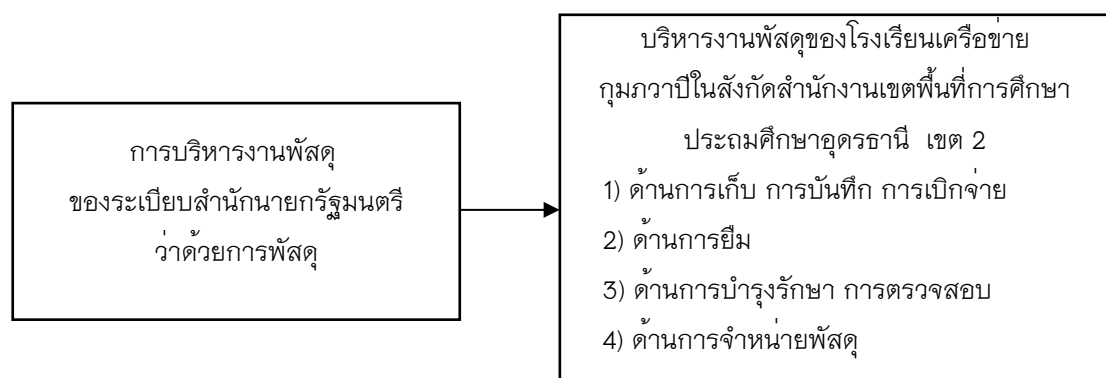
ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานบริหารพัสดุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานพัสดุ และเป็นผู้ที่ทราบปัญหาในโรงเรียนเพื่อจะได้นำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงการให้บริการและพัฒนาการบริหารงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานพัสดุโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานพัสดุ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย 2) ด้านการยืม 3) ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ 4) ด้านการจำหน่ายพัสดุ ซึ่งนำขอบข่ายงานบริหารงานบุคคลของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (2560, หน้า 13-48) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 58 โรงเรียน รวมจำนวน 529 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 59 คน ครู จำนวน 470 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และ ครูโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 จำนวน 58 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Kerjcie & Morgan (1970, p. 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 25 คน ครู จำนวน 201 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา เอกสารงานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ ซึ่งมีจำนวน 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานพัสดุ มี 4 ด้าน ซึ่งคำถามจะเป็นสถานการณ์ทั่วไปและสถานการณ์ในโรงเรียนให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติงานบริหารพัสดุ เลือกตอบตามความคิดเห็นของตนเองตามลักษณะในข้อคำถามโดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของบุญชม ศรีสะอาด (2554, 121) จำนวน 40 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม 3. ผู้วิจัยเป็นผู้แจกจำนวน 226 ฉบับและติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 4. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน 219 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.90 ผู้วิจัยนำไปดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มอาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานพัสดุโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มอาปี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	การบริหารงานพัสดุ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย	4.45	0.47	มาก
2	ด้านการยืม	4.42	0.42	มาก
3	ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ	4.27	0.42	มาก
4	ด้านการจำหน่ายพัสดุ	4.38	0.50	มาก
รวม		4.32	0.43	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการบริหารงานพัสดุโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มอาปี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ด้านการยืม ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.42) และด้านการจำหน่ายพัสดุ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบำรุงรักษาการตรวจสอบ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.42)

ปัญหาการบริหารงานพัสดุโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มอาปี ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

1. ด้านการบำรุงรักษา และการตรวจสอบ ไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาพัสดุ ครูภัณฑ์กับบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปียังปฏิบัติหน้าที่ไม่เคร่งครัดและถูกต้อง และขาดการดูแลพัสดุให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ได้ตลอดเวลา

2. ด้านจำหน่ายพัสดุ เบิกจ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการสนับสนุน ส่งเสริมผู้ปฏิบัติงาน พัสดุได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อให้ทราบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่าย และการสำรวจพัสดุที่ชำรุดเสื่อมสภาพและหมด ความจำเป็นต้องใช้หรือสูญหายยังไม่ถูกต้อง

3. ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย แต่ละครั้งไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ และการลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุไม่เป็นปัจจุบัน

4. ด้านการยืม เบิกจ่าย การติดตามทวงพัสดุที่ยืมผู้ยืมคืนไม่ครบและไม่ส่งคืนตามกำหนด และเมื่อเกิดสูญหายไปผู้ยืมไม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายชดใช้เป็นพัสดุ

แนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนในเครือข่ายกลุ่มอาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย เบิกจ่าย ได้แก่ ควรตรวจสอบครุภัณฑ์เป็นประจำและทำการซ่อมแซมบำรุงรักษาก่อนใช้งาน และลงบัญชีหรือลงทะเบียนต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน
2. ด้านการยืม เบิกจ่าย ได้แก่ จัดระบบสารสนเทศทะเบียนคุมวัสดุครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน และควรจัดทำคู่มือการกำหนดรูปแบบและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันอย่างเคร่งครัด
3. ด้านการบำรุงรักษา และการตรวจสอบ เบิกจ่าย ได้แก่ จัดหาสถานที่ในการจัดเก็บครุภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพไม่สามารถใช้งานได้และจำหน่ายในระยะเวลาที่กำหนด และผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการตรวจสอบของโรงเรียน ตามลำดับ
4. ด้านการจำหน่ายพัสดุ เบิกจ่าย ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุควรได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบพัสดุ ควรตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุควรคัดเลือกจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ และจัดทำตารางการตรวจสอบครุภัณฑ์ประจำปีเพื่อการบำรุงรักษาก่อนเสื่อมสภาพ

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนในเครือข่ายกุมภวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย รองลงมาคือ ด้านการยืม ด้านการจำหน่ายพัสดุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบำรุงรักษา การตรวจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหารงานพัสดุผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียนและครู ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และมีคำสั่ง หนังสือสั่งการ คู่มือประกอบการดำเนินงาน ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน พร้อมทั้งมีการจัดอบรม จากหน่วยงานกระทรวงการคลัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า สภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน และครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตินา สรรพโส (2562, หน้า 204) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานพัสดุผ่านระบบสารสนเทศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า สภาพการดำเนินงานพัสดุผ่านระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุและเจ้าหน้าที่พัสดุโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านและรายชื่อสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

- 1.1 ด้านการเก็บรักษา การบันทึก และการเบิกจ่าย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีหลักฐานใบตรวจรับพัสดุ และใบเบิกพัสดุ รองลงมาคือ การเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่ายแต่ละครั้งไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ ผู้จ่ายพัสดุมีการตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและมีการลงทะเบียนทุกครั้งที่ย้าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือมี

สถานที่เก็บพัสดุที่เพียงพอและเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ โรงเรียน เจ้าหน้าที่พัสดุ โรงเรียน และครู ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และมีคำสั่ง หนังสือสั่งการ คู่มือประกอบการดำเนินงาน ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน พร้อมทั้งได้รับการจัดอบรมจากหน่วยงานจากกระทรวงการคลัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อดังนี้ มีหลักฐานใบตรวจรับพัสดุ และใบเบิกพัสดุ การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่ายแต่ละครั้งมีการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุอย่างเคร่งครัด และการลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุทุกครั้งเมื่อได้รับพัสดุ

1.2 ด้านการยืม ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้ยืมพัสดุนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ของทางราชการมากที่สุด รองลงมาคือ การยืมระหว่างหน่วยงานราชการจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาผู้ให้ยืม การยืมพัสดุของส่วนราชการมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ถูกต้อง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การแก้ไขซ่อมแซมพัสดุที่ยืมให้คงสภาพเดิมก่อนส่งคืน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อดังนี้ การให้ยืมพัสดุนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ของทางราชการมากที่สุด การยืมพัสดุของส่วนราชการมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ถูกต้อง การยืมระหว่างหน่วยงานราชการเดียวกัน จะต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ตามลำดับ

1.3 ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาพัสดุครุภัณฑ์กับบุคลากรในโรงเรียนรองลงมาคือ มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาพัสดุครุภัณฑ์กับบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและถูกต้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การตรวจสอบพัสดุประจำปีก่อนสิ้นปีงบประมาณของทุกปีและตรวจนับพัสดุที่คงเหลืออยู่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อดังนี้ ผู้บริหาร สถานศึกษาให้ความสำคัญในการตรวจสอบพัสดุประจำปี การรายงาน การตรวจสอบพัสดุ ต่อผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุ ประจำปีปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและถูกต้อง ตามลำดับ

1.4 ด้านการจำหน่ายพัสดุภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่ายพัสดุ รองลงมาคือ การจำหน่ายพัสดุประจำปีได้ดำเนินการตรวจสอบตามระเบียบอย่างถูกต้อง การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และตรวจสอบการดำเนินการจำหน่ายพัสดุ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การแปรสภาพพัสดุที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพจนไม่สามารถใช้ได้ สอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อดังนี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจำหน่ายพัสดุประจำปี ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุน ส่งเสริม ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ และจำหน่ายพัสดุการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจำหน่ายพัสดุประจำปี

2. ปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย ปัญหาที่พบ คือ การเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่ายแต่ละครั้งไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ และการลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุไม่เป็นปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดเก็บพัสดุการจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนคุมพัสดุ การลงรหัสหรือหมายเลขประจำพัสดุ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 ปัญหาที่พบด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย คือ การลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีบัญชีหลักฐานในการตรวจรับพัสดุและใบเบิกพัสดุและเจ้าหน้าที่พัสดุไม่มีความเข้าใจในการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่ายพัสดุ

2.2 ด้านการยืม ปัญหาที่พบ คือ การติดตามทวงพัสดุที่ให้ยืมผู้ยืมคืนไม่ครบและไม่เป็นไปตามที่กำหนด และเมื่อเกิดสูญหายให้ผู้ยืมไม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายชดเชยเป็นพัสดุ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกุ่มภวาปีขาดการนิเทศติดตามการบริหารงานพัสดุ และไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และคู่มือในการดำเนินงานให้เคร่งครัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 ปัญหาที่พบด้านการยืม คือ บุคลากรที่ยืมไม่ส่งคืนพัสดุตามวัน เวลาที่กำหนด ขาดการติดตามทวงคืนพัสดุที่มีการยืมเมื่อครบตามวันเวลาที่กำหนด และการยืมพัสดุบุคลากรไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ให้ถูกต้อง

2.3 ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ ปัญหาที่พบ คือ ไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษา พัสดุ คุรุภัณฑ์กับบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เคร่งครัดและถูกต้อง และขาดการดูแลพัสดุให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกุ่มภวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ขาดการดูแลเอาใจใส่บุคลากรในโรงเรียนในการปฏิบัติหน้าที่ให้เคร่งครัด และการมอบหมายผู้ดูแลบำรุงรักษาอย่างทั่วถึงจึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาด้านการบำรุงรักษาพัสดุนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า ไม่ดูแลพัสดุที่อยู่ในที่เก็บรักษาให้ใช้ได้งานตลอดเวลาไม่ดำเนินการซ่อมแซมพัสดุเมื่อพบพัสดุที่เกิดความเสียหาย และคณะตรวจสอบไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการอย่างเคร่งครัด

2.4 ด้านจำหน่ายพัสดุ ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการสนับสนุนส่งเสริม ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่ายพัสดุ และไม่มี การสำรวจพัสดุที่ชำรุดเสื่อมสภาพและหมดความจำเป็นต้องใช้หรือสูญหายได้อย่างถูกต้อง ที่เป็นเช่นนั้น เพราะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุของโรงเรียน ขาดความรู้ความชำนาญในการสำรวจตรวจสอบพัสดุให้มีการ จำหน่ายพัสดุออกจากบัญชีอย่างถูกต้อง สุวัช มูลเมืองแสน (2563, หน้า 114) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่าเจ้าหน้าที่พัสดุมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำหน่ายพัสดุ พักอยู่ที่ชำรุดเสื่อมสภาพที่จำหน่ายแล้วไม่ได้จำหน่ายออกจาก ทะเบียนครุภัณฑ์และทะเบียน คุมทรัพย์สิน และผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการจำหน่ายพัสดุ อย่างเคร่งครัด

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มกาวปี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 สามารถอภิปรายผลดังนี้

3.1 ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย เห็นควรตรวจสอบครุภัณฑ์เป็นประจำและทำ การซ่อมแซม บำรุงรักษาก่อนใช้งาน และควรลงบัญชีหรือลงทะเบียนต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนั้น เพราะการดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ และมีการลงทะเบียนเบิกจ่ายที่ถูกต้องตามกฎหมายข้อบังคับระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ใช้เป็นแนวปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการดำเนินการตามขั้นตอนการควบคุมพัสดุได้อย่างถูกต้องและประสบ ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชดาพร บุญตา (2561, หน้า 61) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตพนมสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ควรลงบัญชีหรือลงทะเบียนพัสดุให้เป็นปัจจุบัน อยู่เสมอ และควรจัดเก็บพัสดุให้สะดวกต่อการตรวจนับ

3.2 ด้านการยืม เห็นควรจัดระบบสารสนเทศทะเบียนคุมวัสดุครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน และควร จัดทำคู่มือการกำหนดรูปแบบและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันอย่างเคร่งครัด สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ชุตินา สรรพโส (2562, หน้า 204) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานพัสดุผ่าน ระบบสารสนเทศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ พบว่า การติดตาม ติดตามทวงพัสดุที่ยืมไปคืน ผู้ยืมไม่ส่งตามกำหนด และเมื่อเกิดสูญหายที่เกิดจากการยืมผู้ยืมไม่ยอมเสีย ค่าใช้จ่ายชดใช้เป็นพัสดุประเภท ชนิด ขนาด ลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกัน

3.3 ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบ เห็นควรจัดหาสถานที่ในการจัดเก็บครุภัณฑ์ที่ เสื่อมสภาพไม่สามารถใช้งานได้ และจำหน่ายในระยะเวลาที่กำหนด และผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน ส่งเสริม ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการตรวจสอบของโรงเรียน ที่เป็นเช่นนั้น เพราะผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกุ่มกาวปีจะต้องตั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษา พักดุครุภัณฑ์ให้คงสภาพที่สมบูรณ์พร้อมใช้งานได้ตลอดงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ อ่ำข่ม (2559, หน้า 55) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุ คือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน พักดุทำให้ทำงานล่าช้า

3.4 ด้านการจำหน่ายพัสดุ เห็นควรให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุควรได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบพัสดุ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบครุภัณฑ์ประจำปีเพื่อการบำรุงรักษาก่อนเสื่อมสภาพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกุ่มภวาปีไม่จัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่พัสดุที่ปฏิบัติงานการจำหน่ายพัสดุให้มีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ อ่ำข่ม (2559, หน้า 55) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุ คือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานพัสดุทำให้ทำงานล่าช้า และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑามาศ เสมามอญ (2558, หน้า 66) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนางานพัสดุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่าแนวทางพัฒนางานพัสดุด้านจำหน่ายพัสดุ ควรจัดอบรมสัมมนาแก่เจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานจำหน่ายพัสดุให้มีความรู้เข้าใจปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกปี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อบุคคลและหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย ผู้บริหารควรจัดหาสถานที่เก็บพัสดุให้เพียงพอ และเหมาะสม มีการบันทึกเป็นหมวดหมู่ และการเบิกจ่ายเป็นปัจจุบัน
- 1.2 ด้านการยืม ควรการแก้ไขซ่อมแซมพัสดุที่ยืมให้คงสภาพเดิมก่อนส่งคืน
- 1.3 ด้านการบำรุงรักษา และตรวจสอบ ควรจัดทำตารางการปฏิบัติหรือวางแผนทางการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ และชัดเจน เพื่อเพิ่มการตรวจสอบพัสดุประจำปี ก่อนสิ้นปีงบประมาณของทุกปีและตรวจนับพัสดุที่คงเหลืออยู่เป็นปัจจุบัน

1.4 ด้านการจำหน่ายพัสดุ ควรสำรวจสภาพครุภัณฑ์อย่างจริงจังเพื่อดำเนินการตัดออกจากบัญชี สำหรับพัสดุที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพจนไม่สามารถใช้ได้โดยการขายวิธีทอดตลาด นอกจากนั้นควรมีมาตรการเข้มงวดในการสูญหายของพัสดุ และจัดอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่พัสดุที่ปฏิบัติงานจำหน่ายพัสดุให้มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนในเครือข่ายกุ่มภวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
- 2.2 ศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 24. ก หน้า 13. 24 กุมภาพันธ์ 2560.
- ชุติมา สรรพโส. (2562). สภาพและปัญหาการดำเนินงานพัสดุผ่านระบบสารสนเทศของ โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- จุฑามาศ เสมามอญ. (2558). ปัญหาและแนวทางพัฒนางานพัสดุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต ระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์, ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรพงษ์ ภูธร. (2555). สภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง.
- รัชดาพร บุญตา. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของ โรงเรียนมัธยมศึกษาใน กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตพนมสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. (2564). กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ งาน บริหารงานพัสดุ. เข้าถึงได้จาก <https://www.udes2.go.th>.
- สุภารัตน์ อ่ำข่ม. (2559). ปัญหาการบริหารงานพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุวัช มูลเมืองแสน. (2563). สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขต ตรวจราชการที่ 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Krejcie, R. V., & D. W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.

ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

SATISFACTION OF STUDENTS TOWARDS CAFETERIA SERVICE IN SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

รัฐธรรมนุญ โมลาแสง¹, ณัฏฐธิดา ตรงดี²

RATHATHAMMANOON MOLASANG¹, NATHATHIDA TRONGDEE²

Received: December 2, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครของนักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 386 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผู้วิจัยพบว่า 1) ความหลากหลายของอาหาร ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม ความรวดเร็วในการบริการของแม่ค้า ความเหมาะสมของราคาอาหารเมื่อเทียบกับปริมาณ ความเพียงพอของจำนวนร้านค้า ความสะอาดของภาชนะบรรจุของอาหาร รสชาติอาหาร ทั้ง 7 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง 2) ความพึงพอใจการบริการโรงอาหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครของนักศึกษาแตกต่างกันตามปัจจัยด้านเพศ และชั้นปีที่ศึกษา ยกเว้นปัจจัยด้านคณะที่ศึกษา

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การใช้บริการโรงอาหาร

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Department of Public Administration Faculty of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University.

อีเมลผู้ติดต่อ: Ratthathammanun2001@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of satisfaction with using the cafeteria service within Sakon Nakhon Rajabhat University and 2) compare the satisfaction of using the cafeteria service within Sakon Nakhon Rajabhat University with personal factors. 386 Sakon Nakhon Rajabhat University students were subjected to various landscape sampling methods. Use questionnaires as a tool to collect information. Statistics like frequency, percentage, mean, and standard deviation were also used to analyze the data. The results showed that 1) food diversity, cleanliness of food and beverages, seller's speed of service, appropriateness of food prices compared to the quantity, adequacy of the number of stores, cleanliness of food containers, and taste of food in all seven items were at a moderate level. 2) The students' satisfaction with using the service of the Sakon Nakhon Rajabhat University canteen differed by gender factor. Furthermore, the study year was incomplete except for the faculty factors studied.

Keywords: Satisfaction, Cafeteria service

บทนำ

โรงอาหารเป็นสถานที่ประกอบอาหารไว้สำหรับบริโภค อาหารจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งการบริโภคอาหารเพื่อให้ร่างกาย เจริญเติบโตและสามารถดำรงชีวิตอยู่โดยปกติสุขในการบริโภคอาหารสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณา คือ ความสะอาด ความปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรคและสารเคมีต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายหรืออาจเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพอนามัยและการดำรงชีวิตของผู้บริโภค การบริโภคที่ถูกหลักสุขาภิบาลอาหารจึงไม่หมายความว่าแค่บริโภคเข้าไปแล้วไม่ก่อให้เกิดโรคหรือโทษในระยะเวลาปัจจุบันเท่านั้น ยังหมายถึงจะต้องไม่มีพิษภัยที่เป็นโทษหรือก่อให้เกิดโรคในระยะยาวหรือในอนาคตอีกด้วย การจัดการและการควบคุมอาหารให้สะอาดทำได้โดยการจัดการและการควบคุมปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารสกปรก รวมไปถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงอาหารต้องสะอาดและถูกสุขลักษณะโต๊ะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ต้องอยู่ในสภาพดีและปลอดภัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีโรงอาหารสำหรับให้บริการกับนักศึกษา อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย สำหรับรับประทานอาหารในสถานที่ สะดวก สบาย สะอาด ประหยัดเวลาและอาหารอร่อย ในปริมาณราคาและคุณภาพเหมาะสมโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีร้านอาหาร เช่น ข้าวราดแกง อาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว ข้าวมันไก่ ส้มตำ ผลไม้ รวมถึงของหวานและเครื่องดื่ม เปิดให้บริการ วันจันทร์-วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 06.30-16.00 น. เพราะอาหารนั้นถือว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ในการดำรงชีพของนักศึกษาและคนไทย ซึ่งในปัจจุบันนี้การรับประทานอาหารนั้นต้องให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และถูกสุขอนามัย ตามนโยบายอาหารสด สะอาด ปลอดภัยในสถานศึกษา และเพื่อสุขภาพอนามัยของผู้ใช้บริการ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่งานโภชนาการจำเป็นต้องให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างดี แต่จากสภาพปัญหาโรงอาหารในบางช่วงเวลา

คุณภาพของเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารปัญหาการใช้บริการ ศูนย์อาหาร ความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหาร ความพึงพอใจในการรับบริการ 2) สร้างข้อคำถาม เกี่ยวกับตัวแปรปัจจัย และข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของโรงอาหาร 3) นำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ประจำวิชาการวิจัยตลาดเพื่อปรับปรุงแก้ไข และ 4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วในข้อที่ 3 จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งเขียนคำชี้แจงในการตอบและวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ก่อนแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงจุดประสงค์ของการวิจัย ชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามแก่นักศึกษา 2) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสอบถามถึงปัญหาในข้อคำถามได้ตลอดเวลา และ 3) ตรวจแบบสอบถามว่ามีข้อมูลครบถ้วนหรือสมบูรณ์หรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติ หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป หาค่าความถี่ และร้อยละ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของโรงอาหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่เป็นข้อมูลจากข้อคำถามที่เป็น Rating scale จะหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้คะแนน 4.50–5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด คะแนน 3.50–4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก คะแนน 2.50–3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง คะแนน 1.50–2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และคะแนน 1.00–1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านคณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาสังกัดคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 คณะครุศาสตร์ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 เป็นเพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 เป็นเพศหญิง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 โดยสรุป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษา

สังกัดคณะครุศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 27.50 กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 40.00 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.00

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บริการโรงอาหารภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ความหลากหลายของอาหาร	3.14	0.57	ปานกลาง
2	ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม	3.14	0.83	ปานกลาง
3	ความรวดเร็วในการบริการของแม่ค้า	3.14	0.84	ปานกลาง
4	ความเหมาะสมของราคาอาหารเมื่อเทียบกับปริมาณ	3.19	0.85	ปานกลาง
5	ความเพียงพอของจำนวนร้านค้า	3.07	0.91	ปานกลาง
6	ความสะอาดของภาชนะบรรจุของอาหาร	3.20	0.83	ปานกลาง
7	รสชาติอาหาร	3.13	0.89	ปานกลาง
รวม		3.14	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 6 ความสะอาดของภาชนะบรรจุของอาหาร ($\bar{X} = 3.20$) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ความเหมาะสมของราคาอาหารเมื่อเทียบกับปริมาณ ($\bar{X} = 3.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 5 ความเพียงพอของจำนวนร้านค้า ($\bar{X} = 3.07$) รายละเอียดในตาราง 1

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ พบผลดังตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า แตกต่างกัน

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t	Sig.
		ชาย (156 คน)	หญิง (230 คน)		
1	ความหลากหลายของอาหาร	3.05	3.18	-1.494	0.13
2	ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม	3.08	3.18	-1.203	0.23

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t	Sig.
		ชาย (156 คน)	หญิง (230 คน)		
3	ความรวดเร็วในการบริการของแม่ค้า	3.05	3.21	-1.888	0.06
4	ความเหมาะสมของราคาอาหารเมื่อเทียบกับปริมาณ	3.07	3.26	-2.218	0.03
5	ความเพียงพอของจำนวนร้านค้า	2.96	3.15	-2.001	0.04
6	ความสะอาดของภาชนะบรรจุของอาหาร	3.10	3.27	-2.007	0.04
7	รสชาติอาหาร	3.00	3.22	-2.457	.001
รวม		3.09	3.28	-2.761	.003

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านคณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	ms	F	Sig.
คณะที่ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.535	5	.907	1.964	.083
	ภายในกลุ่ม	175.468	380	.462		
	รวม	180.003	385			
ชั้นปีที่ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.626	3	1.542	3.358	.019
	ภายในกลุ่ม	175.377	382	.459		
	รวม	180.003	385			

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ด้านคณะที่ศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านชั้นปีที่ศึกษามีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความหลากหลายของอาหาร ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม ความรวดเร็วในการบริการของแม่ค้า ความเหมาะสมของราคาอาหารเมื่อเทียบกับปริมาณ ความเพียงพอของจำนวนร้านค้า ความสะอาดของภาชนะบรรจุของอาหาร รสชาติอาหาร ทั้ง 7 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.14 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร แตกต่างกัน ผลเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานผลวิจัยของ นิรมล จำนงศรี (2546, หน้า 13) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารของหน่วยโภชนาการมหาวิทยาลัย มหาสารคาม พบว่า ผู้ใช้บริการเพศชายมีความพึงพอใจในการใช้บริการมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เป็นรายข้อ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า นักศึกษาที่สังกัดอยู่ในคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร แตกต่างกัน ผลเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ เรือนสุทธิ (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนิสิตต่อการบริการโรงอาหาร มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุงพบว่า นิสิตที่มีชั้นปีที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนิสิต ชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่จึงไม่คุ้นเคยกับสถานที่ภายนอกมหาวิทยาลัย การใช้บริการโรงอาหารจึงสะดวกกว่า ทำให้ไม่เกิดการเปรียบเทียบกับร้านอาหารภายนอกมหาวิทยาลัย ขณะที่ นิสิตชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่จะออกไปฝึกงาน ภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้มีโอกาสเข้ามาใช้บริการโรงอาหารน้อย จึงให้คะแนนความพึงพอใจโรงอาหารสูง แต่นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความคุ้นเคยกับสถานที่มากกว่า ทำให้มีตัวเลือกในการเลือกซื้ออาหารโดยเมนูและรสชาติของอาหารจากภายนอกมหาวิทยาลัยมักมีความหลากหลายมากกว่า นิสิตจึงให้คะแนนความพึงพอใจโรงอาหารแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการให้บริการโรงอาหารใน 2 ด้าน ได้แก่ ความเพียงพอของโรงอาหาร และรสชาติของอาหาร นอกจากนี้โรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ควรเพิ่มความสะดวกต่อร้านอาหารในการใช้บริการเพื่อสร้างมาตรฐานให้แก่ร้านอาหารมากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความพอใจให้กับนักศึกษา ควรจัดระเบียบในการจัดเก็บอาหารที่สะอาดมากขึ้น และควรขยายพื้นที่ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวควรคำนึงถึงปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษาที่แตกต่างกันด้วย

เอกสารอ้างอิง

- นันท์ พึ่งพุ่ม. (2547). *ปัญหาการใช้บริการศูนย์อาหารของบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ*. ปรินิพนธ์
กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรมล จำนงค์. (2546). *พฤติกรรมและความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงอาหารของหน่วยโภชนาการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. ปรินิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ดาร์รัตน์ คำทอง, และคณะ. (2018). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการโรงอาหารกลาง
(อาคารนพมาศ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. สืบค้นวันที่ 5 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก
<http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf>.
- วันวิสา อยู่เปี่ยม. (2557). *ความพึงพอใจในการใช้บริการโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพาจังหวัดชลบุรี*. สืบค้นวันที่ 5 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก
<http://www.lib.buu.ac.th/st/Math&Stat/2552/Wanwisa>.
- Dararatthong, & et al. (2018). *Appreciate the fact that they use the service of the central cafeteria.
(Noppamas Building) Ramkhamhaeng University*. Retrieved from <http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf>. (5 October 2022).
- Wanwisa Yupiam. (2014). *Satisfaction in using the service of university canteens of university students.
Burapha, Chonburi Province*. Retrieved from
<http://www.lib.buu.ac.th/st/Math&Stat/2552/Wanwisa>. (5 October 2022).

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
GUIDELINES FOR DEVELOPING LEADERSHIP IN THE DIGITAL AGE OF
NETWORK SCHOOL ADMINISTRATORS NONG WUA SO IS UNDER UDON
THANI DISTRICT THE PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

อรัทัย พรหมทา¹, อมรทิพย์ เจริญผล²

ORATHAI PHOMTHA¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: December 2, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 331 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำด้าน รองลงมาคือ ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล และด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี ควรฝึกการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารด้วยสื่อออนไลน์ในช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานกับครู ควรมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และการปฏิบัติงานร่วมกันผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยกับสถานการณ์ และควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มีการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอตามลำดับ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, ผู้บริหารโรงเรียน, ครู

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: promatha92@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to study leadership levels in the digital age and develop guidelines for leadership in the digital age for network school administrators; Nong Wua So is Under Udon Thani District, the Primary Education Service Area Office 1 from 331 uses a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.90. The statistics for data analysis were frequency percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The study's results found that: 1. The leadership level of school administrators in the digital age The overall level is high. Visionary leadership, digital citizenship, and excellence in professional practice had the highest mean. The side with the least mean is the digital age learning culture. 2. Guidelines for developing leadership in the digital age of network school administrators: Sort the frequencies in descending order, Nong Wua So. Educational administrators should take classes to learn how to use technology well and practice using technology to communicate in different ways through online media. To familiarize teachers with the use of basic technology. It should focus on teachers and personnel to show them the importance and benefits of technology. Use appropriate and up-to-date technology to communicate and work together.

Keywords: Academic leadership, Administrators, Teacher

บทนำ

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของความเป็นโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าและมีอัตราการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วเมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งและบริการหรือในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเข้าถึงเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารสามารถกระทำได้ง่ายและรวดเร็วนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เกิดการพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดอันเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์จึงถูกผลิตคิดค้นและนำมาใช้มากขึ้น มนุษย์มีการเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีขีดจำกัด การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสังคมระดับโลก ประเทศชาติ รวมถึงระดับองค์กรต่าง ๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งองค์กรที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้วหากไม่มีการปรับตัวหรือพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้อาจทำให้การดำเนินงานขององค์กรไม่ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งประเทศไทยนั้นนับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอันเป็นภัยคุกคามและความเสี่ยงจากพัฒนาการของการสื่อสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้สังคมโลกมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาแรงงานต่างด้าว อันเป็นผลให้ประเทศไทยจึงต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยง รู้เท่าทันในเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ แต่หากมองในมุมกลับ การเปลี่ยนแปลงนี้สามารถสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับองค์กรและปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อการดำเนิน

ชีวิตและทัศนคติของมนุษย์ ประเทศไทยจึงได้มีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่มีการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสมการเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตตลอดจนยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีการกำหนดหลักการการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สู่การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2562, ออนไลน์)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลก มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ทุกชาติทุกภาษา ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งใช้คำว่า “ยุคดิจิทัล” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับโลกแห่งความรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีได้ก้าวเข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันมากขึ้นในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การสื่อสาร การศึกษา ซึ่งเทคโนโลยีได้เข้ามาช่วยให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561, หน้า 282) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทยการเปลี่ยนแปลงบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล รวมไปถึงการทำให้ครูยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้น จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อน และมีความท้าทายหลากหลายเหตุผล ผู้บริหารจะต้องให้การยอมรับและนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้กับตนเองก่อนที่จะเผยแพร่หรือส่งเสริมให้ครูใช้ในการบูรณาการเข้าสู่สถานศึกษาและห้องเรียนต่อไป (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561, ออนไลน์) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง (จันทนา แสนสุข, 2559, หน้า 19)

จากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบนำไปสู่การนำเทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครูผู้สอน ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 6) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง

(เอกชัย กี่สุพันธ์, 2559, ออนไลน์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีการบริหารจัดการด้านการศึกษาโดยใช้แนวทางการบริหารตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง 2) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 4) การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยนโยบายด้านที่ 3 มีตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านอุปกรณ์ดิจิทัล และพัฒนาการสอนทักษะดิจิทัล และทักษะสื่อสารทั้งยังส่งเสริมการใช้อุปกรณ์มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพมีศักยภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2564, หน้า 39) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้าสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักผ่านโซเชียลมีเดียกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและสามารถร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการศึกษาปัญหาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า คือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนอย่างเป็นระบบตามมาตรการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้กำหนดแนวทางดำเนินการไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2564, หน้า 45)

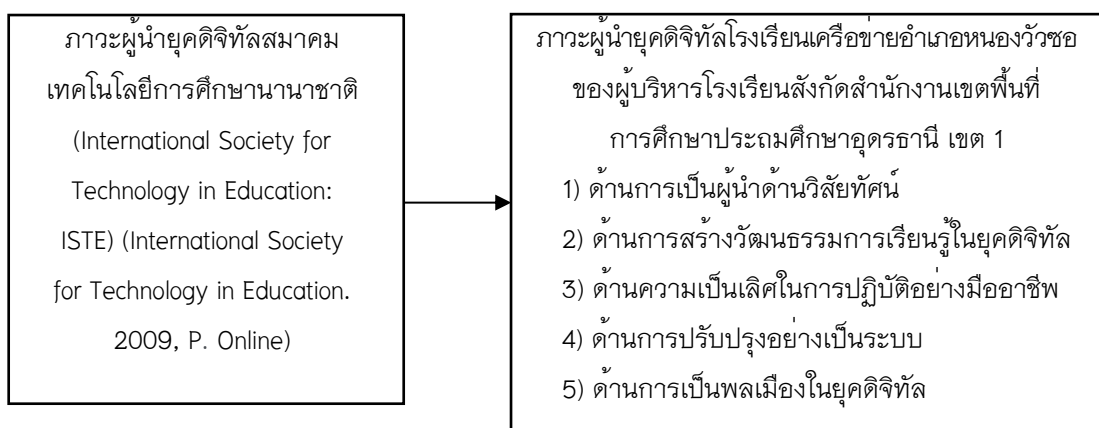
จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบเนื้อหาการวิจัยจากกรอบมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหาร (National Educational Technology Standard for Administrators: NETS-A) ของสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education: ISTE) (International Society for Technology in Education, 2009, Online) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ 4) ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และ 5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 29 โรงเรียน จำนวน 344 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 30 คน ครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 121 คน ครูชำนาญการ จำนวน 82 คน ครูผู้ช่วย จำนวน 53 คน พนักงานราชการ (ครู) จำนวน 25 คน และลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 33 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ซึ่งมีจำนวน 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามแบบเป็นสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล 5 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง

น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) จำนวน 24 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ จำนวน 5 ข้อ 5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล จำนวน 6 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี 2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 344 ฉบับ และติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 4) ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.22 ผู้วิจัยนำไปดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการคำนวณร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์	4.20	0.66	มาก
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.06	0.67	มาก
3	ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานด้านอย่างมืออาชีพ	4.12	0.68	มาก
4	ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	4.09	0.64	มาก
5	ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล	4.13	0.66	มาก
รวม		4.12	0.63	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.66) และด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.68) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.67)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ เป็นรายชื่อ

ด้าน	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดที่ชัดเจน เกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาในอนาคตที่ทันสมัย	4.18	0.68	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครู และบุคลากรได้บูรณาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.76	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนาและการพัฒนาตนเอง	4.17	0.75	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนองตอบแผนงาน/นโยบายระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนำมาสู่การปฏิบัติได้จริง	3.92	0.88	มาก
5	ผู้บริหารติดตามข่าวสารออนไลน์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและโรงเรียนทันเวลา มีการตอบสนองงานที่รวดเร็วและมีเครือข่ายงานที่หลากหลาย	4.15	0.70	มาก
รวม		4.20	0.66	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครู และบุคลากรได้บูรณาการ ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดที่ชัดเจน เกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาในอนาคตที่ทันสมัย ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.68) และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนาและการพัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนองตอบแผนงาน/นโยบายระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนำมาสู่การปฏิบัติได้จริง ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.88)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นรายข้อ

ด้าน	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาการเรียน การสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง	4.01	0.87	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ นวัตกรรมในการเรียนรู้	4.18	0.76	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับ ความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน	4.03	0.74	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร	4.04	0.78	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล	4.06	0.77	มาก
รวม		4.06	0.67	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและ

สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.77) และผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.78) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.87)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ เป็นรายข้อ

ด้าน	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรเพื่อการ พัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพสิ้นเปลือง เกิดการบูรณาการ และมีความต่อเนื่อง	4.01	0.75	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้น จัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้	4.16	0.77	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของ บุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล	4.09	0.78	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทาง การศึกษา ผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมี ประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างครูและนักเรียน	4.15	0.71	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อ และนวัตกรรมการสอน ด้วยโปรแกรมต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก	4.08	0.69	มาก
รวม		4.12	0.68	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้นจัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาการใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.71) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.78) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นไหลเกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.75)

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำคติจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ เป็นรายข้อ

ด้าน	ภาวะผู้นำคติจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	4.07	0.75	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการกำหนดรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลแปลผลลัพธ์และแลกเปลี่ยนข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสมรรถนะของบุคลากรผู้ร่วมงานและการเรียนรู้ของนักเรียน	4.09	0.76	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และชำนาญสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย	4.14	0.78	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและวางกลยุทธ์เพื่อให้เกิด การร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ	4.05	0.78	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทาง เทคโนโลยีให้เข้มแข็งบูรณาการระบบทางด้าน เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้	4.03	0.74	มาก
รวม		4.09	0.64	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และชำนาญสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการกำหนด รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลแปลผลลัพธ์และแลกเปลี่ยนข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสมรรถนะของบุคลากร ผู้ร่วมงานและการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.76) และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.75) ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้เข้มแข็งบูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.74)

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นรายข้อ

ด้าน	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ	4.03	0.76	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน	4.16	0.78	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ก่อตั้งและ ส่งเสริมนโยบายด้านความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรมในการใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยี	4.12	0.76	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี	4.17	0.78	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำความเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากลผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสาร	4.19	0.76	มาก
รวม		4.13	0.64	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวข้องของประเด็นสากล ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.78) และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.78) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.76)

ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่นที่มีความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารด้วยสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยีขึ้นพื้นฐานกับครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรได้เห็นความสำคัญและ ประโยชน์ของเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติงานร่วมกันผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยกับสถานการณ์ เช่น การประชุมบุคลากร ผ่านรูปแบบวิดีโอคอล การติดต่อสื่อสารประสานงานผ่านแอปพลิเคชัน ไลน์ (Line) กูเกิลมีท (Google meet) และภาพระบประชุม (Zoom) เป็นต้น และผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มีการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบต่ออย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ รองลงมาคือด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล และด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย

ที่สุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางขององค์กรอย่างชัดเจน ส่งผลให้การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มองการณ์ไกล และมุ่งพัฒนาตนเอง ผู้เรียน บุคลากร และองค์กรให้เป็นไปตามทิศทางที่ได้กำหนดไว้โดยนำสื่อดิจิทัลมาเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 4) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐธัญญา พรปฐมชัยกิจ (2564, หน้า 5) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริรัตน์ รอดพันธ์ (2564, หน้า 6) การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชวังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชวังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครู และบุคลากรได้บูรณาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาในอนาคตที่ทันสมัย และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนาและการพัฒนาตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนองตอบแผนงาน/นโยบายระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนำมาสู่การปฏิบัติได้จริง อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษาและเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในปัจจุบัน และได้แสดงออกถึงความมีวิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีด้วยการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันประชุมหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป และตอบสนองต่อนโยบายของหน่วยงานทางการศึกษาดังสังกัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 4) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ในภาพรวมอยู่ในระดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริรัตน์ รอดพันธ์ (2564, หน้า 6) การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชวังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจการเป็นองค์กรดิจิทัลมากที่สุด และผู้บริหารวิเคราะห์ความพร้อมสถานศึกษาในการปรับสู่องค์กรดิจิทัลน้อยที่สุด

1.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระบับนานาชาติเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สร้างส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบพลวัตพัฒนาผู้เรียนยุคดิจิทัลเพื่อเตรียมการในการศึกษาอย่างเข้มงวดตรงประเด็น โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 4) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฎฐณิชา พรปทุมชัยกิจ (2564, หน้า 5) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรรัตน์ รอดพัน (2564, หน้า 6) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมและหลักคิด (Mindset) ของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาดิจิทัลมากที่สุด และสถานศึกษามีแบบแผนแนวทางในการปฏิบัติสู่องค์กรดิจิทัลที่ยึดถือร่วมกันชัดเจนน้อยที่สุด

1.3 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก กระตุ้น จัดการอบรม สนับสนุนบุคลากรในด้านการศึกษาการใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ รองลงมาคือ บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูและนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสร้างรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในยุคดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมืออาชีพสิ้นไหลเกิดการบูรณาการและมีความต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียน และส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอนด้วยโปรแกรมต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีความพยายามในการจัดสรรทรัพยากรทางเทคโนโลยีสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากร อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการติดตามแนวโน้มทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งประเมินความเหมาะสมสำหรับการนำมาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 4) ได้ศึกษา

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฏฐธิดา พรพทุมชัยกิจ (2564, หน้า 5) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสรรหาและดำรงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และชำนาญสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการกำหนด รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลแปลผลผลลัพธ์และแลกเปลี่ยนข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสมรรถนะของบุคลากร ผู้ร่วมงานและการเรียนรู้ของนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อและทรัพยากรทางเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและดูแลระบบทางเทคโนโลยีให้เข้มแข็งบูรณาการระบบทางด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ในการศึกษา ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรมและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อควบคุมดูแลและจัดการระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบออนไลน์ ที่สามารถเข้าใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว มีความมุ่งมั่นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาสู่เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ด้วยการผลักดันให้ครูมีการใช้สื่อทรัพยากรทางเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีการวางแผนสรรหาพัฒนาครูและบุคลากรให้มีสมรรถนะสูงทางด้านเทคโนโลยี และแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลรักษาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้พร้อมต่อการใช้งานตลอดเวลา เช่น จัดให้มีการสำรวจประเมินความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากรทางเทคโนโลยีสำหรับครู บุคลากร และนักเรียนเพื่อใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา อาทิ ระบบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ระบบงานทะเบียน งานวัดและประเมินผลอิเล็กทรอนิกส์ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน การจัดให้มีบุคลากรผู้ดูแลระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาในรูปแบบออนไลน์และทันสมัย มีการกำหนดจุดเน้นและเป้าหมายของสถานศึกษาด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบพัฒนาแผนปฏิบัติการทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 94) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฏฐธิดา พรพทุมชัยกิจ (2564, หน้า 5) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำความเข้าใจร่วมกัน และความเกี่ยวพันของประเด็นสากล ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสาร รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบผลกระทบจากสังคมที่เกิดจากการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการยอมรับว่ามีความยุติธรรมในการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลและแหล่งทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นต้นแบบของการใช้เทคโนโลยีอย่าง มีจริยธรรม มีการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ทำร้ายหรือละเมิด สิทธิผู้อื่น เคารพกฎระเบียบ กติกา มารยาทในการใช้สื่อ และส่งเสริมให้ครูรู้เท่าทันสื่อข้อมูลต่าง ๆ สามารถ กลั่นกรองความจริงที่เป็นสาระสำคัญมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 4) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เช่นกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ (2564, หน้า 5) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่นที่มีความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา และเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ รูปแบบต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงเห็นความสำคัญของผู้เรียนในการใช้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จึงเป็นเหตุให้ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยวรรณ ตะเกาทอง (2565, หน้า 47-52) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารด้วยสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยีขึ้นพื้นฐานกับครู ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายรูปแบบ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับ งานและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ การปรับประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการการศึกษาและในการใช้ชีวิตประจำวัน ช่วยให้ประหยัดเวลาและลดภาระค่าใช้จ่าย สามารถติดต่อสื่อสารและประสานงานเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทันต่อเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยวรรณ ตะเกาทอง (2565, หน้า 47–52) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรฝึกการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการติดต่อสื่อสารด้วยสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ เพื่อจะได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วย ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น จัดประชุมผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผ่านทางโปรแกรมออนไลน์ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนและนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูผ่านระบบออนไลน์

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และการปฏิบัติงานร่วมกันผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยกับสถานการณ์ เช่น การประชุมบุคลากร ผ่านรูปแบบวิดีโอคอล การติดต่อสื่อสารประสานงานผ่านแอปพลิเคชัน ไลน์ กูเกิลมีท และภาพระบบชุม เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยวรรณ ตะเกาทอง (2565, หน้า 47–52) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วยปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น จัดประชุม ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผ่านทางโปรแกรมออนไลน์ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนและนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของครูผ่านระบบออนไลน์

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มีการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยี มีบทบาทต่อวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก การเข้าใช้สื่อหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีจึงเป็นเรื่องง่าย ในด้านการจัดการศึกษาช่วยให้สามารถค้นคว้าข้อมูลและติดต่อสื่อสารตลอดจนการบริหารจัดการการศึกษา อีกทั้งยังนำไปสู่การสร้างโอกาสและเข้าถึงการศึกษา แต่ในทางตรงกันข้ามการใช้เทคโนโลยีโดยขาดความรู้และคุณธรรมจริยธรรม อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยวรรณ ตะเกาทอง (2565, หน้า 47–52) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นต้นแบบของการใช้เทคโนโลยีอย่าง มีจริยธรรม มีการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ ถูกต้องตามกฎหมายไม่ทำร้ายหรือละเมิด สิทธิผู้อื่น เคารพกฎระเบียบ กติกา มารยาทในการใช้สื่อ และส่งเสริมให้ครูรู้เท่าทันสื่อข้อมูลต่าง ๆ สามารถ กลั่นกรองความจริงที่เป็นสาระสำคัญมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัญญภาภักดิ์ โยดี (2561, หน้า 150–164) แนวทางการพัฒนา

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานมีอาจารย์ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงานส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ร่วมทำงาน ติดตามตรวจสอบและประเมินผลร่วมกันในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนงาน/นโยบาย ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนำมาสู่การปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

1.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการทำงานและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดประกวดผลงานการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ครูพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.3 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานมีอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนอุปกรณ์สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา และจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ

1.4 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลและการสื่อสารให้มากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ครูในสังกัดเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลและการสื่อสาร และสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ตรงกับความต้องการ โดยส่งเสริมให้ครูสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่สามารถช่วยพัฒนาองค์ความรู้แก่ตนเองและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศได้ผ่านเทคโนโลยี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2.2 ศึกษาสมรรถนะทางด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการโรงเรียนเครือข่ายอำเภอหนองวัวซอโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กัลยวรรณ ตะเถาทอง. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สุพรรณบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทนา แสนสุข. (2559). ภาวะผู้นำ Leadership. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัท ทริปปี้ล กรุ๊ป จำกัด.
- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชัยญากาศ ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 8(1), 150–164.
- ณัฐธินิชา พรปทุมชัยกิจ. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. สารนิพนธ์ ศษ.ม. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี 2564. อุดรธานี: กลุ่มบริหารงานบุคคล สพม.สกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562) “นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. สืบค้นวันที่ 6 สิงหาคม 2562. เข้าถึงได้จาก <https://www.obec.go.th>.
- สุกัญญา แซ่มะน้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริรัตน์ รอดพัน. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. สืบค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3->.
- _____. (2562). “การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล”. สืบค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.trueplookpanya.com>.
- International Society for Technology in Education (ISTE). (2009). *National Educational Technology Standard for Administrators*. Retrieves form https://id.iste.org/docs/pdfs/20-4_ISTE_Standards-A_PDF.pdf. (15 May 2019).

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
ACADEMIC LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS OF PHU
PHRABAT NETWORK GROUP UNDER THE PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA UDONTHANI 4

กิตติกรณ จอมทรัพย์¹, อมรทิพย์ เจริญผล²

KITTIKON JOMTARUK¹, AMORNTHIP CHAREONPHON²

Received: December 2, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 จำนวน 109 คน จากสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมาได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: mickeydear_13@hotmail.com

ABSTRACT

This research aimed to study the school administrators' academic leadership level in the Phu Phrabat Network Group under the Primary Education Service Area Udonthani 4. The samples were from 109 teachers at 15 Udonthani Primary Education Service Area schools. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's Sample Size Table and simple random sampling. The research instruments were a set of five rating scales with a reliability of 0.983. The indices of item objective congruence were 0.67–1.00. The statistics were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results were as follows: The level of academic leadership of the school administrators in the Phu Phrabat Network Group under the Primary Education Service Area, Udonthani 4, toward the teachers' opinions as a whole, was high. Curriculum administration and management had the highest mean scores. After that came measuring, evaluating, managing teaching and learning, and creating learning resources. The lowest mean scores were education supervision.

Keywords: Academic leadership, School Administrator

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ในหมวดต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บทบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างตามมา ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง กระบวนการและการเรียนการสอน ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่การดำเนินการยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเพราะในทศวรรษแรกส่วนใหญ่จะเน้นปฏิรูปเฉพาะด้านโครงสร้าง ส่วนด้านคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุตามที่คาดหวัง จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552–2561) ที่มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, ออนไลน์)

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ และกำลังคนที่จะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นฐานของการศึกษาในระดับสูงต่อไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เป็นแนวนโยบายการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไว้อย่างชัดเจนที่จำเป็นต้องใช้กระบวนการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ทำให้มีการปฏิรูปทางการศึกษาทั้งระบบ

ได้แก่การปฏิรูประบบการบริหารจัดการ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา ในปัจจุบันมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้องค์การหรือสถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดเสียไม่ได้เลยคือ ผู้บริหารและบุคคลในองค์การ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 4)

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่ามีความสำคัญในการวางรากฐานทางการศึกษาของไทย เพราะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับคนไทยทั่วประเทศ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 กำหนดให้บุคคลต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัด ให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้หรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะความยากลำบากต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาทัดเทียมกับผู้อื่น (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอน 47 ก., 2550, หน้า 15)

การบริหารงานของสถานศึกษานั้น เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการและติดต่อประสานให้เกิดความเข้าใจ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพร้อม เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง อันจะส่งผลให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย ครุฑธรรณ, 2553, หน้า 3) คุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับ โดยแยกงานออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 ของเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการบริหารงานประเภทต่าง ๆ (Smith, & et al., 1961, P.170; อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการในโรงเรียน โดยการกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาการจัดการศึกษา และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดผลดีต่อการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา (ปิยพร บุญใบ, 2563, หน้า 58) ความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาโดยมีบทบาทครอบคลุมตามภารกิจ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาทางวิชาชีพครูเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน และการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนอันจะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ (กัญญ์วรา เครือ่งพาที, 2556, หน้า 3) ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (Effective school หน้า The Role of the Principol) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อความมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษา และเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างความมีประสิทธิภาพความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ

(Instructional leadership) โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นงานหลักของสถานศึกษา ซึ่งต้องใช้ความเป็นผู้นำทางวิชาการแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ เพื่อชักนำโน้มน้าวใจหรือชี้แนะให้บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในเป้าหมายของการกิจของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เน้นความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารการศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถพัฒนาสถานศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และโรงเรียน ถือได้ว่าเป็นองค์การหนึ่งในระบบสังคมมีบุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีจุดหมายและปฏิบัติงานร่วมกัน การบริหารโรงเรียนจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เป็นความพยายามของ ผู้บริหารที่จะจัดการหรือบริหารทรัพยากรในการดำเนินงาน อันได้แก่ คน เงิน การจัดการ และวัสดุ อุปกรณ์เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานใด ๆ ในสถานศึกษามีเป้าหมายสูงสุด คือ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง มีความสามารถในการผสมผสานและมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพได้ (บุญทิวา บุญยะประภัศร, 2553, หน้า 5) ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแสดงออกถึงความมีประสิทธิผลในโรงเรียนด้วย ดังนั้นผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรร่วมมือกันในการดำเนินงานตามภารกิจที่กำหนดไว้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด (ไชยา กรมแสง, 2553, หน้า 7) จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร สามารถรวมพลังของทุกคนให้เกิดความร่วมมือสร้างสรรค์สิ่งที่ดีต่อองค์กรเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิกรวมถึงประสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทำให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ (พัชรินทร์ พันธุ์โตดี, 2556, หน้า 3)

กลุ่มเครือข่ายภูพระบาทเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จากทั้งหมด 13 กลุ่มเครือข่าย สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ห่างจากพื้นที่ชุมชนจากการที่กลุ่มเครือข่ายภูพระบาทตั้งอยู่ในพื้นที่นอกเขตอำเภอบ้านผือ ผู้บริหารส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับงานวิชาการในโรงเรียน เพราะสภาพแวดล้อมและตัวเด็กไม่ได้มาจากพื้นฐานครอบครัวที่มีความรู้ จึงไปเน้นงานในส่วนอื่นของโรงเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มภูพระบาทมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ จากผลการทดสอบระดับชาติ O-NET หน้า 2564 ในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาทโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 43.97 ส่วนโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 26.46 และงานด้านวิชาการที่มีการแข่งขันในระดับกลุ่มเครือข่ายที่จะไปถึงในระดับเขตหรือภาคได้น้อยมากจากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน หน้า 2563 จำนวน 14 กลุ่มสาระ 107 รายการ กลุ่มเครือข่ายภูพระบาทเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษาของกลุ่มเครือข่ายอื่นทั้งหมด 13 เครือข่าย ผ่านเข้ารอบไปแข่งขันในระดับภาค 15 รายการ ไม่สามารถสู้กับกลุ่มเครือข่ายบ้านผือ และกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ได้ (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4, 2563, หน้า 42)

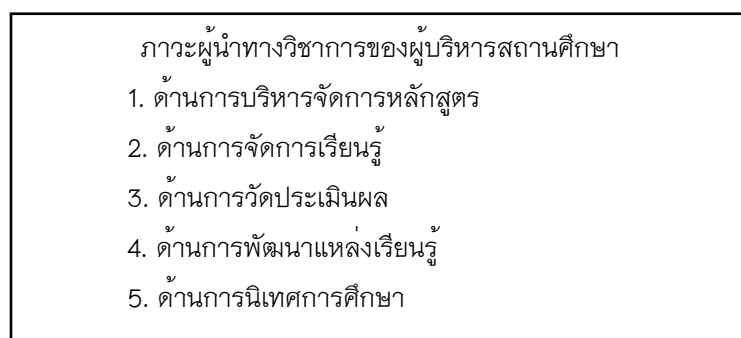
จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อจะได้นำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของนักวิชาการและนักการศึกษา กล่าวคือ สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, กระทรวงศึกษาธิการ, ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, บุญพา พรหมณะ, สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์, อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, Hoy and Hoy, Hallinger & Murphy, Ubben & Hughes มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2564 จำนวน 153 คน จากสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2564 จำนวน 109 คน จากสถานศึกษาจำนวน 15 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

ตารางของเครื่องใช้และมอเตอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนจำนวนประชากรของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ว่าอยู่ในระดับใด มีจำนวน 27 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ทำหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชธานี ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย 2) นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งโดยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์ จ่าหน้าซองและขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามคืน 3) ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยส่วนหนึ่งจัดส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 53 ฉบับ ส่วนหนึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 56 ฉบับ 4) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ได้จำนวน 109 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วดำเนินการบันทึก ข้อมูล วิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.95	0.10	มากที่สุด
2	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.92	0.15	มากที่สุด
3	ด้านการวัดประเมินผล	4.93	0.13	มากที่สุด
4	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.92	0.14	มากที่สุด
5	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.86	0.16	มากที่สุด
รวม		4.92	0.10	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.10) มีการกระจายตัวน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.95, S.D. = 0.10) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.93, S.D. = 0.13) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.15) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.14) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.16)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมาได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งได้สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สถานศึกษามีหลักสูตรที่เป็นสากลได้มาตรฐาน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ครูวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย อีกทั้งยังส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน และมีการนิเทศ กำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้เรียนมีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข ดังนั้น จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายภูพระบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุญพา พรหมณะ (2559, หน้า 144) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน

อย่างใกล้ชิด ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการประสานงาน การใช้หลักสูตร ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ตรงกับประเด็นย่อยของผู้วิจัย 2 ข้อ คือด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดประเมินผล 2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามประเภทของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ พิทธิรัตน์ บรรจงงาม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น และผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการสอนของครูโดยจัดหาเอกสารหลักสูตรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเผด็จ มีชัย (2554, หน้า 97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ปรีบุญฉัตร (2555, หน้า 110) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 103) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร และผู้บริหารสถานศึกษาติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูโดยตรวจแผนการสอนหรือบันทึกการสอนของครู รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมด้าน

วิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกสถานที่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ มีชัย (2554, หน้า 97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 104) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูจัดทำแผนการวัดประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษาควบคุม กำกับติดตามให้ครูปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูพัฒนาตนเองด้านการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำคำปรึกษาครูด้านการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการวัดผลประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมปริบูรณ์กร (2555, หน้า 111) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 105) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการวัดประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ด้วยกันทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามประเมินคุณภาพเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 105) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ มีชัย (2554, หน้า 98) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาดูแลส่งเสริมนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างใกล้ชิด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การสอนระหว่างครูภายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุตา กิ่งการจร (2560, หน้า 151) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และด้านการจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาลกีส กาชา (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอกรบิณัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรบิณัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรบิณัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ บุญโพธิ์ (2561, หน้า 105) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และรายด้านด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรโดยจัดอบรมครูในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนให้กับครู
 - 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้โดยควรลดภาระงานอื่นของครู เน้นงานสอนของครูในห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลโดยควรส่งครูไปอบรมด้านการวัดผลประเมินผล และผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำครูก่อนการวัดผลประเมินผลการเรียนเด็ก
 - 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาและจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน
 - 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการนิเทศการศึกษาโดยมีการจัดประชุมครูทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการแก้ไข และส่งเสริมให้กำลังใจครูผู้สอน
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานระดับอื่น
 - 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ บุญโพธิ์. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2555*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญ์วรา เครื่องพาที. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ไชยา กรมแสง. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญทิวา บุญยะประภัศร. (2553). “ภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา.” ใน *ข้าราชการ*, 39 (5).
- บุญพา พรหมณะ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปฐม ปรีปนังกูร. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. (2545). ฉบับที่ 3 (2553). [ออนไลน์]. สืบค้นวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.sesao30.go.th/aca_detail.php?id=8.

- พัชรินทร์ พันธุ์โตดี. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิพัตต์ บรรจงงาม. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนองบัวระหว* *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 (ตอนที่ 47 ก), หน้า 15.
- วันเพ็ญ มีชัย. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิชัย ครุฑอรัญ. (2553). *ปัญหาการติดต่อสื่อสารในงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2564). *กลุ่มพัฒนาข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา*. อุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4: บ้านผือ.

การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย
ศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
THE ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS FOR STUDENT DEVELOPMENT IN THE 21ST
CENTURY OF SRI CHIANGMAI NETWORK GROUP 3 SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
NONGKHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

ธิดารัตน์ บุญศรีฤกษ์¹, สุรางคนา มั่นยานนท์²

TIDARAT BOONSIRUEK¹, SURANGKANA MONYANON²

Received: December 3, 2022 Revised: December 12, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 2. ศึกษาระดับทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และ 3. ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 จำนวน 7 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 7 คน และครูจำนวน 28 คน รวมเป็น 35 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติเครื่องมือ คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 47 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ระดับทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 การบริหารด้านงานวิชาการ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่อการสอน จัดการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านงานงบประมาณ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการใช้งบประมาณต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จัดทำโครงการเพื่อระดมทุนสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ด้านงานบุคคล ผู้บริหารร่วมทำมาตรฐานงาน ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคล ส่งเสริมสนับสนุนยกย่องให้เกียรติครูในโรงเรียน และด้านงานบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนงานธุรการ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาบริหารและพัฒนาการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียน, ทักษะนักเรียนศตวรรษที่ 21, แนวทางการพัฒนา

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: tidaratboon20@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1. to study the condition of school administration in the Sri Chiangmai network group; and 2. to assess 21st century student skill levels. 3. School management development guidelines The population and sample were seven schools in the Sri Chiang Mai network group 3. The informants were seven administrators and 28 teachers, for a total of 35 people chosen based on eligibility criteria. The research instrument was a 47-item questionnaire with a 5-point rating scale. The index of item objective congruence (IOC) was between 0.67 and 1.00, and the reliability of the questionnaire was 0.95. Data analysis is a content-based analysis using statistics such as percentage, mean, and standard deviation. The results showed that: 1. The condition of school administration for student skills development in the 21st century of the Sri Chiangmai network group 3 under the Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1, overall sound, and each aspect was at a high level. 2. The skill level of students in the 21st century in Sri Chiangmai network group 3 under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1 was overall at a high level. 3. Approaches to the development of school administration to develop student skills in the 21st century. Academic administration administrators should encourage teachers to develop teaching materials and provide instruction that focuses on learners as necessary. The executives promote and support the use of the budget for implementing various activities and setting up projects to raise funds for support from external organizations. Personnel the executives participated in making work standards, evaluating the quality of personnel management, promoting, supporting, and honoring teachers in schools and general administration, and executives to support administrative work bringing innovation and technology to manage and develop education.

Keywords: School administration, 21st century student skills, Guidelines for the development

บทนำ

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลก หลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและ นวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 76) ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและ เอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์การจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหาร จัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผล สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อเด็กในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันมีความพร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วหรือไม่ ครูมีความรู้และทักษะพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง หรือไม่ ผู้บริหารระดับนโยบายมีความใส่ใจต่อการเปลี่ยนแปลงหรือยัง (Churches, 2008, pp.2-4) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงห้องเรียน ครู หลักสูตร และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ยังไม่เพียงพอกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สิ่งสำคัญที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วย คือ ศาสตร์การสอน (Pedagogy) ที่ต้องสะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนสะท้อนถึงโลกที่พวกเขาจะต้องเดินทางเข้าไปในอนาคต

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์ชาติ วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ระดับประถมศึกษา มุ่งคำนึงถึงพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพ (1) ปลุกฝังระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้อง (2) เรียนภาษาไทยเน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น (3) เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่นเน้นเพื่อการสื่อสาร (4) เรียนรู้ด้วยวิธี Active learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ (5) สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (6) จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน Coding (7) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ Coding (8) จัดให้มีโครงการ 1 ตำบล 1 ห้องเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณ โรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ต้องให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ดังเรื่องต่อไปนี้ (1) ความรู้ เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน 23 ประเทศชาติ รวมถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถาบันชาติไทยการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยทักษะความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในการจัดการ การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและการดูแลสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและกีฬา (3) ความรู้ความเข้าใจในทักษะด้านวิชาการ เช่น ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง (5) ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 5-13)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในการส่งเสริมสนับสนุนและบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงให้มีคุณภาพตามมาตรฐานตระหนักและเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2564 ตามนโยบายของรัฐบาลโดยได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาความสามารถและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สูงสุดตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถและ ศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สูงสุดโดยการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) มีความรู้ความเข้าใจและสามารถบริหารจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและงานอาชีพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตามกระบวนการแนะแนวได้อย่างเป็นระบบ 2) เป็นผู้นำทางวิชาการที่แสดงถึงความรู้ความสามารถในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้น Active learning การวัดและประเมินผลการพัฒนาระบบนิเทศภายในและการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศโดยเน้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กระตุ้น จูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ 3) เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือในหรือนอกโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2564) และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ได้มีการวิเคราะห์ประเด็นที่เป็นจุดอ่อนของผู้บริหารสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนไม่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก จึงละเลยไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 3) การนิเทศจากผู้บริหารสถานศึกษาและจากเขตพื้นที่การศึกษาไม่เป็นระบบ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่มีความมุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนบริหารจัดการแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนเรียนร่วม 6) ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2564, หน้า 20-28) ซึ่งจุดอ่อนดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการขาดทักษะของผู้บริหารในสถานศึกษาอย่างยิ่งยวด ถ้าไม่ได้รับการปรับปรุงและแก้ไขอาจจะทำให้การบริหารจัดการในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ รวมทั้งคุณภาพการศึกษาอาจจะไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบและโรงเรียนเช่นกัน

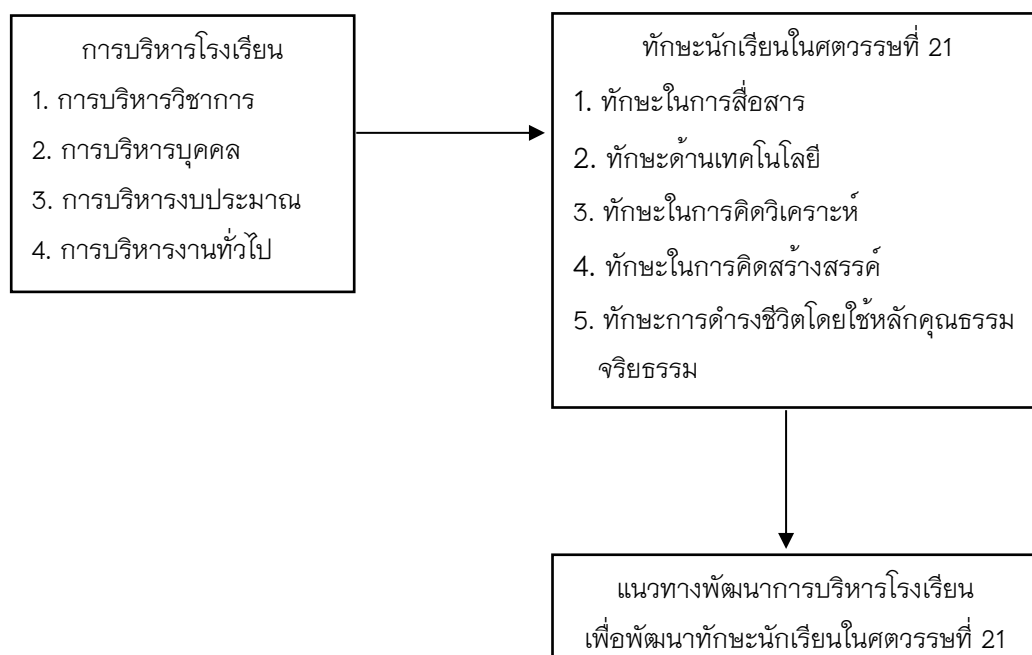
ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนและสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ความตระหนักในประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงได้สนใจทำการวิจัย เรื่อง การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้แนวคิดเรื่องทักษะการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของ อริสมันต์ คงแสง, และกิจพิณัฐ อุสาโห (2563, หน้า 3) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 7 แห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 60 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน และครู จำนวน 28 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติ เป็นครูหัวหน้างาน 4 ฝ่าย คือ บริหารวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณและบริหารงานทั่วไป โรงเรียนละ 4 คน รวม 7 โรงเรียน จำนวน 28 คน รวมทั้งหมด 35 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอายุราชการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประกอบด้วย 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ข้อคำถามตามเนื้อหาของแต่ละด้าน จำนวน 47 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถด้านเทคโนโลยี ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม ข้อคำถามตามเนื้อหาของแต่ละด้าน จำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มี ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended questionnaire)

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้ศึกษานำเครื่องมือและหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มเป้าหมายการศึกษา ดังนี้ 2) บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี) เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียน 3) ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้บริหารทางการศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการคำนวณร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ รายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	สภาพการบริหารโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	งานวิชาการ	3.86	0.68	มาก
2	งบประมาณ	4.08	0.73	มาก
3	งานบุคคล	4.05	0.71	มาก
4	งานบริหารทั่วไป	4.17	0.71	มาก
	รวม	4.04	0.71	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.71) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า งานบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.71) รองลงมา คือ งานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.73) รองลงมา คือ งานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.71) และงานวิชาการ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.68)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ทักษะในการสื่อสาร	4.31	0.61	มาก
2	ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.47	0.59	มาก
3	ทักษะในการคิดวิเคราะห์	4.15	0.67	มาก
4	ทักษะในการคิดสร้างสรรค์	3.65	0.70	มาก
5	ทักษะการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม	4.58	0.50	มากที่สุด
รวม		4.23	0.61	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ทักษะการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.50) รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.59) รองลงมา คือ ทักษะในการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.61) รองลงมา คือ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.67) และทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.70)

ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่ามีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้

1. งานงบประมาณ 1.1) ผู้บริหารจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการเพื่อจัดสรรงบประมาณ แผนการติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่นำมาบริหารโรงเรียน 1.2) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ดูแลเรื่องปัจจัยพื้นฐานทางครอบครัวให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่จะสามารถพัฒนานักเรียนได้ และ 1.3) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนในการรวมกลุ่มผู้ปกครองในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่ายให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการจัดหาอุปกรณ์จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจนหรือให้นักเรียนทุกคนได้เข้าถึงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขอระดมทุนจากองค์กรภายนอก ชุมชน ผู้ปกครอง จัดผ้าป่าเพื่อระดมทุนการพัฒนาโรงเรียน

2. งานวิชาการ 2.1) ผู้บริหารควรศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และความต้องการของชุมชนเพื่อทำแผนพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 2.2) ผู้บริหารควรศึกษา เข้าใจการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2.3) ผู้บริหารควรศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนริเริ่มจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สำรองและสนับสนุนการใช้ ICT และ E-learning ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.4) ผู้บริหารควรศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลาย การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 2.5) ผู้บริหารควรศึกษา ส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลผู้เรียน นิเทศและติดตามผลอย่างสร้างสรรค์

3. งานบุคคล 3.1) ผู้บริหารควรเป็นกลาง โปร่งใส ยุติธรรมตรวจสอบได้ ประชุมชี้แจง รับฟังปัญหาจัดทำมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดภาระงาน การประเมินงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเสริมสร้างให้ทุกคนมีเป้าหมายการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน 3.2) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนครู 3.3) ผู้บริหารควรมีการวางแผนอัตรากำลังเสมอ ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร

4. งานบริหารทั่วไป 4.1) ผู้บริหารควรประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป 4.2) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การรับนักเรียน การออกเยี่ยมบ้าน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4.3) ผู้บริหารควรร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน และสังคมอื่น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}=4.04$, $S.D.=0.71$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ งานบุคคล และงานวิชาการ ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 การบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีระบบการบริหารงานธุรการที่ทันสมัยโดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด คุ่มค่า ผู้มาติดต่อ ราชการกับโรงเรียนได้รับความสะดวกและความพึงพอใจ สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษามาใช้ในการบริหารและ พัฒนาการศึกษา ประสานการปฏิบัติ ราชการทั่วไป กับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถนโยบายการจัดการศึกษา เป้าหมาย กลยุทธ์ของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน งานธุรการเป็นงานที่ให้บริการเพื่อบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพเป้าหมายที่กำหนดไว้โดย มีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน อำนาจความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุก

รูปแบบ ผู้บริหารมุ่งพัฒนาโรงเรียนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวภาค พงษา (2554, หน้า 134) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการดำเนินงานธุรการ ด้านเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสารสนเทศ ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อมด้านการจัดการระบบการควบคุมภายใน สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ ศรีอุตร (2555, หน้า 147) ได้ศึกษา การศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร รองลงมาคือ ด้านการดูแล อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ตามลำดับ

1.2 การบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ จัดทำโครงการเพื่อระดมทรัพยากร จากองค์กรภายนอกและสรรหาการ สนับสนุนของแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ตรวจสอบและติดตามการใช้จ่าย งบประมาณ สินทรัพย์และรายได้ของ โรงเรียน จัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอขอ งบประมาณ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนปฏิบัติตามภารกิจการบริหารงานงบประมาณตามขอบข่าย การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งสอดคล้องกับ สรารักษ์ ศิริพงษ์ (2559, หน้า 116) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับการบริหารงานงบประมาณใน สถานศึกษา จากมากไปหาน้อยได้แก่ การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ การบริหารบัญชี การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การจัดทำและเสนอของบประมาณการ บริหารงานบัญชีการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาการจัดสรรงบประมาณตามลำดับ

1.3 การบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการประเมินคุณภาพการ บริหารงานบุคคลและจัดทำรายงานการ บริหารงานบุคคล จัดทำมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์ การประเมินผลงาน สำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากร มีการวางแผนอัตรากำลังคนและ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งเน้นให้โรงเรียน สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของโรงเรียน เพื่อดำเนินการด้านบริหารงานบุคคลให้เกิดความ อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและ ก้าวหน้าวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ อุมารินทร์ น้อมบุญญา (2559, หน้า 108) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้บุคคลพ้นจากงาน และด้านการสรรหาบุคลากร สอดคล้องกับ ณัฐนิช ศรีลาคำ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การวางแผนอัตรากำลังและการดำรงตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งและการรักษาวินัยและการออกจากราชการ

1.4 การบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้ครู วัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ผลการดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีการดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับด้านงานจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และควบคุมติดตามการประเมินผลและการนำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และในส่วนของงานพัฒนากระบวนการเรียนรู้โรงเรียนได้มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียนโดยโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยธิดา จันดาสงค์ (2558, หน้า 148) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเกรียงไกร ชูระพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ

2. ระดับทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.61$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านความสามารถการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถด้านเทคโนโลยี ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ทักษะการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทักษะการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ขั้นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 15 นักเรียนแก้ไขปัญหา การเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตได้อย่างมีเหตุผลและมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำรงชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่เด็กไทยจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรม คือ สิ่งที่เป็นคุณงามความดีที่บุคคลควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อความสุขความเจริญของตนเองและสังคมส่วนรวม บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี ควรยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ คุณธรรมและจริยธรรมในการที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6-7) กล่าวถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองและพลโลก ดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

2.2 ทักษะด้านเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 นักเรียนมีองค์ความรู้ เข้าใจ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและดิจิทัล สามารถแยกแยะสิ่งถูกผิด และป้องกันตนเองจาก การใช้เทคโนโลยีได้อย่าง เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 นักเรียนสามารถใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม จริยธรรม และกฎหมายทุกคนต้องมีทักษะในการสร้างสารสนเทศและสื่อออกไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6-7) กล่าวถึง สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่าปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้

เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21

2.3 ทักษะในการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 นักเรียนสามารถสื่อสารกับครูผู้สอนเพื่อน บุคคลอื่นให้รับรู้โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 3 นักเรียนสามารถอธิบาย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6-7) กล่าวถึง สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2.4 ทักษะในการคิดวิเคราะห์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 นักเรียนสามารถแยกแยะข้อมูลใด เป็นข้อคิดเห็น ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลใดเป็นความเท็จ ตลอดจนพิจารณาความน่าเชื่อถือได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 นักเรียนมีกระบวนการคิด ใช้เหตุผลพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ในการแก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิตของตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดที่เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 Learning thinking ซึ่งเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ครูควรนำมาปรับในหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นนักคิดวิเคราะห์ และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6-7) กล่าวถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2.5 ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 10 นักเรียนมีกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้และการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 12 นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ อย่างสร้างสรรค์ทันสมัย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างถูกต้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นความสามารถทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัยนำไปสู่การคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ ด้วยการดัดแปลง ประยุกต์ ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 Learning thinking ซึ่งเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มีใช้เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดค้นหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ จึงทำให้เกิดผลผลิตที่ยังประโยชน์ต่อสังคม และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551, หน้า 6-7) กล่าวถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

3.1 งานวิชาการ

1) ผู้บริหารควรประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักแก่ครูเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน เพื่อทำแผนพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

2) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างเครือข่ายส่วนรวมกับองค์กรภายนอก ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าใจการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์

3) ผู้บริหารควรศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนริเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล พัฒนาการเรียนรู้สารสนเทศ สรรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ E-learning ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4) ผู้บริหารควรศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยกระบวนการที่หลากหลาย

5) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสามารถสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศและติดตามผลอย่างสร้างสรรค์ ควรช่วยเหลือในด้านความรู้ให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรจัดประชุมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

3.2 งานงบประมาณ

1) ผู้บริหารจัดทำเสนอของบประมาณ จัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา ควรมีการจตุบมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำและเสนอของบประมาณให้บุคลากรในโรงเรียนและติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการจัดทำและเสนอของบประมาณที่หมวด/งาน/ฝ่ายจัดทำหรือเสนอขอ

2) ผู้บริหารขอระดมทุนจากองค์กรภายนอก และสรรหาการสนับสนุนของแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง จัดผ้าป่าเพื่อระดมทุนการพัฒนาโรงเรียน

3) ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดสรรงบประมาณ ปรับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า

4) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนในการรวมกลุ่มผู้ปกครองในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่ายให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการจัดหาอุปกรณ์ จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจนหรือให้นักเรียนทุกคนได้เข้าถึงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานการเงิน โดยแต่งตั้งบุคลากรที่มีทักษะความรู้เกี่ยวกับระเบียบการเงิน เพื่อดำเนินการและมีการตรวจสอบติดตามการบริหารการเงิน จตุบมสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน มีการจัดหาคู่มือ เอกสาร และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนเพียงพอ

6) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์ คุณลักษณะ เป็นไปตามระเบียบ จตุบมสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ มีการจัดหาคู่มือ เอกสาร และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนเพียงพอ

3.3 งานบุคคล

1) ผู้บริหารควรเป็นกลาง โปร่งใส ยุติธรรมตรวจสอบได้ ประชุมชี้แจง รับฟังปัญหาจัดทำมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดภาระงาน การประเมินงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเสริมสร้างให้ทุกคนมีเป้าหมายการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน

2) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนครู/บุคลากรทางการศึกษาให้มีวิทยฐานะสูงขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีการปฐมนิเทศให้ความรู้ภาระงานตามมาตรฐานตำแหน่ง จรรยาบรรณวิชาชีพความก้าวหน้าในวิชาชีพ และระบบสวัสดิการต่าง ๆ อบรมเสริมสร้างความรู้และทักษะเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ พัฒนาครูที่ปฏิบัติการสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก/โดยการฝึกอบรมและนิเทศ ติดตาม

ประเมินบุคลากรเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องควรมีวิธีพัฒนาด้วยวิธีที่หลากหลาย ไม่ควรให้ครูไปอบรมจนกระทั่งขั้นเรียน ควรให้ขวัญกำลังใจให้เหมาะสม การพัฒนาควรให้เป็นไปตามความต้องการ / ผลประโยชน์จะเกิดขึ้น การอบรมแต่ละครั้งควรให้มีการขยายผลและให้มี PLC การปฏิบัติงาน/การสอน

3) ผู้บริหารควรมีการวางแผนอัตรากำลังเสมอ ควรมีการสำรวจ วางแผนและติดตามอัตรากำลังอย่างเป็นระยะและมีการขอกรอบอัตรากำลังไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมการทดแทนอัตรากำลังที่จะเกษียณอายุราชการ โดยให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน มีการรวบรวมและรายงานข้อมูลบุคลากรแยกตามสาขาวิชาเอกและข้อมูลของบุคลากรทางการศึกษา โดยวางแผนให้ตรงกับความต้องการเพื่อตอบสนองจุดเน้นจุดเด่นของสถานศึกษา ควรสร้างคู่มือการบริหารงานบุคคลให้สถานศึกษา กำหนดตำแหน่งที่มีลักษณะพิเศษตามจุดเน้นจุดเด่นของสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร

3.4 งานบริหารทั่วไป

1) ผู้บริหารควรประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีโครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำ ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม และใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ใช้ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอผลงานจากการบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีหน้าชั้นเรียน

2) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างความตระหนักปลูกจิตสำนึกในการดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรดูแลรักษาและซ่อมแซมอาคารต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีและปลอดภัย ควรกำหนดแนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและโรงเรียนควรประเมินและรายงานผลการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และต้องมีการรายงานผลการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชนให้ทราบ

3) ผู้บริหารควรร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่น มีการเชิญชวนชุมชนเขามาร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา คณะครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในงานประเพณีต่าง ๆ ควรมีการรายงานผลการจัดกิจกรรมการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นวารสารแจกผู้ปกครองชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านงานวิชาการ ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีโครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำ ผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม

นวัตกรรม และใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้เท่าทันกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ประชุมชี้แจง จัดทำ กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงอย่างเป็นระบบ

1.2 ด้านงานงบประมาณ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ ในรูปแบบของคณะกรรมการโดยการเสนอความคิดเห็นและให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรืองบประมาณตามกำลังและฐานะ รวมทั้งร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าที่สุดและตรวจสอบความโปร่งใสได้ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแก่บุคลากรในโรงเรียน และให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารงบประมาณ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดทำและเสนอของงบประมาณของแต่ละกลุ่มงาน และศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นเลิศในการการบริหารงบประมาณ

1.3 ด้านงานบุคคล ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ในการให้ความสำคัญกับการรับรู้อาสาสมัครเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มากขึ้น มีการประชุมชี้แจง กำหนดภาระงาน จัดทำคู่มือหรือแผนงานการบริหารงานบุคคล กำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคคลแต่ละคนอย่างชัดเจน สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคล สนับสนุนให้บุคคลในสถานศึกษาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลควรมีการประกาศขั้นตอน เกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงและโปร่งใส

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ในการหารายได้และทุนการศึกษาแก่ทางโรงเรียน เช่น การร่วมมือกันจัดทำผ้าป่าโรงเรียน การจัดทำโครงการที่ช่วยน้องของศิษย์เก่าของโรงเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกันกับองค์กรภายนอกสร้างเครือข่ายบริหารและพัฒนาโรงเรียน ควรมีการให้บริการชุมชนได้ใช้อาคาร แหล่งเรียนรู้ สิ่งปลูกสร้างและบริเวณโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและข่าวสารถึงหน่วยงานภายนอก ผู้ปกครอง จัดทำวารสาร จดหมายข่าว เสียงตามสาย และประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ผ่านสื่อออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านใดด้านหนึ่ง และสามารถนำผลการวิจัยนั้นไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ได้จริงมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกรียงไกร ชูระพันธ์. (2558). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ณัฐนิช ศรีลาคำ. (2557). *การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นิตยธิดา จันดาสงค์. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21*. ในวรรณา เลิศวิจิตรจรัส, สงวนศรี ศรีเทพประติมา (บรรณาธิการ). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ตถาตา.
- วีระศักดิ์ ศรีอุดร. (2555). *การศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สรารักษ์ ศิริพงษ์. (2559). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสาวภาค พงษา. (2554). *สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อุมารินทร์ น้อมบุญญา. (2559). *การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่าย
ศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
MANAGING AN ENVIRONMENT CONDUCIVE TO STUDENT LEARNING FOR SRI CHIANGMAI
NETWORK GROUP 3 UNDER THE NONG KHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFIC1

อุไรพร นครธรรม¹, สุรางคนา มั่นยานนท์²

URAIORN NAKORNTHAM¹, SURANGKANA MONYANON²

Received: December 3, 2022 Revised: December 14, 2022 Accepted: February 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม และแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 จำนวน 52 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรง (Index of item objective congruence) ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านภูมิทัศน์ 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทบุคลากรให้มีความชัดเจน ด้านความปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการสิ่งที่จะทำให้เป็นภัยแก่นักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านภูมิทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรบำรุงรักษาภูมิทัศน์ในโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม, การเรียนรู้ของนักเรียน

¹ สาขาวิชาการบริหารศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธانی / Educational Administration Education Program Ratchathani University, Udonthani Campus

อีเมลผู้ติดต่อ: uraiporn.nkt@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to study environmental management and guidelines for developing an environment conducive to student learning for Sri Chiangmai network group 3 under the Nong Khai Primary Education Service Area Office 1. The sample group of informants were teachers in educational institutions in Sri Chiangmai Network Group 3; 52 people were selected using the ready-made tables of Krejcie and Morgan and stratified random sampling. The research instrument was a 5-level estimation scale questionnaire for 42 items with Index of Item Objective Congruence (IOC) values between 0.67 and 1.00, and the reliability was 0.86. The statistics used to analyze the data were frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The research showed that the Nong Khai Primary Educational Service Area Office should manage an environment that helps the students of Sri Chiangmai Network Group 3 learn. Overall, each aspect is at a high level ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.51), and when considering each element, it was found that all parts were at a high level. Management had the highest average, and landscape had the lowest standard. 2. Guidelines for developing a management environment conducive to learning for Sri Chiangmai network group 3 shall be under the Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1 for management, and administrators shall define the roles of the personnel. They manage things that could cause harm. Buildings: they must maintain the structure so that it is always in good working order. Teaching encourages teachers to do research in the classroom. The landscape they keep for schools.

Keywords: Environment management, Student learning

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และการคมนาคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารเศรษฐกิจการเมืองและด้านวัฒนธรรม มีการจัดระเบียบทางสังคมกลายเป็นสังคมระบบเศรษฐกิจสากลที่ประเทศต่าง ๆ จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมคุณภาพของประชากรจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อการพัฒนาประเทศเพราะการศึกษาช่วยพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่าง ๆ ให้แก่ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ โดยใช้แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า ข) ที่กำหนด

ขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคมทุนทางเศรษฐกิจและทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาดนและสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ และสติปัญญา เนื่องจากคนเป็นเป้าหมายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็นระดับชาติ

ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน แหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547, หน้า 14) ปัจจัยที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากครูแล้วยังมีอีกปัจจัยหนึ่งคือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียน อาคารประกอบ การสถานที่บริเวณรวมทั้งบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนทุกชนิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหรือก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อจิตใจ และพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติหน้าที่การงานของทุกคนในสถานศึกษาช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ (เหนียว ศีลาวงค์, 2551, หน้า 11)

การบริหารจัดการที่ทำให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่สมบูรณ์โรงเรียนต้องมีสังคมบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ และเทคโนโลยีงบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ชื่นชมของชุมชน รวมทั้งเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน และโรงเรียนใกล้เคียง ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียนผู้เรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษาคือการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนดังที่ (Astin, 1971, p. 64) กล่าวว่า หน้าที่สำคัญของสถานศึกษาจะต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากนักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษาและชื่อเสียงของสถานศึกษานั้น ๆ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนทุกด้านโดยเฉพาะทัศนคติ บุคลิกภาพ และ คุณธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและทางวิชาชีพในอนาคตต่อไป ซึ่งเฟเธอร์สโตน (Featherstone, 1965, อ้างถึงใน ธนพร ศรีอนันต์, 2557, หน้า 2) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ดีจะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษาได้เป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ ความเจริญทั้งทางร่างกายและ

จิตใจ อันจะเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีงามแก่นักเรียนนักศึกษา ทางด้านสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมการสอนของครูพฤติกรรมเรียนของนักเรียน เพื่อนร่วมชั้น อาคารสถานที่ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนและการบริหารงานของโรงเรียน

การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเอื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การที่โรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กได้นั้นย่อมเป็นการช่วยให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบและเข้าใจถึงสภาพของตนเอง (พระมหาอำนาจ ครอบบุญ, 2547, หน้า 47) สอดคล้องกับ (โกวิท มัชฌิมา, 2550, หน้า 82) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถความสนใจ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากสภาพแวดล้อมที่ดี กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเป้าหมายที่จะพัฒนาโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อยู่มาก เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ติดแม่น้ำโขง จึงทำให้อาจเป็นอันตรายแก่นักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่ไม่มากนัก ทำให้ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

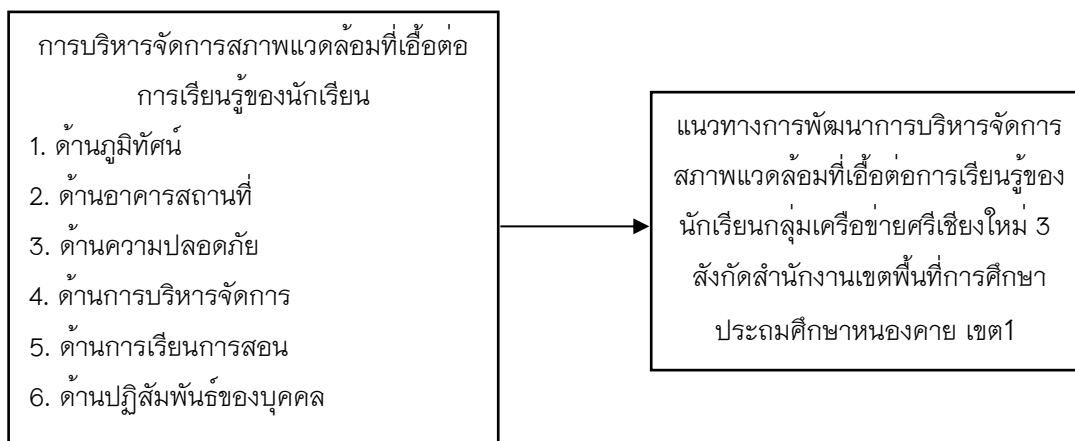
ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียนและมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อจะได้ทราบสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านภูมิทัศน์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน และด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้แนวคิดเรื่องสภาพแวดล้อมสถานศึกษาของ (นรา สมประสงค์, และ เสรี ลาซโรจน์, 2546, หน้า 67) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้บางวิธีการดำเนินการออกเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้หน่วยที่ใช้ในการศึกษา (Unit of study) คือ สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 จำนวน 7 แห่ง ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 60 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 52 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970, pp.608) โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ค่าความเที่ยงตรง (IOC: Index of item – objective congruence) เท่ากับ 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

จำนวน 5 ข้อ เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอายุราชการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมด้านภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ด้านสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ ด้านสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ข้อคำถามตามเนื้อหาของแต่ละด้าน จำนวน 42 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ผู้ศึกษานำเครื่องมือและหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มเป้าหมายการศึกษา ดังนี้ 1. บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี) เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียน และ 2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้บริหารทางการศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 42-43) สำหรับสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item objective congruence) 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางและบรรยายประกอบ รายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านภูมิทัศน์	4.33	0.52	มาก
2	ด้านอาคารสถานที่	4.38	0.50	มาก
3	ด้านความปลอดภัย	4.40	0.52	มาก
4	ด้านการบริหารจัดการ	4.41	0.53	มาก
5	ด้านการเรียนการสอน	4.37	0.50	มาก
6	ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล	4.60	0.52	มาก
รวม		4.04	0.71	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้สอน โดยรวม รายด้านอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณา รายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.52) และภูมิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.52)

ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ใช้แบบสอบถามคำถามปลายเปิดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา จำนวน 7 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 52 คน

1. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้

1.1 ด้านภูมิทัศน์ แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านภูมิทัศน์มีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับค้นคว้า เช่น ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ สวนเกษตร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำรั้วกันให้เป็นสัดส่วน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา

ควรจัดให้มีสนามเพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกาย และฝึกฝนด้านกีฬา 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีสวนหย่อม สวนดอกไม้ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีขึ้น ร่มรื่น

1.2 ด้านอาคารสถานที่ แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านอาคารสถานที่ มีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีห้องน้ำที่ถูกล้างสะอาด เพียงพอกับจำนวนนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีโรงอาหารที่ถูกล้างสะอาด และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีที่นั่งเล่น ที่พักผ่อน เพียงพอกับจำนวนนักเรียน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ให้มีสภาพการใช้งานได้ดีตลอดเวลา

1.3 ด้านความปลอดภัย แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านความปลอดภัย มีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับความปลอดภัย เช่น ป้ายบอกทาง ถังดับเพลิง เป็นต้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีทางออกฉุกเฉินหรือทางหนีไฟ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แก่ครูและนักเรียน และมีการฝึกซ้อมอยู่เสมอ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการตัดแต่งกิ่งไม้ใหญ่ กิ่งไม้แห้ง ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่นักเรียน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการให้ความรู้เรื่องจราจร การใช้ถนน ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

1.4 ด้านการบริหารจัดการ แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ มีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนะทางในการบริหาร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรที่ดี และมีความสามัคคีกลมเกลียวภายในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครู นักเรียน มีความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี และความพึงพอใจในสถานศึกษา

1.5 ด้านการเรียนการสอน แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาหรือส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีการเรียนรู้ช้าอย่างเป็นพิเศษ

1.6 ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล มีดังต่อไปนี้ 1) โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน กับนักเรียน และนักเรียนกับครู 2) โรงเรียนควรจัดให้มีชั่วโมงว่างบ้างเพื่อให้เด็กได้ผ่อนคลาย 3) โรงเรียนควรมีช่องทางติดต่อกับผู้ปกครอง เพื่อติดตามสอดส่องดูแลนักเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลประเด็นที่สำคัญของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล และด้านภูมิทัศน์ ทั้งนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านอันได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมพัฒนาการ และเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดี มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุขความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญาภา คงมาลัย (2551, หน้า 87) ได้ศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ใน 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านการบริการ และด้านเนื้อหาและหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550 มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สมนึก สุระกุล (2549, หน้า 61) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลสรณ์ บัญญวาท (2550, หน้า 72) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านภูมิทัศน์ โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ที่สะอาด ร่มรื่นมีสนามหญ้า สวนหย่อม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่นเป็นธรรมชาติ และมีการบำรุงรักษาให้คงสภาพดีอยู่เสมอ มีการจัดแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ สวนสมุนไพร เรือนเพาะชำ ซึ่งมีป้ายชื่อบอกพันธุ์ไม้ชัดเจน และให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีบริเวณที่นั่งพักผ่อนที่เพียงพอและเหมาะสม รวมถึงมีแผนผังแสดงบริเวณและสถานที่ต่าง ๆ และป้ายบอกทางในโรงเรียนภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในโรงเรียนที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศดา ณาภรณ์ (2558, หน้า 45) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้าน ภูมิทัศน์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการจัดอาคารสถานที่ มีห้องเรียนที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ภายในห้องเรียนมีการแบ่งสัดส่วนตามประโยชน์ใช้สอย มีพัดลมและแสงสว่างเพียงพอ มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการจัดทำทางเดินระหว่างอาคารเรียนเพื่อความสะดวกและความปลอดภัยของนักเรียน เพราะเหล่านี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียน บริเวณแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน บุคลากรและวัสดุต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมที่สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ที่ดีของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร อติศักดิ์ (2555, หน้า 71) ได้ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความปลอดภัย โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการสิ่งที่เป็นภัยแก่นักเรียน เช่น บริเวณที่อาจจะเป็นอันตรายควรจัดการอุปกรณ์ที่อาจเกิดความชำรุด เสียหาย จัดทำรั้วรอบโรงเรียนเพื่อให้มีความปลอดภัย มีการจัดบริเวณจราจร เช่น ทางเท้า เส้นทางสำหรับรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และมีที่จอดเป็นสัดส่วน และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบการจราจรหน้าโรงเรียน และรอบ ๆ โรงเรียนให้มีความปลอดภัย รวมถึงจัดให้มีสารวัตรจราจร หรือสารวัตรสนามกีฬา เพื่อดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน ภายใต้การกำกับดูแลของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญักฐนันท์ บัณยานาค (2552, หน้า 23) ซึ่งพบว่าผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความสำคัญในเรื่องการจัดระบบความปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยมีการวางมาตรการความปลอดภัยในสถานศึกษา และทำการชี้แจงให้ครูและนักเรียนทุกคนได้ทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริยา สดาร์ตน์ (2556, หน้า 56) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านความปลอดภัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัว เป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การประสานความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง สร้างแรงจูงใจ สร้างความเชื่อมั่น ยึดหยุ่น ยกย่องและให้รางวัล และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดงบประมาณที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดแผนภูมิองค์กรและโครงสร้างการบริหารที่เป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมถึงมีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันต่อการใช้งาน ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมติดตามผลงานและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการอบรมพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศดา ณาภรณ์ (2558, หน้า 47) ได้ศึกษา

สภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านการบริหารจัดการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดทำแผนและกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแต่ละวิชา เหมาะสมกับสาระ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความสนใจค้นคว้าข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ รวมถึงครูทุกคนมีความสามารถ เหมาะสม มีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาทางความคิด มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร และตรงตามความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการสร้างให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์สุตา เกณเชี่ยวชาญ (2561, หน้า 55) ได้ศึกษาการ จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านหนองซากแก้ว สังกัดเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการแสดงออกทางวัฒนธรรมไทยและมารยาทที่ดีงามระหว่างบุคคลในโรงเรียน เช่น ครูกับครู ครูกับนักเรียน ครูกับบุคลากรอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนอันเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดี ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียนในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อปลูกฝังความรัก ความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน มีการปรึกษาหารือกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเวลามีปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงสุตา บุรเนตร (2554, หน้า 46) ได้ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประเด็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยรายด้านมากที่สุดพัฒนาไปสู่ระดับมากที่สุด จากการศึกษานี้พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล และด้านภูมิทัศน์ ทั้ง 6 ด้านนี้ต้องพัฒนาไปสู่ระดับมากที่สุด แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีดังนี้

2.1 ด้านภูมิทัศน์ มีค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ด้านภูมิทัศน์ มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับค้นคว้า เช่น ห้องสมุด สวนเกษตร บริหารต้องจัดทำรั้วกันให้เป็นสัดส่วน มีการจัดสนามเพื่อให้นักเรียนได้ออกกำลังกาย และฝึกฝนทักษะด้านกีฬา ผู้บริหารควรจัดให้มีสวนหย่อม สวนดอกไม้ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีขึ้น ร่มรื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศศา ฅณาส์ณัฐ (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านภูมิทัศน์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนได้พร้อมที่จะเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนตั้งไว้มากที่สุด

2.2 ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต อาคารสถานที่ มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีห้องน้ำที่ถูกละเลยลักษณะ เพียงพอกับจำนวนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีโรงอาหารที่ถูกละเลยลักษณะ และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีที่นั่งเล่น พักผ่อนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ให้มีสภาพการใช้งานได้ดีตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร อติศักดิ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เห็นความสำคัญของการจัดอาคารสถานที่ มีห้องเรียนที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ภายในห้องเรียนมีการแบ่งสัดส่วนตามประโยชน์ใช้สอย มีพัดลมและแสงสว่างเพียงพอ มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการจัดทำทางเดินระหว่างอาคารเรียนเพื่อความสะดวกและความปลอดภัยของนักเรียน เพราะเหล่านี้อาจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

2.3 ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านความปลอดภัย มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น ป้ายบอกทาง ถังดับเพลิง เป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีทางออกฉุกเฉินหรือทางหนีไฟ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แก่ครูและนักเรียนและมีการฝึกซ้อมอยู่เสมอ จัดให้มีการตัดแต่งกิ่งไม้ใหญ่ กิ่งไม้แห้ง ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการรู้เรื่องจรรยาบรรณ การใช้ถนนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อาริยา สตาร์ตัน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านความปลอดภัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับ

เรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา ควรจัดการสิ่งทีอาจเป็นภัยแก่นักเรียน เพื่อความปลอดภัยสูงสุดแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

2.4 ด้านการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับ มาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสามัคคี และความพึงพอใจในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ทัศนา ภูณาสันธุ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัว เป็นผู้อำนวยการความสะอาดแก่นักเรียนในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การประสานความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมถึงมีการอบรมพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการทดสอบส่ง ดูแลนักเรียนที่มีการเรียนรู้ อย่างเป็นพิเศษ เพื่อความเสมอภาคในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์สุตา เกณเฑียรชาญ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านหนองซางแก้ว สังกัดเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดทำแผนและกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแต่ละวิชา เหมาะสมกับสาระสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2.6 ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล ค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล มีดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมมุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ในรูปแบบกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู รวมถึงการจัดชั่วโมงว่างเพื่อให้นักเรียนได้มีความผ่อนคลาย ควรมีช่องทางติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อติดตาม สอดส่อง ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงสุตา บุรเนตร (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการแสดงออกทางวัฒนธรรมไทยและมารยาทที่งดงามระหว่างบุคคลในโรงเรียน

เช่น ครูกับครู ครูกับนักเรียน ครูกับบุคลากรอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนอันเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านภูมิทัศน์ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เรื่อง การจัดทำแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ผู้บริหารควรเน้นการจัดแหล่งเรียนตามธรรมชาติ เช่นสวนสมุนไพร เรือนเพาะชำ มีป้ายชื่อพันธุ์ไม้บอกชัดเจน และให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง มีการอนุรักษ์บำรุงรักษาต้นไม้ใหญ่ในบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างดี

1.2 ด้านอาคารสถานที่ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบความเรียบร้อยของอาคารสถานที่และมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเน้นเรื่องการแต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบความเรียบร้อยของอาคารสถานที่และมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

1.3 ด้านความปลอดภัย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดระบบการจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนและรอบ ๆ โรงเรียนให้มีความปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นเรื่องการจัดการให้ความรู้และฝึกซ้อมนักเรียนกรณีเกิดวาทภัย อัคคีภัย อุทกภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แก่ครูและนักเรียนและมีการซักซ้อมอยู่เสมอ

1.4 ด้านการบริหารจัดการรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรที่ดี และมีความสามัคคีกลมเกลียวภายในสถานศึกษา

1.5 ด้านการเรียนการสอน รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักสร้างภูมิคุ้มกันตัวเองจากสิ่งเสพติดและจากสังคมบริโภคนิยมให้เรียนรู้ เข้าใจลึกซึ้งตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้พัฒนาการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักสร้างภูมิคุ้มกันตัวเองจากสิ่งเสพติดและจากสังคมบริโภคนิยมให้เรียนรู้ เข้าใจลึกซึ้งตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.6 ด้านปฏิสัมพันธ์บุคคล รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักในระบอบประชาธิปไตย ผูกพันและภูมิใจในสถานศึกษาของตน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักในระบอบประชาธิปไตย ผูกพันและภูมิใจในสถานศึกษาของตน มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างความคิดเห็น ในรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

2.3 ควรนำผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 ในเรื่อง ปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางพัฒนาเป็นอย่างไร โครงสร้างกระบวนการไปสู่แนวทางพัฒนาที่สมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กมลสรณ์ บุญกว้าง. (2550). การจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณิศดา ฅณาสันธุ์. (2558). สภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ดวงสุดา บุรเนตร. (2554). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นภาพร อติศักดิ์. (2555). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนชุมชนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญญาภา คงมัลย์. (2551). ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ.
- พิชญ์สุดา เกณไชยชาญ. (2561). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านถนนงาช้าง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก สุระกุล. (2549). ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เหนียว ศิลาวงศ์. (2551). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว. ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อารียา สดาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความ เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนบทความสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ ในการส่งบทความเข้าร่วมตีพิมพ์ในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร หลักเกณฑ์ในการเตรียมต้นฉบับบทความ แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความ ทั้งบทความวิจัยและบทความวิชาการ รูปแบบการเขียนอ้างอิง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1. ชื่อวารสาร : วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
: Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University
2. เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (International Standard Serial Number – ISSN)
ISSN 2774-0072 (Print)
ISSN 2774-0390 (Online)
3. วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
4. ประเภทผลงานตีพิมพ์ ประกอบด้วย บทความวิชาการ/บทความปริทัศน์ บทความวิจัย
5. ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ สาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป เศรษฐศาสตร์ การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ การตลาด นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การบริหารการพัฒนา การบริหารการศึกษา และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. กำหนดพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) เผยแพร่ 15 พฤษภาคม
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) เผยแพร่ 15 กันยายน
ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) เผยแพร่ 15 มกราคม

นโยบายการพิจารณากลับกรองบทความ

1. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด
2. ผู้เขียนต้องจัดทำต้นฉบับตามข้อกำหนดของกองบรรณาธิการวารสาร
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางวิชาการ และมีประโยชน์ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงปฏิบัติ สารบทความและแนวการเขียนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญใน

สาขานั้น ๆ จำนวน 3 ท่าน ขึ้นไปตอบบทความและเป็นผู้มีผลงานทางวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การประเมินแบบไม่เห็นกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้พิมพ์และผู้ประเมิน (Double-blinded)

4. กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไข เพิ่มเติม ผู้เขียนจะต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์ โดยผู้เขียนยินยอมให้กองบรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการกำหนด

6. ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer review) ได้มีมติให้ผู้เขียนผลงานปรับปรุงแก้ไขผลงาน ขอให้ผู้เขียนผลงานปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งผลงานที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้กองบรรณาธิการวารสาร ภายใน 7 วัน นับจากวันที่ได้รับผลข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขจะเลื่อนบทความของท่านไปตีพิมพ์ในฉบับอื่นซึ่งจะล่าช้ากว่ากำหนดการเดิม

7. ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer review) พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าไม่สามารถให้ตีพิมพ์ได้วารสารจะทำหนังสือแจ้งให้ผู้เขียนบทความทราบอย่างชัดเจน

8. บทความที่ดีพิมพ์ในวารสารเป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน กองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความฉบับเต็ม (Full paper)

1. การเตรียมต้นฉบับ ให้ใช้รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ดังนี้

- พิมพ์บนกระดาษขาว A4 หนึ่งเดียว
- ตั้งค่าน้ำกระดาษ ดังนี้

บน 1.5 นิ้ว	ล่าง 1 นิ้ว
ซ้าย 1.5 นิ้ว	ขวา 1 นิ้ว
- ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 โดยนับรวม รูป ตาราง และเอกสารอ้างอิง
- ใช้ขนาดอักษร ขนาด 18pt, 16pt และ 14pt แบบอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร TH Niramit AS
- หัวข้อใหญ่ในบทความ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวอักษรหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย
- หัวข้อย่อย เว้นระยะห่างตามลำดับของแท็บหยุด ขนาด 16 ชนิดตัวอักษรปกติ

2. บทความวิจัย ที่จะตีพิมพ์ลงวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) จะต้องมีย่อชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

2.2 ชื่อผู้แต่ง (Author) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 14 Point ชนิดตัวอักษรธรรมดาแบบเอียง ตำแหน่งกึ่งกลางกระดาษใต้ชื่อเรื่อง เว้น 1 บรรทัด และหลังชื่อผู้แต่งให้ทำเป็น Footnote ระบุหน่วยงานที่สังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อีเมลล์และเบอร์โทรศัพท์ของผู้เขียนบทความคนที่ 1 (ในกรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุชื่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และหน่วยงานที่สังกัดด้วย)

2.3 บทคัดย่อ ต้องมีต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของบทความวิจัยไว้อย่างครบถ้วน มีวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา สรุปผลการศึกษา และหรือข้อเสนอแนะ ไม่แบ่งเป็นข้อ มีความยาวไม่เกิน 150-250 คำ ระบุคำสำคัญ (ถ้ามี) ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการเขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรมีเนื้อหาตรงกัน

2.4 บทนำ กล่าวถึงความสำคัญและเหตุผลที่ทำการวิจัย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

2.5 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุความมุ่งหมายของการวิจัยเป็นข้อ ๆ เรียงลำดับความสำคัญ

2.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย (มีภาพประกอบ) กรอบของการวิจัยในด้านเนื้อหาสาระซึ่งประกอบด้วย ตัวแปร และการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.7 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คุณภาพของเครื่องมือ (ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนก เป็นต้น) วิธีรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เป็นการเสนอผลหรือสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับ อาจแสดงด้วย ตาราง กราฟ ภาพ หรือแผนภูมิประกอบการอธิบาย

2.9 อภิปรายผล เป็นการอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบเพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิมรวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการให้ข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัยในอนาคต

2.10 ข้อเสนอแนะ (ประกอบด้วยข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป)

2.11 เอกสารอ้างอิง (รูปแบบ Publication Manual of the American Psychological Association (APA) และต้องเป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความเท่านั้นโดยจัดเรียงตามตัวอักษรผู้แต่ง)

3. บทความวิชาการ ที่จะตีพิมพ์ลงวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย

3.1 ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของงานเขียนไว้อย่างครบถ้วน มีความยาวไม่เกิน 250 คำ ระบุคำสำคัญ (ถ้ามี) ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการเขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรมีเนื้อหาตรงกัน

3.2 ส่วนนำ (Introduction) (หัวข้อใหญ่ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 14 pt.) เขียนมุ่งใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น

อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น จูงใจ ผู้เขียนอาจหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย หรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน นอกจากจะเป็นส่วนที่ดึงดูดใจผู้อ่านแล้ว ส่วนนํ้าเป็นส่วนที่ผู้เขียนสามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนั้น หรือให้คำชี้แจงที่มาของการเขียนบทความนั้น ๆ รวมทั้งขอบเขตของบทความนั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านไม่คาดหวังเกินขอบเขตที่กำหนด ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล ความเป็นมาหรือภูมิหลัง หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน วัตถุประสงค์ของการเขียนขอบเขตของเรื่อง คำจำกัดความหรือนิยามต่าง ๆ โดยมีเนื้อหาประมาณ 1-2 หน้า โดยจัดแบบสองคอลัมน์ จัดกระจายแบบไทย ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ไม่บีบตัวอักษร

3.3 ส่วนเนื้อหา (Contents) (หัวข้อใหญ่ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 16 pt.) การเขียนส่วนเนื้อเรื่องจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ประกอบกัน กล่าวคือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ (Sciences) นั้นคือหลักวิชาการที่ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงในการเขียน ได้แก่ กรอบแนวความคิด (Conceptual framework) ที่ผู้เขียนใช้ในการเขียนจะต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุที่นำไปสู่ผล (Causal relationship) การอ้างอิงข้อมูลต่าง ๆ ในส่วนศิลป์ (Art) ได้แก่ ศิลป์ในการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเรื่องที่เขียน การลำดับความ การบรรยาย วิธีการอ้างอิง สถิติ และข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบเรื่องที่เขียน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและประทับใจมากที่สุด เนื้อหาต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจประกอบด้วยภาพประกอบ แผนภูมิตาราง หรือการสื่อในลักษณะอื่น ๆ ที่ผู้อ่านดูแล้วเข้าใจ จัดกระจายแบบไทย ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ไม่บีบตัวอักษร

3.4 ส่วนสรุป (Conclusion) (หัวข้อใหญ่ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 16 pt.) เขียนสรุปประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้น ๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อ คือ การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป งานเขียนที่ดีควรมีการสรุปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเสมอ รูปแบบจัดกระจายแบบไทย ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ไม่บีบตัวอักษร

3.5 เอกสารอ้างอิง (Reference) เอกสารอ้างอิงให้ระบุเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาของบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด โดยจัดแบบหนึ่งคอลัมน์ จัดแนวชิดซ้าย โดยใช้รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมแบบ APA 6th edition ใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ไม่บีบตัวอักษร

4. บทวิจารณ์หนังสือ บทวิจารณ์หนังสือเป็นการพิจารณาหนังสือเรื่องนั้น ๆ โดยละเอียดเพื่อประเมินคุณค่าออกมาเป็นข้อเขียน เป็นบทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่าและคุณภาพของหนังสือ บทความ โดยบทวิจารณ์หนังสือจะต้องบอกรายละเอียดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนหน้าและเลข ISBN ให้ชัดเจนด้วย โดยใช้หลักวิชาการและดุลพินิจอันเหมาะสม บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย

4.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน ควรตั้งชื่อเรื่องที่เรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน และสื่อความหมายได้ชัดเจน เช่น ตั้งชื่อตามชื่อหนังสือที่ต้องการวิจารณ์ ตั้งชื่อตามจุดมุ่งหมายของเรื่อง ตั้งชื่อด้วยการให้ประเด็นชวนคิด ชวนสงสัย

4.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ที่อยู่ หรือ E-mail ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับ ต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.3 บทนำ เป็นการเขียนนำเกี่ยวกับเรื่องที่จะวิจารณ์ เช่น ถ้าเป็นการวิจารณ์วรรณกรรม ต้องบอก ชื่อผู้แต่ง ประเภท ความเป็นมาของเรื่อง และอาจเขียนอธิบายและจุดที่ทำให้ผู้วิจารณ์ สนใจ วรรณกรรมเรื่องนี้

4.4 เนื้อเรื่อง เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียดในการวิจารณ์ โดยนำเสนอจุดเด่น และจุดบกพร่องของเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล หากต้องการเล่าเรื่องย่อของวรรณกรรม ที่นำมา วิจารณ์ควรเขียนเล่าเรื่องอย่างสั้น ๆ เพราะการวิจารณ์ไม่ใช่การสรุปเรื่อง แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นของ ผู้วิจารณ์ที่มีต่อวรรณกรรมเรื่องนั้น ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไร มายังผู้อ่านหนังสือและสื่อให้ชัดเจน หรือไม่ว่าอย่างใด ถ้าประเด็นในการวิจารณ์มีหลายประเด็น ควรนำเสนอตามลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านบทวิจารณ์ เข้าใจง่ายไม่สับสน ในกรณีที่วรรณกรรมเรื่องนั้นมีจุดเด่นและจุดด้อย ควรเขียนถึงจุดเด่นก่อนแล้วจึง กล่าวถึงจุดด้อย เพื่อให้เกียรติผู้เขียนและแสดงให้เห็นว่าการวิจารณ์ คือ การสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำลาย

4.5 บทสรุป เป็นย่อหน้าสุดท้ายของบทวิจารณ์เป็นการเขียนสรุปความคิดทั้งหมดที่วิจารณ์ และให้แง่คิดหรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นอกจากนี้บทสรุปยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทบทวนประเด็น สำคัญของเรื่องและความคิดสำคัญของผู้วิจารณ์แม้ว่าผู้อ่านอาจจะไม่ได้อ่านบทวิจารณ์ทั้งบท แต่ได้อ่าน บทสรุป ก็สามารถทราบเรื่องของวรรณกรรมที่นำมาวิจารณ์รวมทั้งความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ที่มีต่อวรรณกรรมเรื่อง นั้นได้

5. **บทความปริทัศน์** เป็นงานทางวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มี การศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อมูลวิพากษ์ที่ ให้ เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่นำเสนอ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้ที่อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอ ข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่น ๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้ บทความปริทัศน์เป็นการนำเสนอ ภาพรวมของเรื่องที่นำเสนอโดยในหน้าแรกของบทความปริทัศน์จะประกอบด้วย

5.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน ควรตั้งชื่อ เรื่องที่เรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน และสื่อความหมายได้ชัดเจน

5.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ที่อยู่ หรือ E-mail ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับ ต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

5.3 คำสำคัญ ระบุความสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

5.4 ส่วนของเนื้อหาของบทความ ต้องมีบทนำ (Introduction) เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจ ของ เรื่องที่นำเสนอก่อนเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละประเด็น

5.5 บทสรุป (Conclusion) เพื่อเป็นการสรุปเรื่องโดยย่อให้เข้าใจว่า เรื่องที่ได้นำเสนอมีความน่าสนใจและความเป็นมาอย่างไร พร้อมขมวดปมเรื่องที่นำเสนอ พร้อมข้อเสนอแนะจากผู้นิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สำหรับให้ผู้อ่านได้พิจารณาประเด็นที่น่าสนใจต่อไป ผู้นิพนธ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่นำเสนอ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ซึ่งผู้อ่านในสาขาอื่นหรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้

การเขียนอ้างอิง

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงให้ใช้รูปแบบต่อไปนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ รายการจะประกอบด้วย ชื่อ-สกุลผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ หน้าที่อ้างอิง อยู่ในวงเล็บ ()

(ลีปพนนท์ เกตุทัต, 2539, หน้า 91)

(Parker, 1991, p. 38), (Brockner & Guare, 1994, pp. 35–36)

2. เอกสารอ้างอิง ให้ระบุรายชื่อเอกสารอ้างอิงที่ปรากฏในบทความ จัดเรียงลำดับตามตัวอักษร โดยเรียงจากภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ รูปแบบการเขียนอ้างอิง ดังนี้

* หนังสือ

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ประยูร บุญใช้. (2551). *New English Guide Book 1 : หนังสือเสริมประสบการณ์ภาษาอังกฤษสำหรับ*

///////// นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: เดอะบู๊ค.

Marshall, C., & Rossman, G. B. (1999). *Desining qualitative research*. Thousand Oaks, California: Sage.

* วารสาร

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)./หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

สำราญ กำจัดภัย. (2542). การลดระดับนัยสำคัญส่งผลต่ออำนาจของการทดสอบอย่างไร. *วารสาร*

///////// ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 4(1), 69–74.

Mills, Colleen. (1994). Culture communication style and learning style in cross-cultural education: A

///////// case for preparatory programmes for students of business. *Chulalongkorn Educational Review*,

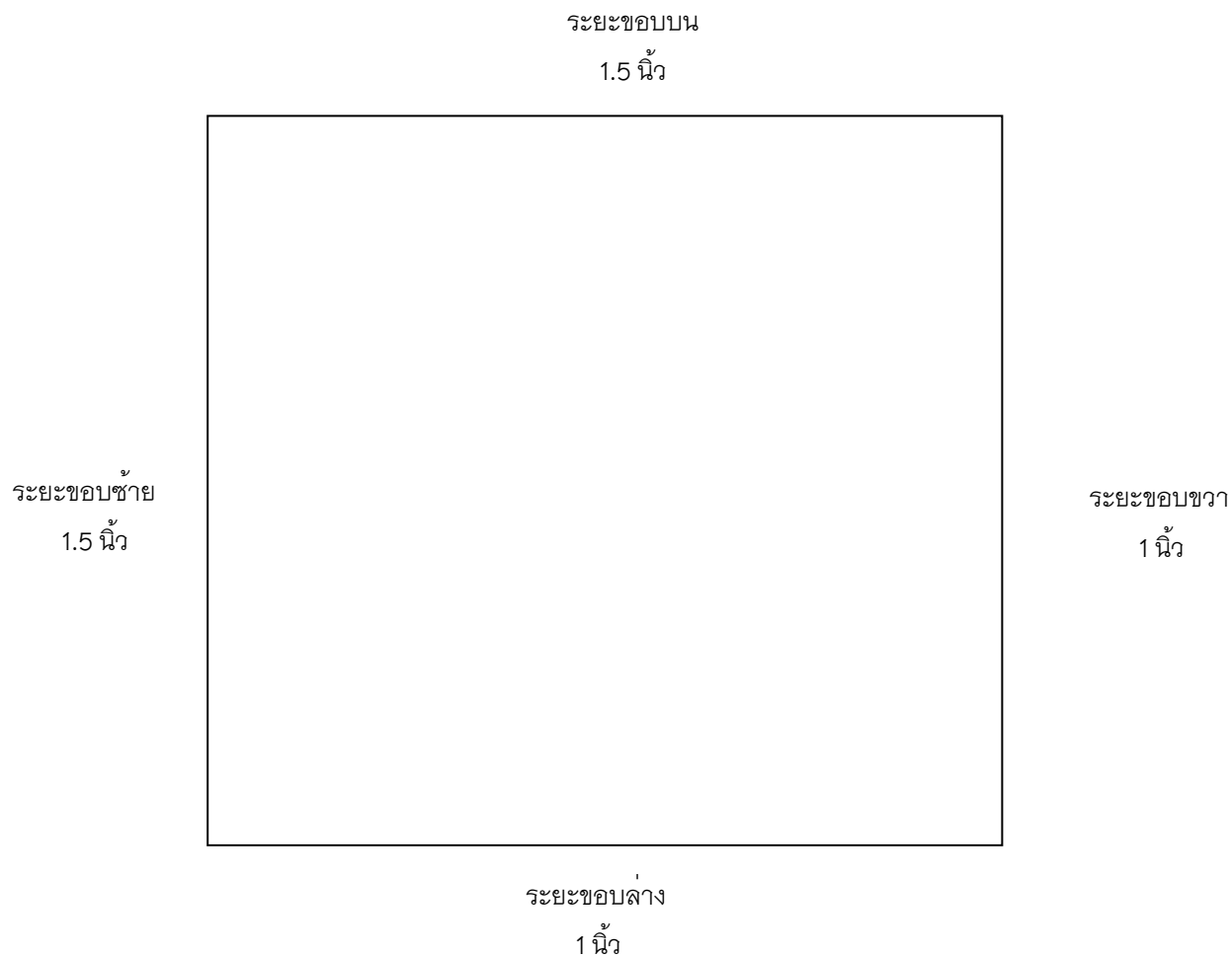
1(2), 4–24.

* วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์./วิทยานิพนธ์/ชื่อย่อหลักสูตร/สถานที่พิมพ์:/ชื่อสถาบัน.

พิศมัย อาแพงพันธ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ

///////// อิงบริบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา

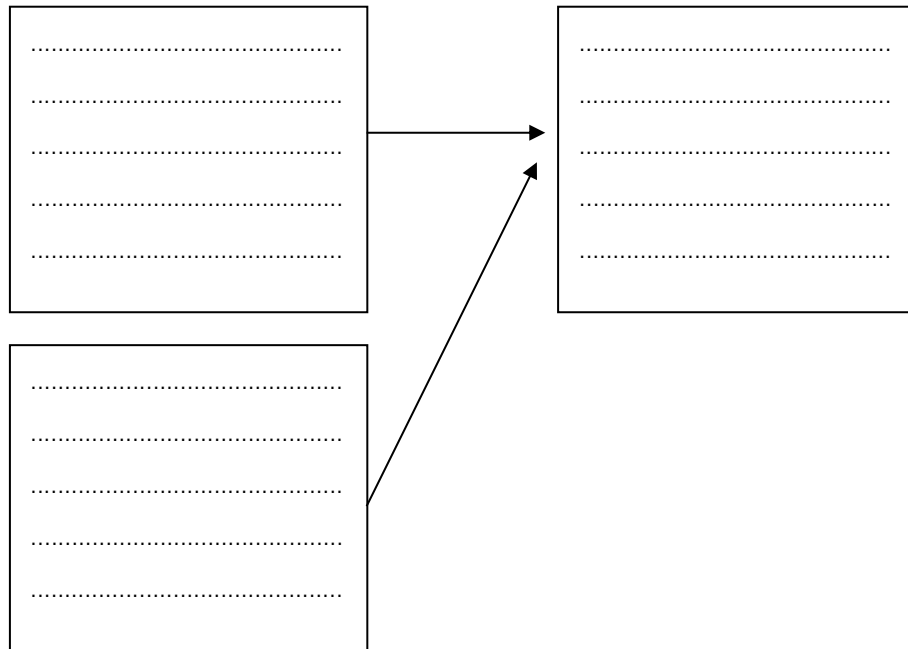
รูปแบบการพิมพ์ตาราง

ตาราง..... (ใส่ลำดับของตาราง) ชื่อตาราง หากมากกว่า 1 บรรทัด ให้ชื่อตารางตรงกับบรรทัดแรก

.....

ประเด็น/หัวข้อ	ขีดเส้น เส้น 2
	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 2เส้น

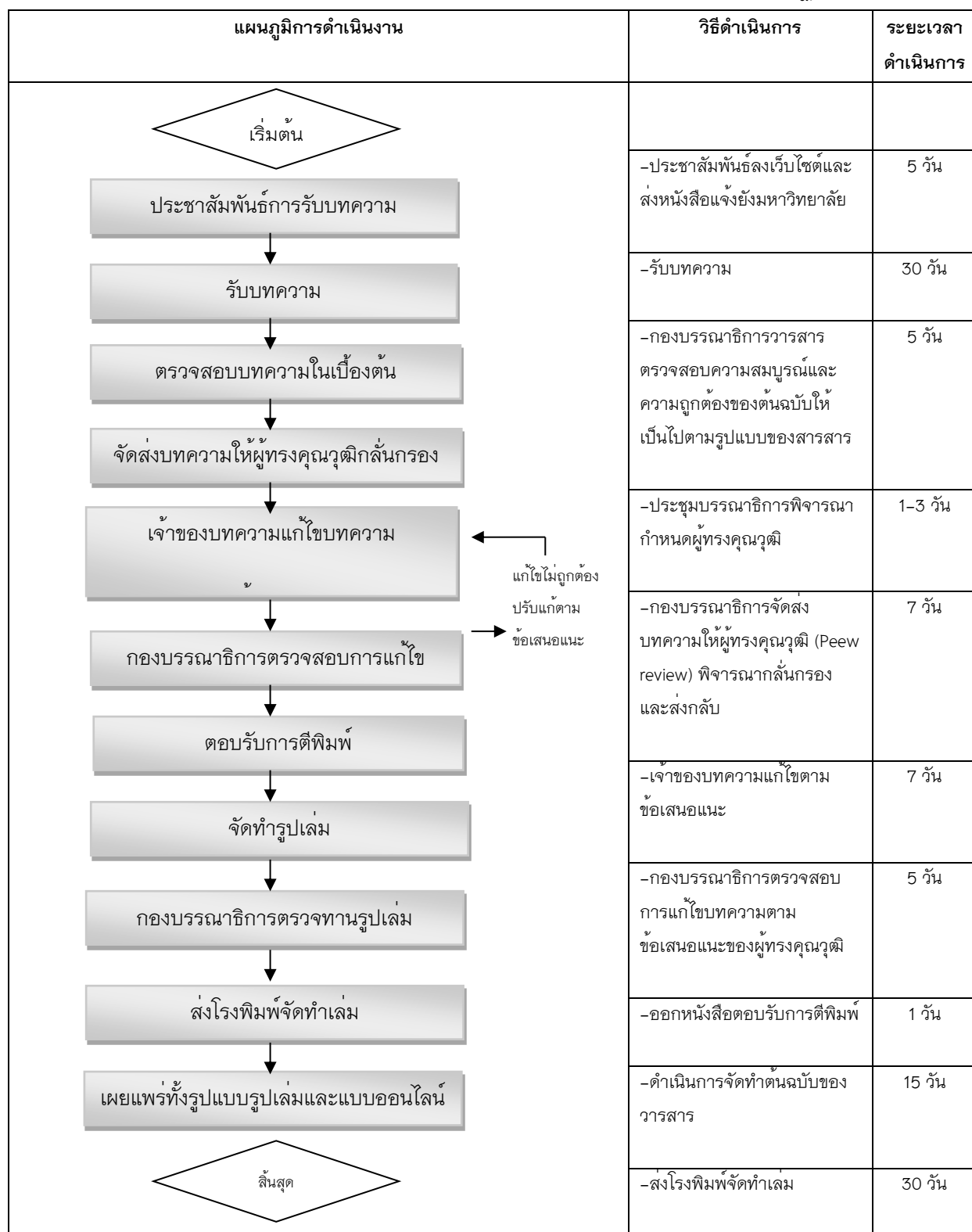
รูปแบบการพิมพ์ภาพ

ภาพที่.. (ใส่ลำดับของภาพ) ชื่อภาพ หากมากกว่า 1 บรรทัด ให้ชื่อภาพประกบโดยตรงกับบรรทัดแรก

ที่มา : (.....)

กระบวนการดำเนินงานของวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

พิสูจน์อักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกอง
บรรณาธิการวารสารและมีใช้ความรับผิดชอบของวารสารวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้
อ้างอิงแสดงที่มา